

لومړی څپرکی

په طبي طريقه د لاسونو پر يمينځل

Ketabton.com

په طبي طريقه دلا سونو پریولل

(Medical Hands washing)

نرسان او نورروغتیایی کارکوونکي دناروغانو دڅارني په وخت کي دزیاتو ککړو او ملوثو شیانو سره په تماس کي کیږي که چیري خپل لاسونه ونه مینځي دهرشي سره چي په تماس کي کیږي هغه ککړ او آلوده کوي اودانتاني ناروغیو

د لیږد یو فکتور یا عامل شمیرل کیږي . نرس او نور روغتیایی کارکوونکي باید د لاسونو پریمینځلو سره عادت ونیسي ځکه لاسونه پریمینځل دانتانونو څخه د مخنیوي یوه مهمه طریقه ده . د لاسونو په پریمینځلو سره د لاسونو مایکروارگانیزمونه له منځه ځي ، د ناروغ او د هغه دکورنی غړو ته دمیکروبونو

د لیږد د خطر کچه کمیږي، دناروغانو اوروغتیایی پرسونل ترمینځ دککړتیا او آلودگي د لیږد د خطر مخه نیسي او همدا ډول د لاسونو پریمینځل دساري ارگانیزمونو دانتقال د خطر کچه راکموي. لاسونه باید د درملو آماده کولو، دناروغ دمراقبت ، د دستکشو په لاس کولو اودهرې عملې څخه مخکي او وروسته باید په پاکو اوبو اود باکتریا ضد صابون پریمینځل سي او همدا ډول دناروغ دویني ، د بدن مایعاتو، ترشحاتو، فاضله موادو او ککړو وسایلو باندي د لاس وهلو او تماس څخه وروسته باید لاسونه سمدستي پاک پریمینځل سي که څه هم د دستکشو څخه مو استفاده کړې وي.

په طبي طريقه د لاسونو پریمینځلو طریقه :

ددي لپاره چي لاسونه مو زخمي نه وي چک يي کړئ ، نوکان پریکړئ. دنوکانولنډوالی په نوکانوکي د مایکروارگانیزمونو دځای پرځای کیدلو ، دناروغانو دپوست دخریدلو او د دستکلو دسوري کولو څخه مخنیوي کوي. د لاسونو ټول زیورات لکه گوتمی، لاس بند ، لاسي ساعت لیري کړئ ځکه میکروبونه په زیوراتو کي ځای نیولای سي .

د دستشوي په وړاندي ودريرپي ، لاسونه او يونيفورم د دستشوي څخه ليري وساتي اوس د لاسونو د پريمينځلو لپاره لاندې مرحلې په ترتيب سره ترسره کړي :

۱- خپل لاسونه په اوبو باندي لامده کړي

۲- صابون په لاسونو باندي استعمال کړي ، د لاسونو ورغوي په بشپړ ډول ورباندي ولړي :

۳- د لاسونو ورغوي يو په بل باندي وموښي :

۴- د ښي لاس ورغوي د چپه لاس په شاباندي داسي چي گوتي يودبل په منځ کي قرار ونيسي ، وموښي او بيا د چپه لاس ورغوي د ښي لاس په شا باندي وموښي :

۵- د گوتو مينځونه مالش کړي داسي چي گوتي يو په بل کي قرار ونيسي اود لاسونو ورغوي يو دبل سره وموښي :

۶. د لاسونو په ورغوو باندي د دواړو لاسونو د گوتوشاوي داسي چي گوتي يو دبل سره قفل وي وموښی :

۷. د ښي لاس په ورغوي سره د چپه لاس بته گوته ونیسی او په دوراني توگه يي وموښی همداسي د چپه لاس په ورغوي باندي د ښي لاس بته گوته ونیسی او په دوراني ډول يي وموښی :

۸. د يو لاس گوتي دبل لاس په ورغوي کي کښيږدی او په دوراني توگه يې وموښی :

۹. په پای کي د لاسونو مړوندونه په دوراني توگه ښه وموښی :

۱۰. لاسونه د دوهم ځل لپاره په اوبو باندې آبکښه او پريمينځي :

۱۱. خپل لاسونه په بشپړ ډول په دستمال باندې وچ کړئ

۱۲. د اوبو نل د يو دستمال پواسطه بند کړئ

کله چې ستاسې لاسونه وچ سول ستاسې لاسونه پاک او مصئون دي

لاسونه بايد حداقل د ۳۰ ثانيوڅخه تر ۱ دقيقې پوري پريمينځل سي. که چيري لاسونه ککړ او

اوالوده وي بايد د ۲-۳ دقيقو پوري پريمينځل سي.

دوهم خپرکی

دپاکو (Sterile) دستکشوپه لاس کول

دپاکودستکشوپه لاس کول

دستکشي دمایکروارگانیزمونودخپريدوڅخه دمخنيوي لپاره بايدپه لاندي حالتونوکي په لاس سي :

- دناروغ دجلد ، مخاطې غشاء ، ويني ، مايعاتو، ترشحاتو، زيانمن پوست اود بدن ددفعي اوفاضله موادوسره دتماس په وخت کي بايد پاکي دستکشي په لاس سي.
- ديوناروغ سره دتماس په وخت کي او وروسته دبل ناروغ سره دتماس په وخت کي دپاکودستکشوڅخه بايداستفاده وسي.
- دککړو اوآلوده وسایلو سره دتماس اودويني داخيستلو اودنورومداخليزو اقداماتوپه وخت کي پاکي دستکشي بايد په لاس سي.
- که چيري ديوناروغ لپاره مختلفي عمليي اومداخليزاقدامات ترسره کيږي ددغو عمليو دسرتو رسولوپه فاصلوکي بايد دستکشي بدلې سي.
- داستعمال سوو دستکشوڅخه هيڅکله بايد استفاده ونسي.

دپاکودستکشو د په لاس کولو طریقه:

- ددستکشوبسته د وچوالي اونه خلاصوالي له نظره چک کړئ اوهمداډول يي دوخت تيرتاريخ وگورئ اوډاډ ترلاسه کړي چي اوس هم اعتبارلري.
- دپاکودستکشوبسته ، پر وچي اوپاکي سطحې باندي کښيږدئ.
- ددستکشودبستي دلومړني پوښ لايي شاته کش اوپرانيزي اوداخلي بسته راوباسئ.

- د دستکلوداخلي بسته په دقت سره پرانیزی لومړی یې پورتنی لایه او وروسته یې لاندنی لایه اوبیایې اړخونه خلاص کړی لاس باید دبستي دداخلي برخي اوددستکشوسره په تماس کي نه سي اودستکشي په داسي توگه کبیردی چي په دستکشو باندي دلاس دداخلو طرف یې ستاسو ولورته وي.

- دچپه لاس په بته اواشارې گوتوباندي دبنی لاس ددستکشي قات سوې داخلي خنډه چي دلیدلو وړ وي ونیسئ اوپه داسي ډول یې پورته کړی چي ددستکشي گوتي لاندی لورته وي.

- په کرارډول خپل بنی لاس دستکشي ته دننه کړئ دلاس په ګوتود دستکشي ګوتي ترتیبي کړئ . د دستکشي قات سوې برخه په لاس باندي ترهغومه هواروئ ترخوچي موبه چپه لاس دستکشه نه وي اغوستي.

- په چپه لاس باندي د دستکشي داغوستلو لپاره، د بنی (دستکشه لرونکي) لاس بته ګوته خارج لورته خلاصه کړئ اوليري يي وساتئ اونوري څلورګوتي دچپه لاس د دستکشي په قات سوي ناحیه کي داخلي کړئ اودستکشه پورته کړئ. په دقت سره خپل چپه لاس دستکشي ته دننه کړئ دلاس په ګوتود دستکشي ګوتي ترتیبي کړئ .

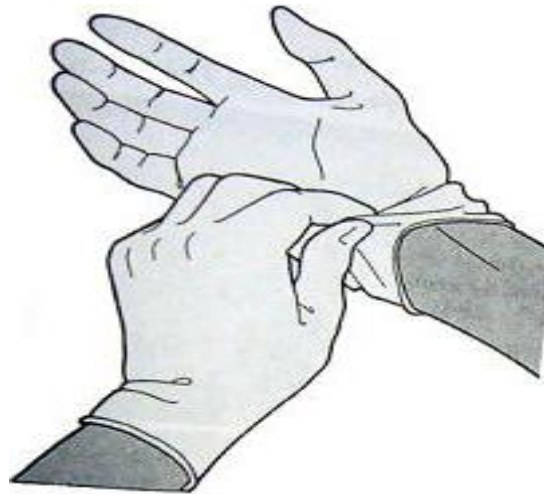

- دستکشي په دواړو لاسونو کي منظمي کړئ اوقات سوي ځنډې يي هواري کړئ د دستکشودپه لاس کولوڅخه وروسته نورپه ککړوشيانواوناپاکوسطحو باندي لاس مه وهي.

د دستکشو د ایستلو طریقه:

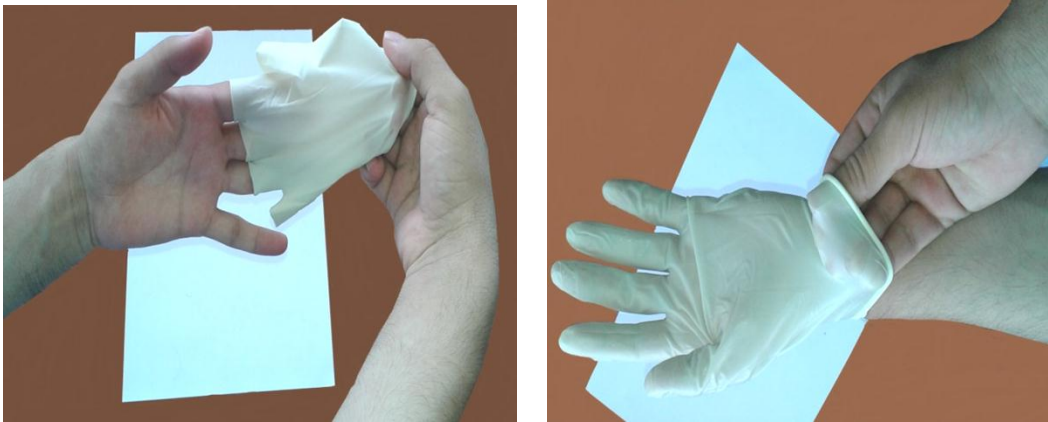
- په یوه دستکشه لرونکي لاس باندي، د بل لاس د دستکشي ځنډې ته نژدې برخه ونیسئ

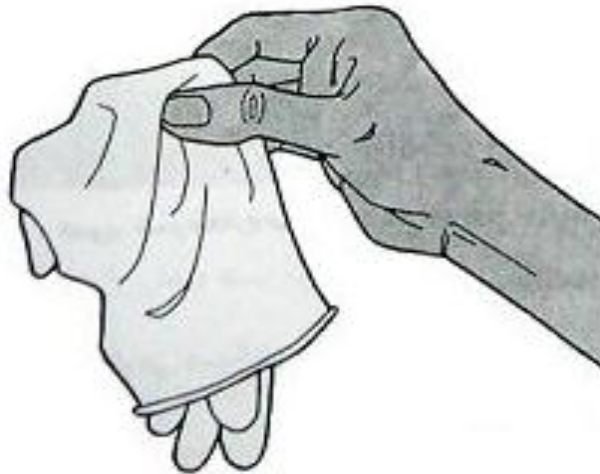
اودستکشه داسي وباسئ چي ناپاکه اوککړه ناحیه يي لاندي لورته واقع سي

- هغه لاس چي دستکښه ورڅخه ایستل سوې وي په گوتوباندي د دستکښه لرونکي لاس د دستکښي دنني څنډه ونیسئ اوويي باسئ داسي چي دستکښه سرچپه سي اوناپاکه ناحیه يي لاندې لورته واقع سي. خو پام موباید وي چي گوتي مو د دستکښي دباندي سره په تماس کي نه سي.

- استعمال سوي دستکښي په کچره دانۍ کي واچوئ او خپل لاسونه پریمینځئ.

دریمخپرکی

دحیاتی نبو کنترول

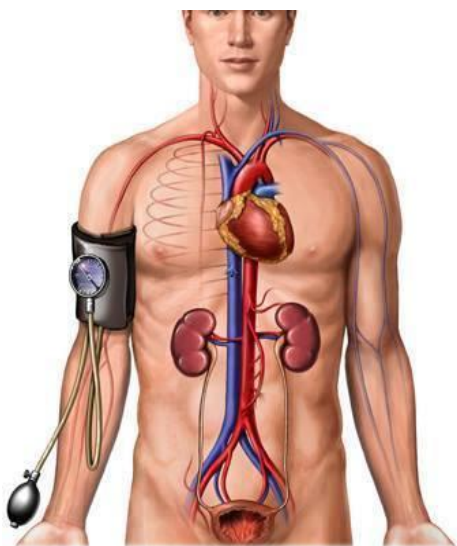

حياتي نښي

(Vital Sing)

حياتي نښي دويښي د فشار ، د نبض د شمير ، د تنفس د سرعت يا شمير او تودوخي د درجي څخه عبارت دي. ناروغ د درملني په وخت کي دويښي فشار، نبض ، تنفس اود تودوخي درجي ارزيايي اوکنترول ته اړتيا لري. حياتي نښي کولاي سي د خاص ستونزو په پيژندنه اود ناروغ په وضعيت کي د هر ډول تغير په تعين کي زموږ سره مرسته وکړي .

دويښي فشار Blood Pressure

دويښي فشار يو د مهمو حياتي نښو څخه دی. دويښي فشار د هغه فشار څخه عبارت دی چي په شريانونو کي دويښي د جريان په اغيز منځته راځي يا په بل عبارت د شريانونو د ديوال په مقابل کي دويښي د جريان فشار ته دويښي فشار ويل کيږي.

دويښي فشار په رگونو کي دگرځيدو لپاره فشار لري خو وينه ټول بدن ته ورسوي دافشار په تيره بيا د جسمي فعاليتونو په مهال لوړيږي او داستراحت په وخت کي راکښته کيږي. البته بايد وويل سي چي ځيني وختونه دمختلفو روغتيايي لاملونوله کبله دويښي فشار له منځني کچي څخه لوړيږي يا دويښي قوه په شريانونو کي لوړيږي چي دې حالت ته په طبي اصطلاح کي دويښي لوړ فشار (Hypertension) وايي .

دا حالت د دې لامل کيږي چي زړه دخپل عادي حالت څخه چټک فعاليت کوي چي په پايله کي زړه او شريانونه دواړه دجدي گواښ سره مخ کيږي .دويښي لوړ فشار د زړه دحملي د خطر ، مغزي سکتې ، دپښتورگو دزيانمن کيدو ، سترگو ته دزيان رسيدو اود شريانونو د تنگيدو لامل کيږي.

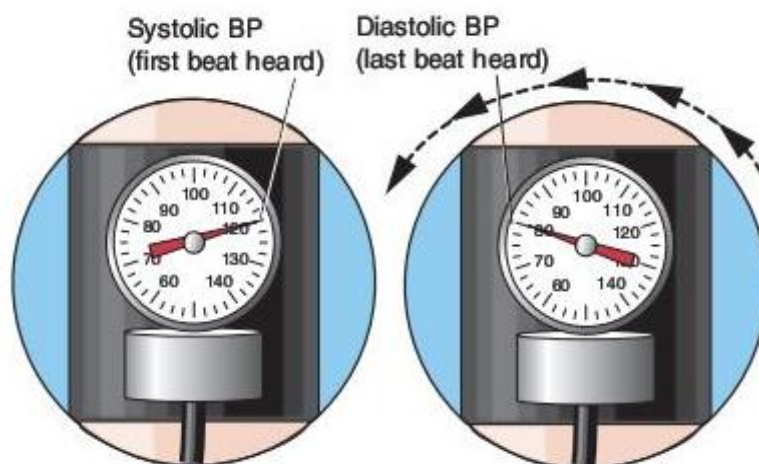
دوینی فشار ډولونه

دوینی فشار په دوه ډوله دی :

<p>۲- ډیاستولیک فشار Diastolic pressure</p>		<p>۱- سیستولیک فشار Systolic pressure</p>
<p>ډیاستولیک فشار د فشار کښته یا تیتي درجي ته ویل کیږي چې د زړه د عضلې داسترخا یا استراحت په وخت کې تولیدیږي یعنې په دې مرحله کې بطن استراحت په حال کې وي او ریوی وینه اخلي مگر یوه اندازه فشار د شریانونو په داخل کې موجود وي چې ډیاستول بلل کیږي. لویانو کې د ۶۰-۹۰ mmHg پورې وي.</p>		<p>سیستولیک فشار د فشار د لوړې درجي څخه عبارت دی چې د زړه د تقلص څخه وروسته د شریان په دیوال کې دوینی د لوړ فشار درامنځته کیدو سبب کیږي چې د تقلص د قوې او د زړه د کار او فعالیت نبودونکی وي (یعنې په دې مرحله کې زړه فعالیت کوي او وینه درگونو داخل ته پمپ کوي). د سیستولیک فشار نارمله اندازه په لویانو کې د ۱۰۰-۱۴۰ mmHg پورې وي.</p>

دویني نارمل فشار:

په لویانو کي معمول قبول سوی نارمل دویني فشار ۱۲۰/۸۰ mmHg دی. چي ۱۲۰ ته يي سیستولیک فشار او ۸۰ ته يي ډیاستولیک فشار ویل کیږي.

دویني نارمل لوړ فشار:

۱۴۰/۹۰ mmHg هم نورماله فشار بلل کیږي او د High normal blood pressure په نوم یادېږي.

لوړ دویني فشار (Hypertension):

سیستولیک فشار چي د ۱۴۰ mmHg څخه لوړ وي او ډیاستولیک فشار چي د ۹۰ mmHg څخه لوړ وي لوړ فشار بلل کیږي او د Hypertension په نوم یادېږي.

دویني ټیټ فشار (Hypotension):

سیستولیک فشار چي د ۱۰۰ mmHg څخه ټیټ وي او ډیاستولیک فشار چي د ۶۰ mmHg څخه ټیټ وي ټیټ فشار بلل کیږي او د Hypotension په نوم یادېږي.

په ماشومانو کي د ویني نارمل فشار:

نارمل فشار د ۵-۱۶ کلنی پوري په انجونو کي او د ۵-۱۸ کلنی پوري په هلکانو کي د لاندې

$$\text{BP} = 83 + (2.5 \cdot \text{Age (year)})$$

سوال: که چيري یو ماشوم ۵ کاله عمر ولري دهغه نارمل فشار به په متوسط ډول څومره وي؟

$$\text{حل: } \text{Age}(5 \text{ year}) \cdot 2.5 + 83 = 95.5$$

لاندې جدول د ۲ میاشتنی څخه تر ۱۶ کلنی پوري په ماشومانو کي د نارمل سیستول او ډیاستول بنودنه کوي:

Systole	Diastole
2_6 month= 91	50 to 53
7_11 month= 90	47+age(month)
1_5 year=90+age(y)	52 +age (y)
5_16 y=83+(2. Age(y))	52 +age(y)

دوینی د فشار د اندازه کولو طریقہ :

داړتیا وړ وسایل لکه چوکۍ/کوچ ، ستاتسکوپ ، د فشار آلہ اماده کړئ
 مراجع کوونکی یا ناروغ پر چوکۍ باندي کښینوئ او یا یې هم پر بستر باندي پرې باسئ
 دعاجل حالاتو څخه پرته ناروغ ته باید د ۱۰- ۲۰ دقیقو پوري آرام ورکړئ .
 دناروغ دروحي آراموالي درامنځته کیدو اوداند یښنې ، وارخطایی دله منځه وړلو په
 موخه هغه ته ډاډ ورکړئ او د فشار دکتلو پروسیجر په لنډه توگه ورته روښانه کړئ

د ناروغ د لاس لیڅي دناروغ دزړه دسویبې اوسطح سره
 موازي کړئ د لاس ورغوي یې لوړلوري ته کړئ دناروغ
 مټ لوڅ کړئ که دناروغ دجامو لستونې تنگ وي اوپر
 مټ یې فشار وارد کړي وي هڅه وکړئ چي پرمټ
 باندي وارد سوي فشار له منځه یوسی.

د فشار دآلې Cuff په مټ باندي په مناسب فشار وتړئ
 داسي چي نه ډیر تینگ وي او نه ډیر سست.

د Cuff د تړلو وروسته سمدستي ستاتسکوپ په
 خپلو غوږونو کي کښیږدئ او ډیافراگم یې دگوتي په
 تماس سره چک کړئ

دمټ لږ لاندې په انسي برخه کي دخپل بني لاس په بټه
 گوته دمټ دشريان (brachial) نبض جس کړئ په
 همدغه ځاي کي چي شريان غورځي دستاتسکوپ
 ډیافراگم ورباندي کښیږدئ خو ډیر زور مه ورباندي
 راوړئ

د فشار دآلې پمپ بند کړئ او پمپ ته هوا ورکول شروع کړئ تاسو به دزړه آواز (ضربان)
 واوري چي دلب اوډوب په څیر وي .هوا نوره هم ورکړئ تردې چي ږغ ورك سي دږغ د
 ورکیدو وروسته ۲۰- ۳۰ درجو پوري نوره هم هوا ورکړئ. اوس ورو ورو د پمپ وال سست
 کړئ داسي چي په هره ثانيه کي د ۲-۳ mmHg په اندازه هوا ویستل سي. ستن یا عقربې
 ته گورئ کله چي دزړه لومړی ضربان واوری دا دوینی لوړ فشار دی دزړه لومړی ضربان

چي د عقرېې دهرې درجې سره سمون و خوري هغه دځان سره ياد ولری. د فشار دآلي د هوا په ایستلو سره رغ ورو ورو ورکیري خو کله چي آواز اوریدل ورك سي نو دا د ویني تیت فشار دی. هغه نقطه چي وروستي رغ پکښي اوریدل کیري یادانبت کړی. دیادوني وړ ده چي دنبضان د وروستي رغ څخه وروسته ځيني نبضاني آوازونه اوریدل کیري چي د Krotokove آوازونو په نامه سره یادیري اود ویني ددرجي په تعین کي نه یادانبت کیري.

په پای کي ټوله هوا د فشار دآلي څخه وباسی

د فشار آله باید په داسي حال کي چي د هوا څخه ډکه وي په مټ باندي پرې نږدی، ځکه په دې وخت کي لاس ته د ویني جریان قطع سوی وي اوتر ډیره پریښودل يي زیان رسوي باید ژر ترژره يي لیري کړی.

که چیري اندازه گیری مشکوکه او اشتباه وي کولای سي د دوهم ځل لپاره د ویني فشارچک کړي خو ترمنځ يي باید حداقل ۱ دقیقه فاصله وي (که چیري د ویني فشار په تکراري توگه وکتل سي، کیدای سي وینه په غړي کي راټوله سي پدې توگه به لاس ته راغلی عدد اشتباه وي). ددې فاصلې په جریان کي باید په Cuff کي داخله هواه باید په بشپړه توگه ویستل سي.

د ویني د فشار په معلومولو کي اشتباهات :

د کاذب تیت BP لاملونه: د ستاتسکوپ په ډیاگرام باندي زیات فشار ، د پمپ تیزخالي کول ، Cuff ډیر پراخه اوسست بسته کول .

د کاذب لوړ BP لاملونه: کف نری اوباریک تړل ، د پمپ وروتخلیه کول ، تشوش اواندینبنسه ، درد ، د تنباکو مصرف ، فعالیت ، او د ویني د فشار د اندازه گیری په وخت کي د مټ نه حمایت .

نبض (Pulse)

دزړه د تقلصاتو او ضربان په اغیز د رگ حرکت کولو ته نبض وایي. معمولاً د زړه دانقباض د ضربان

په دلیل وینه په لویو شریانونو کې په موجي توګه حرکت کوي. که چیرې ډاډول شریان سطحې او پوست ته نژدې وي (په خاصه توګه که چیرې د هډوکي په مخ باندې وي) کیدای سي په شریان کې د وینې ضرباني او موجي حرکت په لمس سره احساس سي چې دې ته نبض وایي. مشهوره شریان چې نبض یې د ګوتي په

لمس سره معلومېږي دراهيال شریان دی خود carotid او femoral نبضونه هم دارزیابي وړ دي

د نبض معاینه د زړه د ضربان د شمیرولو لپاره په کار وړل کېږي. نبض په جسمي تمریناتو، عصباني کیدلو، ډار او شديددرد سره سریع کېږي. په وخیم ناروغانو کې همیشه باید د دهغوی نبض تعین کړل سي.

- ډیر تیز، ډیر وړو یا نامنظم نبض د زړه د ستونزو ښودونکی دی.
- ضعیف او سریع نبض د ښاک یوه علامه کیدای سي.

نارمل نبض: طبیعي د زړه د ضربان شمیردسن په زیاتیدو سره تغیر کوي.

- ✚ په لویانو کې په یوه دقیقه کې د ۶۰ - ۱۰۰ ځله پوري دی.
- ✚ په ماشومانو کې په یوه دقیقه کې د ۸۰ - ۱۰۰ ځله پوري دی.
- ✚ په نوي زیږیدلو ماشومانو کې تر یوې میاشتې پوري په اوسطه توګه په دقیقه کې ۱۳۰ ځله دی.
- ✚ په یوکلنۍ کې په اوسط ډول ۱۲۰ ځله دی.
- ✚ په دوه کلنۍ کې په اوسط ډول ۱۰۰ ځله دی.
- ✚ په شپږکلنۍ کې په اوسط ډول ۷۰ ځله دی.
- ✚ په لس کلنۍ کې په اوسطه توګه ۸۰ ځله دی.

دنبض داندازه کولومناسب ځایونه:

▪ Radial Pulse :

دلاس د بند په داخلي برخه کي د بتي گوتي ولورته جس کيږي. په اسانۍ سره دلاس رسي وړ دی او همیشه استفاده ورڅخه کيږي. دراديال نبض دلاس دشهادت د دووگوتو پواسطه جس کړی . د بتي گوتي څخه استفاده مه کوی .

▪ Brachial Pulse :

دمت د دعضلې دانسي اړخ په داخلي برخه کي اوهمدارنگه دمت لږ لاندې دڅنگلي دمفصل په انسي برخه کي د Brachial شريان جس کيږي.

دانبض د ويني د فشار داندازه گيري له مخي ، او په نوي ماشومانو کي دزړه دفعاليت دارزيابي په توگه ورڅخه استفاده کيږي .

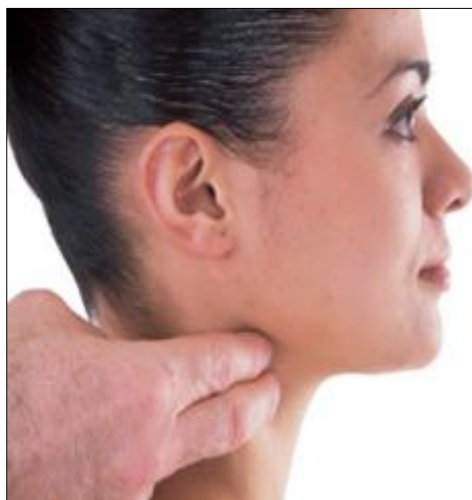
Brachial pulse in the cubital fossa

Brachial pulse in mid-arm

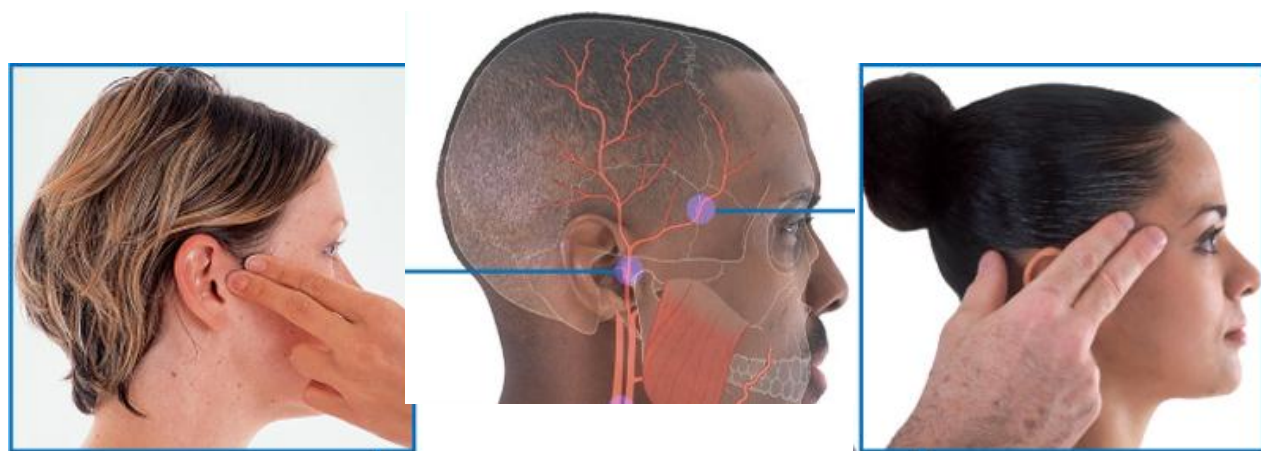
▪ Carotid Pulse :

دغاري په اړخ کي دغوږ تر نرمی لاندې جس کيږي. ددې نبض څخه د زړه دناڅاپي درېدو په حالت کي دماغ ته دویني دجریان دمعلومولو لپاره ورڅخه استفاده کيږي .

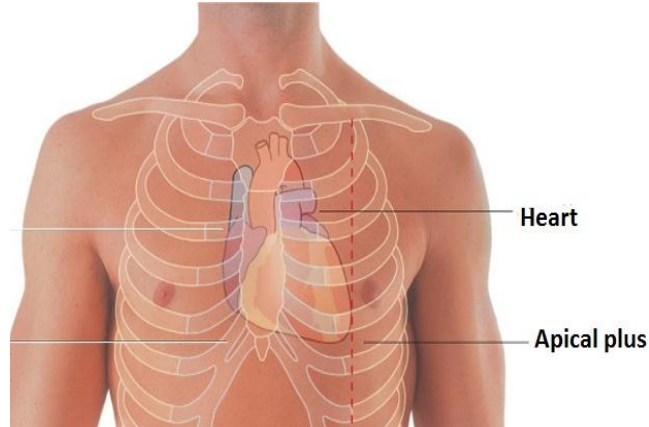
▪ Temporal Pulse :

دسترگي په پاسنی (علوي) برخه کي دسر په Temporal هډوکي باندي جس کيږي . هغه وخت استفاده ورڅخه کيږي چي Radial نبض دلاس رسي وړ نه وي.

▪ **Apical pulse :**

دایکال نبض دزړه په زروه (Apex) کې د سینې چپه لورته د Sternum د هډوکي څخه د ۸ سانتي متره په اندازه لیري د ۵، ۴ او ۶ پښتو د مسافو ترمنځ جس کېږي.

▪ **Femoral Pulse :**

په هغه ځای کې چې د femoral شریان د Inguinal لیگامینټ له اړخه تیرېږي معلومېږي

▪ **Popliteal Pulse** :

دا نبض د زنگانه په خلف یا دشا په ناحیه کې معلومیږي چې د سفلي اطرافواو پښو د ویني د جریان دمعلومولو لپاره ورڅخه استفاده کیږي .

▪ **Posterior Tibial Pulse** :

د پښې د بند په متوسطه انسي برخه کې (د بجلکي شاته نژدې) جس کیږي . د پښې د ویني د جریان دمعلومولو لپاره ددې نبض څخه استفاده کیږي .

▪ **Dorsalis Pedis Pulse** :

د انبض د پښې په پاسني برخه باندې د پښې د هډوکي برسېره معلومیږي .

دنبض داندازه کولو طریقہ:

- ناروغ ته په یو آرام وضعیت کي قرار ورکړئ
- عملیه ناروغ ته روښانه کړئ ترڅو ناروغ تشوش ، اندیښنه او وارخطایی له منځه ولاړه

سي

- دناروغ مټ دهغه د بدن سره په امتداد کي کړئ او لېڅې يې بايد د بدن سره د ۹۰ درجي په زاویه باندي وي دناروغ دلاس بند بايد هموار وي چي بل لورته پيچلي او کوږ نه وي.

- دلاس دلومړی دوو گوتو يا د دري منځنۍ گوتو سرونه دلاس د Radial شريان په امتداد يا دلاس دتبي گوتي دطرف په ساحه کي کښيږدئ په ورو توگه فشار ورباندي وارد کړئ (که چيري په نبض باندي دحدخه زيات فشار وارد سي ممکن نبض ورك اومحو سي)، بيا فشار برطرفه کړئ پدې توگه نبض په آسانی سره معلومېږي .

- دنبض داندازې دمعلومولوپه وخت کي بايد ثانيه معلومونکي (ثانيه داره) ساعت ولري
- دنبض شمير په يوه دقيقه کي حساب کړئ يا په لنډه توگه نبض په ۱۵ ثانيو کي وشميرئ او په ۴ کي يې ضرب کړئ ترڅو د ضرب بانو شمير په يوه دقيقه کي لاسته راسي. خوکه چيري دناروغ نبض غيرنورماله وي نوپه يوه دقيقه کښي يي وشميرئ او لاندي موضوعات يادداښت کړئ :

- سرعت : آیا دنبض سرعت نورمال ، ورو يا چټک دی ؟
- ریتم : آیا نبض منظم دی يا غيرمنظم ؟
- حجم : آیا نبض نورمال دی يا ضعيف يا دجس وړ نه دی ؟ (په نورمال حالت کي تاسي نبض په قوي توگه جس کوی ځکه چي دزره هرتقلص دويني نورمال مقدار شريانونو ته پمپ کوي)

د ناروغ په نبض کي د تغیردشتون په صورت کي ډاکترته خبر ورکړئ.

➤ په هغه صورت کي چي دمحيطي نبضونو دقیقه اندازه گيري دبي نظمى ، يا دحدخه دزيات سرعت له امله مشكله وي ، داپيکال د نبض ضربان بايد اندازه گيري کړى .
د ۲ کالو څخه په کوچنيو ماشومانو کي ، داپيکال نبض معلوم کړى . په دې عمر کي د نبض دمعلومولو لپاره ، دراډيال نبض څخه استفاده مه کوى ، ځکه پدې سن کي دراډيال نبض دقيق حس کول ستونزمن وي او همدارول په هغه صورت کي چي ماشوم د زړه په ناروغي باندي اخته وي او يا د زړه مادرزادي ستونزي ولري ، داپيکال د نبض شمير معلوم کړى .

په نبض پوري اړونده اصطلاحگانې :

- تکي کارډيا (Tachy Cardia): کله چي د زړه ضربان په يوه دقیقه کي د ۱۰۰ څخه زيات سي د تاکي کارډيا په نوم ياديږي.
- برادي کارډيا (Brady Cardia): کله چي د زړه ضربان د ۵۰ - ۶۰ ځله څخه په يوه دقیقه کي کم سي د برادي کارډيا په نوم ياديږي .

تنفس (Respiration)

د بدن او محیط ترمنځ دگازاتو اکسیجن او کاربن ډای اکساید تبادلې ته تنفس وایي په مجموع کې دتنفس په عملیه کې دوې کرني سرته رسیږي د هوا اخیستل او د هوا خارجول چې هدف یې ویني ته دا اکسیجن رسول او د کاربن ډای اکساید خارجول دي.

هغه اشخاص چې لوړه تبه او شدیدتنفسي امراض (لکه سینه بغل) لري دنورمال حالت څخه زیات تنفس کوي. عموماً په یوه دقیقه کې د ۱۲-۱۶ ځله څخه زیات سطحی تنفس دسینه بغل بنودونکی دی چې دناروغ دارزیابي په وخت کې بایدپه دقت سره دناروغ دساه کنبلو رغونوته غورونیول سي. دنوي زیږیدلوماشومانودسینې قفس په طبیعي توگه کوچنی دی. په نوي زیږیدلوماشومانو کې دتنفس شمیردسن ددوو نورو دوروپه پرتله سریع دی. په ځوان بالغینو کې دتنفس تعداد ثابت وي. په نوي زیږیدلوماشومانو کې په پیل کې تنفسي فعالیتونه شکمي دي. دنوي زیږیدلي ماشوم دسینې دقفس دیوال په نازکه اندازه باندي دی او عضلات یې کم دي چې دسینې دپونستی او Sternum هډوکي برجستگي په اسانه ډول باندي معلومیږي.

دتنفس نارمل شمیر:

د عمر په اساس دتنفس نارمل شمیر په دقیقه کې عبارت دی له :

- لویان : ۱۲- ۲۰ ځله په دقیقه کې
- ماشومان : په دقیقه کې د ۳۰ څخه زیات
- نوي زیږیدلي ماشومان : ۴۰ ځله په دقیقه کې

په دقیقه کې د تنفس شمیر	عمر
50_30	نوی زیږیدلی ماشوم
30	1_11 month
25	2 year
23	4 y
21	6 y
20	8 y
19	10 y
19	12 y
18	14 y
17	16 y
16_18	18 y

دتنفس د ارزايابي طريقه:

- ١) ناروغ ته دتنفس دارزيابي عمليه مه روښانوئ ، ځکه که چيري ناروغ دتنفس دارزيابي څخه خبرسي په تنفس کي دتغير سبب کيږي.
- ٢) ډاډ حاصل کړئ چي دناروغ سينه دليدني وړ ده .
- ٣) چپن يا شپټ ورڅخه ليري کړئ.
- ٤) دتنفس دچک کولو څخه مخکي ، دناروغ فعاليت ارزيايي کړئ . هغه ناروغ چي تمرين کړي وي بايد دخو دقيقو لپاره آرام وکړي ترڅودتنفس شمير بيرته نارمل حد ته راوگرځي .
- ٥) کله چي وغواړي دناروغ پام اوتوجه بل لورته واړوي د راډيال دناحيې دنبض دمعلومولو قصد وکړئ ، پدې وخت کي دناروغ تنفس ته توجه وکړئ .
- ٦) دناروغ دسيني حرکات ووينئ (دقفس سيني کښته اوپورته کيدلوته توجه وکړئ).د ناروغ د تنفس طرزته خاص دقت وکړئ چي دناروغ تنفس عميق دی که سطحي.دتنفس سرعت دڅه قراره دی اودتنفس په جريان کي څه ستونزي لري آيا د تنفس په وخت دسيني دپښتيدودواړه اړخونه مساويانه حرکت لري.
- ٧) دهغه ساعت څخه په استفادې سره چي ثانيې معلوموي ، د تنفس شميرحداقل په ١٥ ثانيو کي وشميرئ لاسته راغلی عدد په ٤ کي ضرب کړئ ترڅوپه يوه دقيقه کي دتنفس شميرلاسته راسي.
- ٨) که چيري تنفس غير طبيعي وي ، تنفس په پوره يوه دقيقه کي وشميرئ.
- ٩) دتنفس شمير ، نظم اودتنفس ژوروالی يادانبت کړئ.
- ١٠) که چيري زفيراوشهيق دومره سطحي وي چي تاسي نه سي کولاي هغه وشميرئ ، دزفيراوشهيق دشميرلولپاره تنفسي رغونو ته غوږ ونيسي. د١٥ ثانيولپاره دسږي اوازونوته غوږ ونيسي اوزفيراوشهيق وشميرئ ، لاسته راغلی عددپه ٤کي ضرب کړئ ترڅودتنفس شميرپه يوه دقيقه کي لاسته راسي.

۱۱) په نوي زیږېدلوماشومانو کي تنفس په پوره یوه دقیقه کي وشمیرئ ځکه چي نوي زیږېدلي ماشوم په طبیعي توگه غیرمنظم ریتم لري. په تي رودونکو اوددې څخه په لویوماشومانو کي تنفس هغه وخت وشمیرئ چي هغوي داستراحت په حال کي وي او یا آرام ناست وي ، ځکه په هغه وخت کښي چي ماشوم ژاري ، ډوډی خوري او یا زیات فعالیت سرته رسوي ، غالباً دتنفس شمیر تغییرکوي.

۱۲) دتي رودونکوماشومانوتنفس عمدتاً ډیافراگمي دی . دنس حرکتونه یي وشمیرئ تر څوپه دې طریقه دتنفس شمیرلاسته راوړی. د یوکلني څخه وروسته دماشومانودتنفس دشمیرلولپاره خپل لاس دماشوم دسینې په قفس باندي کښپېږدئ اودسینې دقفس حرکتونه یي وشمیرئ اولاندي اطلاعات ثبت کړئ :

- سرعت (په دقیقه کي دتنفس شمیر)
- ژوروالی (ژور یا کم ژورنفسونه)
- آسانتیا (راحت، سخت یا دردناک)
- ښغ (بې ښغه او ښغ لرونکي نفسونه)

دتنفس په سرعت پوري اړوند اصطلاحات :

- **Dyspnea**: نفس تنگي یا په مشکل سره تنفس کولوته وایي.
- **Apnea**: تنفس دریدلو یا دتنفس دکړني نه شتون ته اپني ویل کیږي.
- **Anoxia**: په انساجو کي داکیسیجن نه شتون ته انوکسیا ویل کیږي.
- **Cyanosis**: داکیسیجن دکمښت له کبله دپوستکي ، مخاطو، شونډو، غوږونو اودبدن داطرافو رنگ په ابی رنگ اوږي اوشین وزمه غوندي کیږي چي دا دسینوزیس په نوم یادېږي.
- **Brady Pnea**: ورو تنفس یا په دقیقه کي دتنفس دشمیر کموالي ته ویل کیږي چي دتنفس شمیر په دقیقه کي د ۱۲ څخه کم وي.
- **Tachy Pnea**: تیز تنفس یا په دقیقه کي دتنفس دشمیر زیاتوالي ته وایي چي دتنفس شمیر په دقیقه کي د ۲۰ څخه زیات سي.

- **Hyperventilation** : عمیق تنفس چي سرعت يي په دقیقه کي د ۲۰ څخه زیات وي.
- **sighing** آواز : دتنفس په جریان کي څومکررې ژورې ساوي کنبلوته وايي.
- **Air Trapping** : په مشکل سره د هوا ایستلو ته ویل کیږي.
- **Kussmaul** : په زحمت اوسختي سره تیزاوژور تنفس ته وايي.

دتودوخي درجه (Temperature)

دتودوخي درجه د بدن دعضویت پواسطه تولیدیږي چي ديو جسم دتودوخي دمقدار بنودونکې ده. دتودوخي درجه ديو جسم د تودوخي او یخنی د کچي دمعلومولو لپاره معیار دی. د بدن دتوخي درجه دترماتر پواسطه اندازه کیږي او د بدن تودوخي درجه دتولي ورځي په اوږدو کي دتغیر په حال کي وي.

د بدن طبیعي د تودوخي درجه :

په متوسطه توگه د ۳۶-۳۷،۵ سانتي گریډ پوري ده چي د ۹۸،۶ درجې فارنهایت سره سمون خوري.

د بدن دتودوخي د درجې دمعلومولومناسب ځایونه:

◀ Oral (د ژبي لاندې د ترماتر ایښودل):

دا دتودوخي د تعیین کولو معمولي طریقې ده. په دې طریقې کي ترماتر د ژبي لاندې چپه او یا رسته طرف ته لږڅه دشا(خلف) لورته ایښودل کیږي او دتودوخي درجه تعیین کیږي.

دخولې له لاري دتودوخي ددرجې تعین کولو غوروالی پدې کي دی چي دلاس رسي وړ اوپه اسانۍ سره استفاده ورڅخه کيږي. دتودوخي د درجې دتعیین په وخت کي که چيري ناروغ گرمه یا یخه غذا خورلې وي او یا هم دخولې له لاري تنفس وکړي نتیجه یي ناسمه وي.

د شپږ کالو څخه په کوچنیو ماشومانو کي دتودوخي د درجې دمعلومولو لپاره دخولې دترما متر څخه استفاده نه کيږي ځکه کیدای سي چي غاښ پرې ولگوي او یا یي په خوله کي سم نسي نیولای همدارنگه دخولې دعفونت دشتون ، گنگس او اختلاجي ناروغانو او هغه ناروغانو کي چي دخولې یا پزي جراحي یي کړي وي دخولې دترما متر څخه استفاده نه کيږي او همدا ډول په هغه صورت کي چي $RR > 30$ وي دخولې دترما متر څخه استفاده نه کيږي.

◀ **Axillary** (دبغل لاندې دترما متر ایښودل) :

په دې طریقه کي ترما متر دبغل یا تخرگ لاندې ایښودل کيږي. ددې طریقي غوره والی پدې کي دی چي مصونه دی او ترما متر د بدن کوم جوف ته نه داخلېږي.

ددې لپاره چي دقیقه اندازه گيري ترلاسه سي پدې ناحیه کي ترما متر دزیات وخت لپاره ایښودل کيږي

هغه ماشومان چي د ۶ کالو څخه کم عمر ولري او یا هم هغه ماشومان چي دتودوخي د درجې دمعلومولو لپاره ورته دخولې دترما متر څخه استفاده نه کيږي دتخرگ له لاري دهغوی دتودوخي درجه تعینېږي .

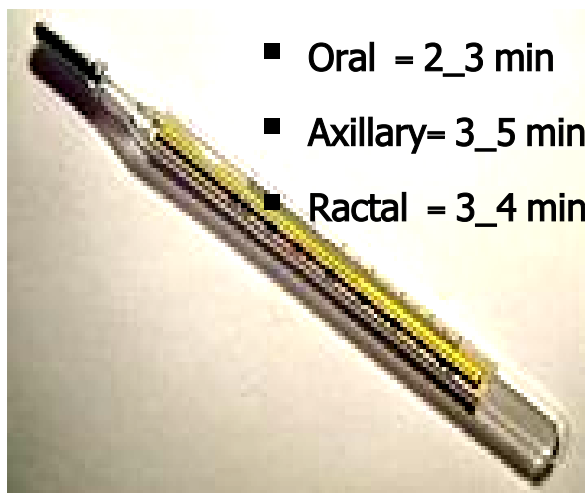
◀ **Rectal** (دمقعد په داخل کي دترما متر ایښودل):

دمقعد له لاري هغه وخت دتودوخي درجه تعین کيږي چي د Oral او Axillary له لاري دحرارت ددرجې د تعین امکان موجود نه وي مثلاً که دبغل لاندې او دخولې په تشي (جوف) کي زخمونه شتون ولري دmqعد له لاري کولای سو دتودوخي درجه تعین کړو .

دا طریقه دناروغانو لپاره دخوښی وړ نه وي، بوی لرونکي وي او هغه ناروغانو ته ستونزمنه وي چي په اړخ اوږي په نوي زیږېدلو ماشومانو کي دتودوخي ددرجې دمعلومولو لپاره ددې طریقي څخه استفاده نه کيږي او همدا ډول درکتم دجراحي څخه وروسته، نس ناستو،

قبضیت، د میوکارد په احتشاء کې ددې طریقې څخه د تودوخي د درجې په معلومولو کې استفاده نه کېږي.

د ترما متر د ایښودلو وخت :

- Oral = 2_3 min
- Axillary = 3_5 min
- Rectal = 3_4 min

د بدن د تودوخي د درجې د معلومولو طریقه:

د ضرورت وسایل:

مستطیلی پټوس چې لاندې شیان پکښې وي :

- ☑ ترما متر
- ☑ د گازپد پارچې
- ☑ کوچنی لوبښی
- ☑ انتي سپټیک محلول
- ☑ صابون
- ☑ د پاکو اوبو لوبښی
- ☑ ثانیه معلومونکی ساعت

د Axillary ناحیې د تودوخي د درجې دمعلومولوپاره لاندې سامان ورباندي اضافه سي :

☑ د بغل د ناحیې دوچولو او پاکولو لپاره قديفه/Tissue

د Rectal ناحیې د تودوخي د درجې دمعلومولوپاره لاندې سامان ورباندي اضافه سي :

☑ مقعدي ترمامتر

☑ چرب کوونکې ماده (ليډوکاين جيل)

☑ دستکشې (Disposable)

☑ د Tissue کاغذ

عملیه:

- ✓ د تودوخي د درجې ساحه ارزيايي کړې ځکه د ناحیې سم تشخیص د تودوخي د درجې دسمي پایلې په بنودلوکي مرسته کوي.
- ✓ لاسونه پریولئ ، سامان اولوازم آماده کړئ
- ✓ د ترمامتریوکانه ددې لپاره چې کومه صدمه یې نه وي لیدلې چک کړئ
- ✓ ناروغ ته عملیه روښانه کړئ پدې سره دناروغ تشوش، اندینسنه او وارخطایې له منځه ځي اودهمکاری حس یې منځته راځي.
- ✓ که چیري ترمامتریه جعبه کي وي دجعبې څخه یې راوباسئ په اوبو اوصابون یې پریمینځئ (ترمامتر دپوکانې دپیل څخه بیا دهغه دلاستي تر وروستی برخي پوري د دوراني پیچ په توگه پریمینځل سي). وروسته ترمامتریه یخواو بو آبکننه کړئ او په سواب یا Tissue کاغذ یې دپوکانې دپیل څخه بیا دلاستي تر وروستی برخي پوري یې د دوراني پیچ په شکل وچ کړئ پدې سره ترمامتر پاکیري اودانتان دلیرد چانس راکموي.
- ✓ که چیري ترمامتر په بوتل کي وي ترمامتر دانتي سپتيک محلول څخه راوکاړئ او په پاکواوبوکښي یې کنسیردئ بیا ترمامتر دپښي په سواب دپوکانې دلومړی برخي څخه دلاستي تر وروستی برخي پوري پاک کړئ .

✓ دترامتر داستعمال څخه مخکي باید د ۳۵ درجي سانتي گريدڅخه تیت وي دهمدي لپاره ترامتر په لاس کي ټينگ ونيسی ، تکان ورکړی اودسيماب سويه يي د ۳۵ درجي څخه تيته کړی.

دخولي (Oral) له لاري دتودوخي ددرجي دمعلومولو طريقه:

- ✓ که چيري ناروغ گرمه يا ځه غذاخوړلي وي يايي مایعات څښلي وي ، سگریټ يي څکولی وي اويايي هم ژاولي ژوولي وي، حداقل د ۱۰ - ۱۵ دقیقو پوري صبروکړی ترڅودخولي دنسجونو طبيعي دحرارت درجه بيرته راوگرځي ، وروسته د خولي دترامترڅخه استفاده وکړی.
- ✓ ترامتر د ۴۵ درجي په زاويه باندي دژبي لاندي کښيږدی داسي چي پوکانه يي دژبي دنسج په مقابل کي وي .
- ✓ ناروغ ته لارښوونه وسي چي خپله خوله په احتياط سره چي شوندي يي په ترامتر باندي محکمه وي ، وتړي . دناروغ څخه وغواړی چي دترامتر دچيچلواو خبري کولوڅخه ډډه وکړي.
- ✓ ترامتر د ۲ - ۳ دقیقو لپاره پريږدی
- ✓ وروسته ترامتر دلاستي څخه ونيسی اوناروغ ته وواياست چي خپله خوله خلاصه کړي اوترامتر وباسی. په ترامتر باندي شته افرازات په پنبه يا کاغذي دستمال پاک کړی .
- ✓ ترامتر دسترگوپه سويه ونيسی اودترامتر درجه ولولی.

دبغل (Axillary) له لاري دتودوخي ددرجي دمعلومولو طريقه:

- ✓ دضرورت په اساس پرده دبستر چاپيره کش کړی اوياهم دکوتې دروازه وتړی.
- ✓ دناروغ جامې د اوږې اود هغه د مټ له مخي څخه ليري کړی
- ✓ ډاډ ترلاسه کړی چي د Axillary ناحیه وچه ده. که چيري ناروغ حمام کړی وي يايي بغل پرېولی وي حداقل ۱۵ دقیقې صبروکړی ترڅوپوست طبيعي دتودوخي درجي ته راوگرځېږي.
- ✓ ترامتر دتخرگ په مرکزي نقطه کي ځاي پرځاي کړی

- ✓ دناروغ بازو په ترمامتر باندي کښیږدی او دلاس لېخي يي دهغه په سينه باندي منطبق کړی څومره چي اړتيا وي مټ (بازو) په نرمی سره خپل ځاي ته يووړل سي.
- ✓ ترمامتر پدې ناحیه کي حداقل د ۳ - ۵ دقیقو وخت لپاره پریږدی . ناروغ باید په دې وخت کي خبرې ونه کړي ممکن ترمامتر بېځایه کړي او غلطه درجه ونیسي او یا کیدای سي ولوېږي اومات سي.
- ✓ دټاکلي وخت تر تېریدلو وروسته ترمامتر لیري کړی اودسترگو په سویه اوسطح يي ونیسي اودرجه يي ولولئ .
- ✓ ناروغ دخپل دتودوخي ددرجې څخه خبرکړی
- ✓ وروسته ترمامتر په دوراني حرکت سره په صابون او اوبو پريمینځی بیایي وچ کړی دانتي سپتیک په محلول کي يي په مناسب ځاي کي کښیږدی.
- ✓ په پای کي خپل لاسونه پرېولئ.

دمقعد (Rectal) له لاري دتودوخي ددرجي دمعلومولوطریقه:

- ✓ پرده دبستر چاپیره کړی اویاهم د اطاق ورتړئ.
- ✓ ناروغ ته په Supin وضعیت باندي قرار ورکړی او زنگنونه يي دهغه دگیدي ولورته را ټول کړی . دناروغ په مقعد کي د لیدوکاین جیل دتطبيق وروسته ترمامتر کښیږدی .
- ✓ په دې ناحیه کي ترمامتر د ۳ - ۴ دقیقولپاره پریږدی.
- ✓ وروسته ترمامتر لیري کړی دسترگو په سویه يي ونیسي او درجه يي ولولئ.

څلورم څپرکی

د درملو تطبیقات

- ✚ دخولې له لاري د درملو کارول
- ✚ د ژبي لاندې د درملو تطبیق
- ✚ دخولې دمخاطبي غشاء له لاري د درملو تطبیق
- ✚ د درملو موضعي تطبیق

دخولې له لاري د درملو کارول

Oral Administration Drugs

دخولې لاره د درملو د تطبق له مخي اسانه او زیاته کارېدونکي لاره ده. په هغه حالتونو کې چې ناروغ د هاضمې ستونزې او اختلالات ولري یا د درملو په تېرولو قادر نه وي په دې صورت کې خوارکي درملو ته ترجیح نه ورکول کېږي.

دخولې دلاري طريقه د درملو د کارولو معمول ترينه لاره ده چې خپله د ناروغ پواسطه د دوا استعمال لپاره مناسبه وي.

دخولې يا خوراكي لاري د درملو د کارولو گټي :

- آسانه تطبيق کيږي
- مصونه او خوندي لاره ده
- ارزانه ده
- د راگرځيدني وړ ده

دخولې له لاري د درملو د کارولو نيمگړتياوي :

- د دوا داغيز پيل ورو وي
- ددې لاري څخه مخرش درمل او بد خوند لرونکي درمل په سمه توگه نه اخيستل کيږي
- په نس ناستو او قيونو کې گټوره نه تمامېږي
- هغه ناروغانو چې شعور يې له لاسه ورکړی وي او کوما حالت ته تللي وي ددې لاري څخه درمل نه ورکول کېږي.
- جذب يې غير منظم وي
- درمل په لومړني عبور کې په استقلال رسېږي.

خوراكي درمل په دوه ډوله په جامد او مایع توگه شتون لري. لاندې درمل دخولې له لوري استعمالیږي :

○ گولی (Tablet)

○ کپسول (Capsule)

○ شربت (Syrup)

○ سوسپنشن (Suspension)

○ مخلوط (Mixture)

○ پوډر (Powder)

○ خاڅکي (Drops)

○ پوړی (Sockets)

زیات ټابلیټونه او کپسولونه داوبو د یو مقدار سره خوړل کیږي چې دا د نرس لپاره یو ښه موقعیت دی چې د جذبې مایعاتو کچه زیاته کړي.

هغه ناروغانو ته چې NG.Tube تطبیق سوی وي ټابلیټونه باید لومړی میډه ، میډه سي بیا حل سي اود NG.T له لاري ناروغ ته ورکول سي او کپسولونه چې تطبیق یې د NG.T ناروغ ته کومه ستونزه نه را ولاړوي کولاي سو چې کپسولونه هم د ټابلیټونوپه څېر د NG.T له لاري ناروغ ته ورکړو.

هغه ټابلیټونه چې تیزابي ضد پوښن لري يا Enteric_Coated ټابلیټ هیڅکله باید میډه نسي ځکه ددغو ټابلیټونو محتوا دخولې دمخاطو دسوي (سوزش) اود معدې دمخاطو دخرابېدو سبب کیږي. په همدې سبب هغه درمل چې په معدې باندي مخرش اغېز لري او دمعدې دناراحتې (درد) سبب کیږي د Enteric_Coated Tab په شکل جوړسوي وي.

ځینې ټابلیټونه ددې لپاره چې ښه اغېز وکړي باید وژول سي چې په دې اړه باید ناروغ ته لارښوونه وسي چې ټابلیټ تېر نه کړي ځکه دغه ټابلیټونه په خوله اوستوني کي دموضعي اغېز درامنځته کیدوپه موخه جوړسوي دي.

د پوډر په شکل درمل د کارولو څخه مخکي حتماً باید د مایعاتو سره مخلوط سي. ځینې پوډر

د (Power bolck) په شكل دي چي داوبو سره دمخلوط كيدو څخه وروسته ژر سختيږي نوپه همدې اساس دا ډول پوډر دناروغ دبستر ترڅنگ حل سي او ژر مصرف سي .

جوشي ټابلتيونه اوپوډر (Effer Vescent) دحل كېدو څخه وروسته سمد ستي مصرف سي .

دغه (Effer Vescent) مواد ځيني وخت ددرملو د نامطبوع خوند اومزې دله منځه وړلو لپاره استعمالېږي .

د Lozenge ټابلتيونه دموضعي اغېزه موخه زبېنبل كيږي . ناروغانو ته بايد توصيه وسي چي دغه ټابلتيونه ونه ژوي ځكه ددغه ټابلتيونو اغېزه هغه وخت حاصلېږي چي په تدريجي توگه دخولې دمخاطو له لاري جذب كړل سي .

هغه ناروغ چي دوا ورو خوري اړتيا نسته چي دهغې دوا سره دمايعاتو زيات مقدار وڅښي . ناروغ بايدهرځل يوازي يوتابلت يا يو كپسول وخوري . كه ناروغ د دوا دخوړلو په وخت كي ټوخي واخيست تر هغه پوري چي بيرته عادي حالت ته نه وي راگرځېدلى پاته درمل بايد ورنه كول سي .

دخولې له لاري ددرملو كارولو طريقه:

- ناروغ مشخص كړئ (د ناروغ نوم اودبستر نمبر چك كړئ)
- دډاكټر ددوا هدايت يا آردر چك كړئ
- لاسونه پرېمېنځئ ، ددوا كراچي اوپطنوس آماده ، منظم اوپه انټي سپټيك يي پاك كړئ
- د دوا په تهيه كي د اشتباه څخه دمخنيوي په موخه دوا ، د دوا د آردر مطابق تهيه كړئ ، د دوا دوخت تېر تاريخ او ددوا په رنگ كي هر ډول تغير چك كړئ او ددوا مقدار محاسبه كړئ
- ددرملو دناسبې اوسمي كاروني لپاره لاندې پېنځه اقدامات او ددرملو درې ځلي چك تعقيب كړئ :

۱- مناسب ناروغ : دناروغ نوم اوهويت دنسخي يا د روغتون د آردر سره چك كړل سي

۲- مناسبه دوا:

- دډاکټر نسخه په سمه توگه ولوستل سي (مثلاً ددوانوم)
- دوا دتطبيق څخه مخکي دډاکټر دآردر سره مقایسه کړل سي
- لیبل یا ددوامعلوماتي پاڼه چي ددواپروپون باندې نښتي وي ، په دقت سره ولوستل سي
- که چیري ددوا نوم دلوستلو وړ نه وي او یا دنرس په نظر دوا دناروغ دحال سره مناسبه نه وي باید په دې تراو دنسخه ورکونکي ډاکټر څخه پوښتنه وسي.

۳- مناسب ډوز:

- که چیري د دوا ډوز یا اندازه دمخففاتو په شکل سره لیکل سوي وي نرس باید هغه په غور سره ولولي اوځان په پوه کړي .
- اندازه گیری په دقت سره سرته ورسیري(مثلاً څو څاڅکي څو ملیگرامه دوا کیږي یا یوه کاجوغه څو ملي لیتره دوا نیسي).
- د ډوز محاسبه په دقت سره ترسره سي
- ډوز په غور سره اندازه کړل سي (مثلاً څوڅاڅکي یا څوکاجوغي هماغه تجویز سوی ډوز کیږي؟).

۴- مناسبه دتطبيق لاره :

- دمختلفولاروڅخه ددرملو دتجویز لپاره مناسب تکتیک په کار یووړل سي
- زرقي درمل دخولې له لاري تطبيق نه کړل سي .
- دداخل عضلي یا داخل وریدي زرقیاتو لپاره دوباره د دوا دبوټل لیبل چک کړل سي چي آیا دوا دداخل عضلي له لاري تطبيق سي که دداخل وریدي؟

- **۵- مناسب وخت:** دوا باید په وخت او مناسبو وقفو کښي تطبيق کړل سي. ددوا په خپل وخت تطبيق د دوا داغیز دزیاتوالي او دهغې داړخیزو اغیزو دکموالي لامل کیږي.

ددرملو دري ځلي چک :

۱. کله چي تاسي دناروغ دالماری څخه درمل راخلي ددرملو لېبل چک کړئ
۲. کله چي تاسي درمل دخپل پاکټ يا قطی څخه راباسی درمل چک کړئ
۳. کله چي درمل دوباره دناروغ په الماری کي ايردی درمل بيا چک کړئ

کله چي تابليتونه يا کپسولونه دخپلي قطی يا پاکټ څخه راخلي، دارتيا وړ شميریي دقطی په سرپون کي واچوی او د دواپه پيال کي يي يوسی

کله چي شربت تهيه کوی لومړی يي بنه وبنوروی هروخت چي دحل کيدلوڅخه يي ډاډ ترلاسه کړئ ، دبوټل سرپون ليري کړئ ددې لپاره چي سرپون ککړاوملوټ نه سي ددوا په کراچي باندي يي په سرچپه توگه کنبيردی . کله چي دبوټل څخه شربت اچوی دبوټل لېبل بايد دلاس د ورغوي وخواته وي.

دوا دتهيه کولوڅخه وروسته اړونده ناروغ ته وليږدوی

د ناروغ سره مرسته وکړئ چي دناستي يا دبغل په وضعيت باندي قرارونيسي.

ځیني خوارکي درمل چي دپوډرو په شکل وي لومړی دمايع دقيقه کچه چي پوډري درمل په کښي حل کيداي سي مشخصه کړی . پوډري درمل دمايعاتوسره يوځاي دناروغ دبستر تر څنگ مخلوط کړی اوناروغ ته يي ورکړی چي ويي څښي . که چيري دپوډري درملو دتهيه کولوڅخه زيات وخت تيرسي پوډر کيداي سي چي سخت اوغليظ شکل ونيسي . نوپوډر اوجوشي تابليتهونه دمنحل کېدو څخه وروسته سمدستي بايد ناروغ ته ورکول سي .

که چيري ناروغ د دوا په اخيستلو قادر نه وي مرسته ورسره وکړی د دوا کاچوغه د ناروغ پرشونډوکښېږدی اوهره دوا ورو ورو دناروغ په خوله کي يوپه بل پسي ورکړی ، بېره ونه کړی

که چيري ناروغ درمل نه سي تيرولاي درمل ميده کړی چي خوړل يي آسانه سي . ددرملو ټول ډولونه نه سي کيدلاي چي ميده کړل سي په دې اړه ډاکترسره مشوره وکړی .

هغه درمل چي دژبي لاندې جذبېږي بايد دناروغ دژبي لاندې کينودل سي . ناروغ ته وواياست چي دوا ترهغه وخته دژبي لاندې ونيسي چي کاملاحل سي اودواتيره نه کړي .

که چيري ناروغ ته ددرملوورکولوپه وخت کي تابليت يا کپسول پر ځمکه يافرش باندي ولوېږي لويدي تابليت يا کپسول ليري کړی اونوی تابليت اوکپسول ورته ورکړی . دغه کارناروغ ته دمايکروارگانيزمونودانتقال څخه مخنيوی کوي .

ترهغه وخته پوري چي ناروغ په مکمله توگه دوا خوري دناروغ سره اوسې . نرس مسؤليت لري چي ډاډ ترلاسه کړي چي ناروغ بايد ددرملوتجويزسوی مقدار واخلي که چيري په دې اړه بې توجهي وسي ممکن ناروغ ددواټاکلي مقدارواخلي په دې صورت کي درملنه بې اغېزې کيږي اوروغتیايي ستونزي را ولاړوي .

که چيري ناروغ دوا نسي تيرولاي تابليت دهوان په لاستي باندي دپوډرو په څېر مېده کړی اوناروغ ته يي ورکړی

لاسونه پرېولی ، دناروغ دوضعيت په اراميدلوکي مرسته وکړی
د دوا تطبيق دناروغ ددوسيې دريکارډ په شيت کي ثبت کړی . په وخت اوزمان داسنادوثبت اودرج په را تلونکي تطبيقاتوکي داشتباهاتو دمنځته راتلوڅخه مخنيوی کوي .

سامانونه اولوازم بېرته په خپل مناسبوځايونو کي ځاي پرځاي کړی
د ۳۰ دقيقوڅخه وروسته ددوا مؤثريت يا ناوړه اغېزې ارزيايې کړی .

دژبي لاندی ددرملوتطبیق

Sublingual Administration Drog

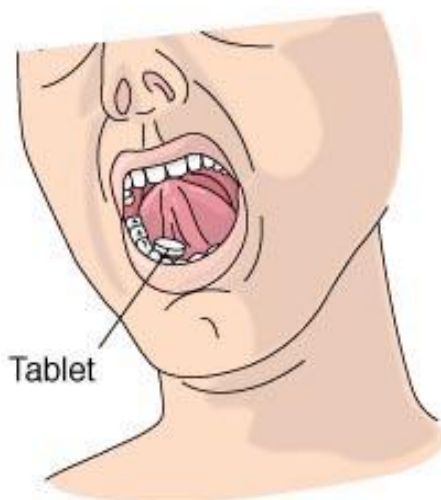
په هغه حالتونو کښي چي ددوا فوري اغيز مدنظر وي او يا داچي دخولې له لاري ددوا تطبيق په يښه کي د دوا د تجزيې سبب کيږي ، ددې لاري څخه استفاده کيږي.

په دې طريقه کي درمل دژبي لاندی ايسنودل کيږي او دژبي لاندی رگونو پواسطه جذبېږي. ددې لاري ځانگړتيا په دې کي ده دوا مخکي له دې څخه چي يښې ته ولاړه سي مستقيماً دويني دوران ته داخلېږي او اغيز يې ژر پيليږي. نرس بايد ناروغ ته لارښوونه وکړي چي دژبي لاندی ايسنودونکي درمل دژبي لاندی کښيږدي ترهغه وخته پوري چي په بشپړه توگه منحل سي.

ناروغ بايد دتابلېت دژولو، تيرولو اوداوبو دڅښلو څخه ډډه وکړي. که چيري تابلېت تير کړل سي دمعدې دعصارې پواسطه يا ديني پواسطه تخرېبيږي.

که چيري تابلېت په مناسبه توگه مصرف سي دژبي لاندی په ښه توگه حل کيږي.

دنايتروگليسرين (Nitroglycerin) گولي يو دهغودرملوڅخه دي چي دژبي لاندی ايسنودل کيږي. دژبي لاندی ايسنودونکي درمل عموماً دزړه دناروغانولپاره کارول کيږي.

دخولې دمخاطي غشاء له لاري ددرملوتطبيق

Buccal Administration Drugs

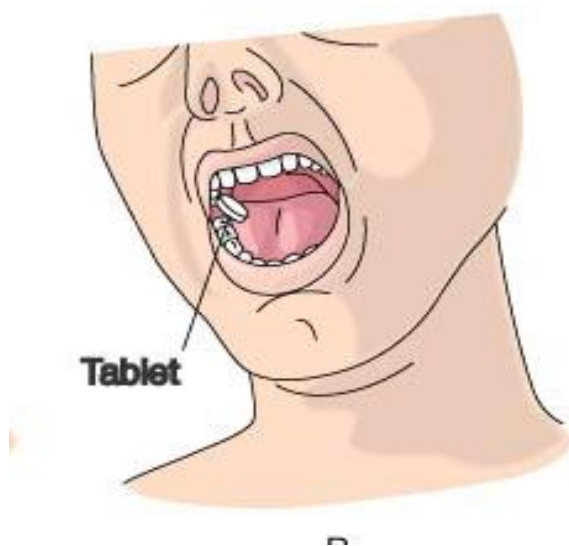
په دې طريقه کي جامد درمل دمخاطي غشاء برسیره ايسودل کيږي اوپه خوله کي دموضعي اغېز لپاره په کار وړل کيږي.

دخولې د تشې (جوف) مخاطي غشاء زيات د ويني جريان لري او درمل ددې لاري څخه مستقيماً د ويني جريان ته داخلېږي او دوا دينې دلومړني عبوريه اغيز نه تخريبېږي.

دخولې دمخاطي غشاء (buccal) ټابليتونه دلوري زامي دآسياب غابنونواو وري ترمخ په فضاء کښي ايسودل کيږي.

ناروغ ته لارښوونه وکړي چي دوا د رخسار په داخلي ناحيه کښي دخولې دمخاطي غشاء په مقابل کي کښيږدي . ددوا د تيرولو، ټولو، او اوبوڅښلوڅخه ډډه وکړي ځکه د دوا تيرولو، ټولو، څښاک او د سگريټ څکول د دوا د بې ځايه والي اوپه پايله کښي دهغې د بې اغيز والي لامل کيږي.

هغه درمل چي د buccal اوياد ټبي لاندې په طريقه ورکول کيږي لومړي حليږي وروسته ټر جذب کيږي.

ددرملو موضعي تطبيق

Topical Administration Drugs

موضعي درمل دهغه درملوڅخه عبارت دي چي په موضعي توگه دپوستکي سربره تطبيقیږي.

هغه درمل چي دپوستکي دپاسه اينښودل کيږي ممکن دويني سيستمکي جريان ته په ورو توگه جذب سي. دغه طريقه په هغه حالتونوکي مثلا هغه درمل چي دخوراکي تجویزڅخه وروسته لنډ داغيز دوام لري په خاصه توگه هغه درمل چي په تېزي سره ديني پواسطه متابوليزکيږي ، گټوره وي.

همدا ډول موضعي درمل دپوستکي برسېره په مخاطي غشاء کي هم استعماليدلای سي.

موضعي درمل مختلف شکلونه لري :

○ مرهم (Ointment)

○ کريم (Cream)

○ سپري (Spray)

○ نیمه جامدات (Paste)

○ انشاقی (Inhalation)

○ لوشن (Lotion)

○ تېل (Oil)

○ جیل (Gel)

○ پلاستر (Plaster)

○ څاڅکي (Drops)

موضعي درمل په لاندې حالتونو کې استعمالیږي :

- د موضعي حالتونو او د پوست دانتان په درملنه کې
- د پوست دافرازاتو دزیاتوالي او کموالي لپاره
- په پوست باندې د یو وقایوي آستر درامنخته کیدو لپاره
- د پوست د خاړنبت په کموالي کې
- د پوست په غوړولو او نرمولو کې
- د موضعي رگونو د تقبض او پراخیدو لپاره استعمالیږي.

د موضعي درملو د تطبیق طریقه :

د ضرورت وسایل :

- د ناوغ دوسیه
- موضعي درمل (کریم، لوشن، پوږر..)
- دستکشې (Gloves)
- پنبه لرونکی Applicator
- د گرمواو بوطشت ، د وینځلو لپاره یوه ټوټه، دستمال او صابون
- د گاز ټوټې / پارچې
- د دوا د استعمال لپاره کوچنی لوبڼی

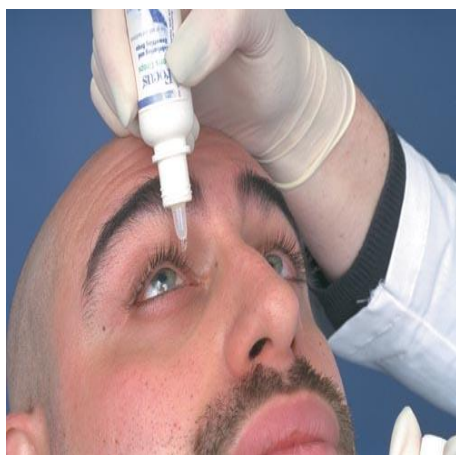
عملیه :

- ناروغ مشخص کړئ (د ناروغ نوم او دبستر نمبر چک کړئ)
- د ډاکټر د دوا هدايت يا آرډر چک کړئ
- لاسونه پرېمینځئ، د دوا کراچي او پطنوس آماده ، منظم او په انټي سپټیک یې پاک کړئ
- د دوا په تهیه کې د اشتباه څخه دمخنیوي په موخه دوا، د دوا د آرډر مطابق تهیه کړئ ، د دوا دوخت تېر تاریخ او د دوا په رنگ کې هر ډول تغیر چک کړئ او د دوا مقدار محاسبه کړئ

- ددرملو دمناسبي اوسمي کاروني لپاره پینځه اقدامات او ددرملو درې ځلي چک تعقيب کړئ
- ددوا کراچي دمشخص ناروغ بستر ته انتقال کړئ
- دهرې دوا تطبيق ناروغ ته روښانه کړئ
- پردې کش کړئ یا هم داطاق دروازه وتړئ
- ناروغ ته آرام وضعیت ورکړئ ، دناروغ داغیزمن سوي ناحیې څخه چین یا جامې لیري کړئ غیري متاثيري سوي برخي پتي کړئ
- پوست دسرخي ، دپوست دپوستک ، پرسوب ، زخم اونورو په موخه ارزیابي کړئ
- لاسونه پریمینځئ ، دضرورت وسایل دناروغ دبستر تر څنگ ترتیب کړئ او دستکشي په لاس کړئ
- زیانمنه یا ماؤفه ناحیه پریمینځئ ، د جلد اړچقونه اوپوستکونه برطرفه کړئ اونرم صابون استعمال کړئ په هغه صورت کي که چیري مضاد استطباب (د نه استعمالیدونکي حالتونوڅخه) نه وي.جلد باید پاک وي دجلد پوستک لیري کول په جلد کي د موضعي درملو داخلیدل آسانه کوي اواغیز يي زیاتوي .
- دپوست اړوند ناحیه وچه کړئ یا نوموړې ناحیه هوا ته پرېږدئ چي وچه سي ځکه دموضعي مادي په وخت کي زیات رطوبت مداخله کوي.
- کله چي جلد وچ سي موضعي مواد استعمال کړئ
- وسایل لکه دستکشي ، دگازپارچې ، Applicator اماده کړئ اونوي دستکشي په لاس کړئ
- موضعي درمل (کریم ، لوشن ، مرهم ...) استعمال کړئ. کریم دضرورت په اندازه دپوست په اړوند ه ناحیه کښیږدئ اود Applicator پواسطه يي هوار کړئ اودپوست په سطحه باندي يي استعمال کړئ. لوشن هم دضرورت په اندازه په دستکشي لرونکي لاس باندي واچوئ په اوږدو يي دپوست په سطحه باندي يي استعمال کړئ یا هم لوشن دپانسماڼ په گاز په کمه اندازه باندي واچوئ او هغه په یوډول او کم شدت سره تطبيق کړئ

- ڪه چيري ناروغ ته پوڊر (Powder) تطبيقوي ڏاڍ ترلاسه ڪري چي دپوست سطحه بايد ٽوله وچه وي .
- دپوست ٽولڻي گونجڻ سمڻي ڪري دپوست په اڀونده ناحيه ڪي پوڊر په نرمي سره وشيندي ترڇو ناحيه دپوڊرو په يوڻي نازڪي طبقي سره وپونبل سي.
- دناروغ په آرام وضعيت ڪي مرسته وڪري ، جامي دوباره ور واغوندي په پاي ڪي خپل لاسونه پريمينئي
- ددوا تطبيق دناروغ ددوسيڻي دريڪارڊ په شيت ڪي ثبت ڪري
- سامان اولوازم بيرته خپلو مناسبوڻايونو ته ولڀڊوي
- ۳۰ د دقيقو وروسته ددوا مؤثريت يا ڪومي ناڀره اغڙي بررسي ڪري.

دسترگي د چکک دڅاڅکو (Eye Drops) تطبيق :

- لاسونه پرېولی
- دچکک (قطره چکان) په سوري برخه باندي لاس مه وهی
- دناروغ سرلږڅه دشاطرف ته کوږاوخم کړی او ناروغ ته وواياست چي پورته وگوري
- دسترگي د لاندني بانوگانو لاندې برخه يا څېرمه (لاندنی پلک) لاندې لورته کش کړی ترڅو ميزابه (ناوه يا دسترگي ورځي ته ورته شکل دسترگي په لاندې برخه کي) تشکیل کړل سي.
- وروسته چکک (قطره چکان) څومره چي شوني وي نوموړي رامنځته سوي مېزابې ته نژدې کړی خو دسترگي اودسترگي بانوگانو سره بايد په تماس کي نسي.
- اوس دچکک څخه دتجويزسوو درملو مقدارپه مېزابې يا ورځي ته ورته رامنځته سوي برخه کښي وڅڅوی.په قرنيه باندي ددرملو دتطبيق څخه ډډه وکړی ځکه چي دسترگي دقرنيې طبقه دهر هغه شي په وړاندي چي تطبيق کيږي ډيره حساسه وي
- ناروغ ته وواياست چي دسترگي بايد د ۲ دقيقو لپاره پتې کړي خو په ډير شدت سره يي بايد پتې نه کړي.
- اضافي مایع دسترگي څخه ديوپاکي توتي پواسطه پاکه کړی
- که چيري چکک د يو ډول څخه اضافي تجويزسوی وي ، حداقل ددوهم تطبيق لپاره ۵ دقيقې انتظار وکړی

- دسترگی خاڅکي (Eye Drop) دسترگی د سوي (سوزش) د احساس سبب کيږي خودغه احساس باید د خود دقیقو څخه زیات دوام ونه کړي. که چیري د سوي احساس دوامداره سو د ډاکټر یا فارمسیست سره مشوره وکړي.

دسترگی دمرهمو (Eye Ointment) تطبیق:

- لاسونه پریمینځي
- دسترگی دملهمو تیوب دهیڅ شي سره په تماس کي نه کړي
- دناروغ سر لږڅه دشا (خلف) ولورته متمایله کړي
- مرهم په یوه لاس کښي ونیسي او په بل لاس دسترگی لاندني ځیرمه کښته لورته کش کړي ترڅو مېزابه (یا ناوه غوندي یا ورځي ته ورته برخه) تشکیل کړل سي

- ناروغ ته وواياست چي پورته وگوري
- دسترگی دموهمو دتیوب نوك تر ممکني اندازې پوري نوموړې میزابي ته نژدې کړي
- وروسته دمرهمو تجویزسوی مقدار پر دسترگی باندي تطبیق کړي
- دناروغ څخه وغواړي چي دسترگی د دوو دقیقو لپاره پټي کړي اوسترگوته داطرافو ولورته حرکت ورکړي ترڅو مرهم دسترگی په ټوله سطح باندي خپاره سي
- اضافي مرهم په یوه پاکه پارچه باندي پاک کړي
- دتیوب دنوك څوکه په یوه بله پاکه ټوټه باندي پاکه کړي

په غوړ کي د څاڅکو تطبیق :

◀ دغوړ څاڅکي یا چکک دلاس په ورغوي کي یا دبغل لاندې يې گرم کړئ خو دگرمو اوبو په لوبني کي يې دغوړته کولو او یا دتودوخي څخه په دې موخه استفاده مه کوئ

◀ ناروغ په بغل باندې پرې باسئ چي غوړي يې لوړ لوري ته سي

◀ دغوړ لوب (نرمي) پورته اوشاته کش کړئ چي دغوړ کانال څرگند سي

◀ د تجویز سوو د څاڅکو مقدار تطبیق کړئ خو قطره چکان باید دغوړ سره په تماس کي نه سي

◀ په غوړ کي د څاڅکو د اچولو څخه وروسته دناروغ څخه غوښتنه وکړی چي د خود قیقو لپاره په هماغه وضعیت پاته سي ترڅو درمل غوړ ته داخل سي

◀ مخکي له دې څخه چي بل غوړ ته درمل واچول باید ۵ دقیقې انتظار وکړئ

◀ ددرملو د تطبیق څخه وروسته دغوړ دکانال د تړلو لپاره دهغي پنبې څخه استفاده وکړئ چي د داډول مخصوص پنبو تولید کوونکو کمپنیو دهغي استعمال توصیه کړي وي

◀ دغوړ څاڅکي باید د خود قیقو څخه زیات دغوړ دسوي احساس او یادشديد درد (نېښ ډوله درد) سبب نه سي.

◀ دغوړ کانال ته ددرملو د داخلولو لپاره په درملو باندې فشار مه راوړئ ځکه چي غوړ بندېږي د فشار لامل کېږي چي کيداي سي دغوړ پر دې ته زیان ورسوي.

◀ په لویانو کي دغوړ پکه لوړ لوري ته کش کړئ چي دغوړ کانال معلوم او مستقیم سي

◀ په نوي زیږيدلو کوچنیانو او ماشومانو کي دغوړ پکه ونیسئ لاندې اوشا لوري ته يې کش کړئ

◀ د څاڅکو د تطبیق یا دغوړ د پریولو په وخت کي دغوړ کانال باید مستقیم سي که چيري دغوړ کانال په مناسبه توگه مستقیم نه سي نو درمل او محلولات دغوړ داخلي برخوته نه رسیږي په پایله کي درملنه دناکامي سره مخ کېږي.

په پزه کبني دڅاڅکو تطبیق :

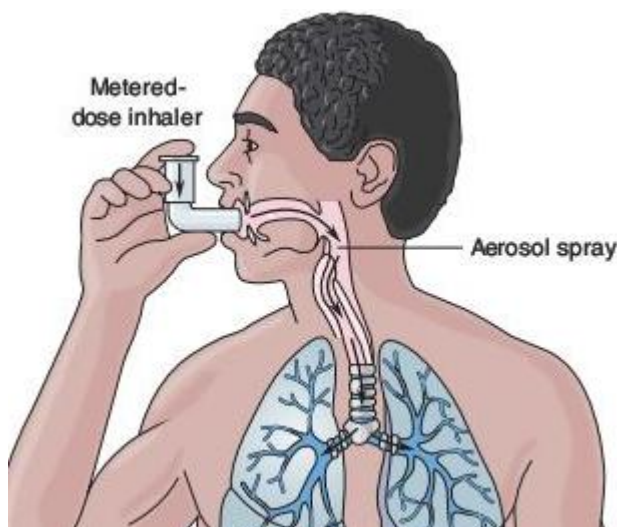

- ➔ پزه د افرازاتو څخه تخلیه کرل سي
- ➔ ناروغ باید پریوزي اوسرشاته متمایله کړي او یادا چي داستراحت په حال کي قرارونيسي اود اوږو په برخه کبني يي باید بالبت ځاي پرځاي سي او سر يي بل لورته کورنه وي.
- ➔ اوس دپزي چکک دیوسانتي متر په اندازه دپزي په سوري کي دننه کړئ
- ➔ دتجویزسوو څاڅکو مقدار تطبیق کړئ
- ➔ قطره چکان دپزي دسوریو سره مه په تماس کي کوئ ځکه د قطره چکان دنوک اوحتی د دوا دپاته څاڅکو دکرېدو اولودگي سبب کیږي
- ➔ ناروغ باید خودقیقي په همدې وضعیت کي پاته سي ترڅو درمل فرصت پیداکړي چي دپزي په ټوله خالیگاه کي خپاره سي اویاهم ناروغ باید دڅاڅکو دتطبق وروسته فوراً سر دقدام ولورته متمایله کړي یعنی سر دزنگونوپه منح کي ونيسي، دڅوټانیوڅخه وروسته مستقیم کبني، څاڅکي کیداي سي ستوني ته ولاړ سي
- ➔ د اړتیا په صورت کي پورتنی عملیه دپزي په دابل سوري کي ترسره کړئ
- ➔ په پای کي قطره چکان یاچکک په جوش اوبو آبکبنه کړئ.

دیزې د سپرې تطبیق :

- ➔ پزه تخلیه کړل سي ، ناروغ پرې باسئ اوسرېي دشا ولورته متمایله کړئ اویاهم ناروغ داسي کښینوئ چي سر يي لږڅه مخکي طرف ته يا قدام ته کوږ او متمایله سي سپرې ته تکان ورکړئ
- ➔ وروسته د سپرې د بوتل نوک دیزې یوسوري ته دننه کړئ
- ➔ ناروغ ته وواياست چي خوله بنده کړي او دیزې په دابل سوري باندي په گوتوفشار وارد کړئ او هغه وترئ
- ➔ سپرې ته فشار ورکړئ اود ناروغ څخه وغواړئ چي په کراري سره استنشاق ترسره کړي
- ➔ د سپرې بوتل دناروغ دیزې څخه لیري کړئ ناروغ د قدام ولورته تیبته او کوږ کړئ (دناروغ سر دزنګونو ترمنځ باید وي).
- ➔ دخوټانیو څخه وروسته ناروغ باید کښیني په دې صورت کي کیدای سي د سپرې مواد ستوني ته ولاړسي
- ➔ ناروغ ته لارښوونه وکړئ چي دخولې له لاري تنفس وکړي
- ➔ د اړتیا په صورت کي پورتنی عملیه دیزې په دابل سوري کي ترسره کړئ
- ➔ په پای کي د سپرې د بوتل نوک په خوټلو (جوش) اوبو آبکښه کړئ

د انشاقې (Inhalation) لاري ددرملو تطبیق:

په ځیني تنفسي ناروغیو کي لکه مزمنه استیما، انفریما یا برانشیت کي ځیني درمل په انشاقې توگه استعمالیږي . هغه درمل چي دانشاق پواسطه اخیستل کیږي دیوې Aerosol Spray څخه هوایي لارو اوسرو ته ځي او هلته خپرېږي اودسرو دانشاخو دایپتیلیم پواسطه ژر جذب کیږي . هغه درمل چي ددې لاري څخه استعمالیږي گازی

شکلونه لري چي د Aerosol په ډول تهيه سوي دي اود Nebulizer په واسطه تطبيقيري .

د Aerosol Spray تطبيق :

ناروغ بايد وټوخي ترخود بلغمو مقدار هر څومره چي ممکنه وي بايد وباسي .

داستعمال څخه مخکي د ايروزول بوتل ته تکان ورکړل

سي

وروسته د ايروزول بوتل داسي ونيول سي څه ډول چي

توليد کوونکي کمپني يي داستعمال لارښوونه کړې وي (

معموله طريقه داده چي د بوتل لوړه کج برخه کښته ونيول

سي).

وروسته ناروغ خپل شونډان د ايروزول د بوتل د ځانگړي برخي په اطرافو (چي د

mouthpiece په نامه ياديري) محکم ونيسي او خپل سر شا لورته مایل کړي .

ناروغ بايد دسرو څخه هوا په ورو توگه وباسي اوسري څومره چي شوني وي د هوا څخه

خالي کړي

وروسته د ژور تنفس د سرته رسولو په ورته او همزمان وخت کي ، ايروزول پف کړي

په هغه صورت کي که چيري له يو پف څخه ډير ضرورت وي ، پينځه ثانيې وروسته دي

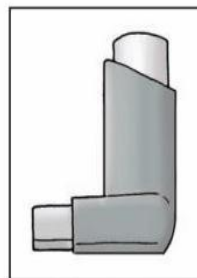
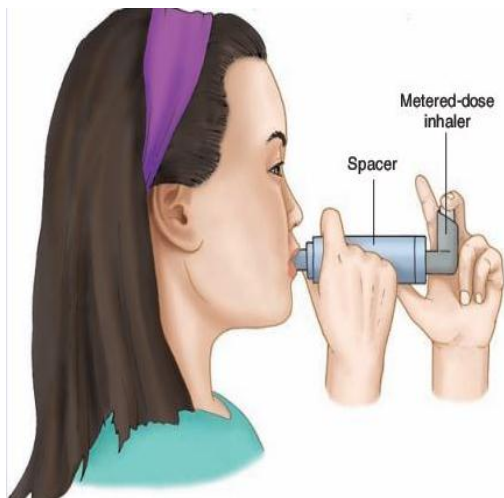
عمليه تکرار کړي

ناروغ بايد هڅه وکړي چي خوله پټه کړي اوتنفس د ۱۰-۱۵ ثانيو پوري بند (قيد)

وساتي

وروسته تنفس د پزي له لاري څخه تر سره کړي

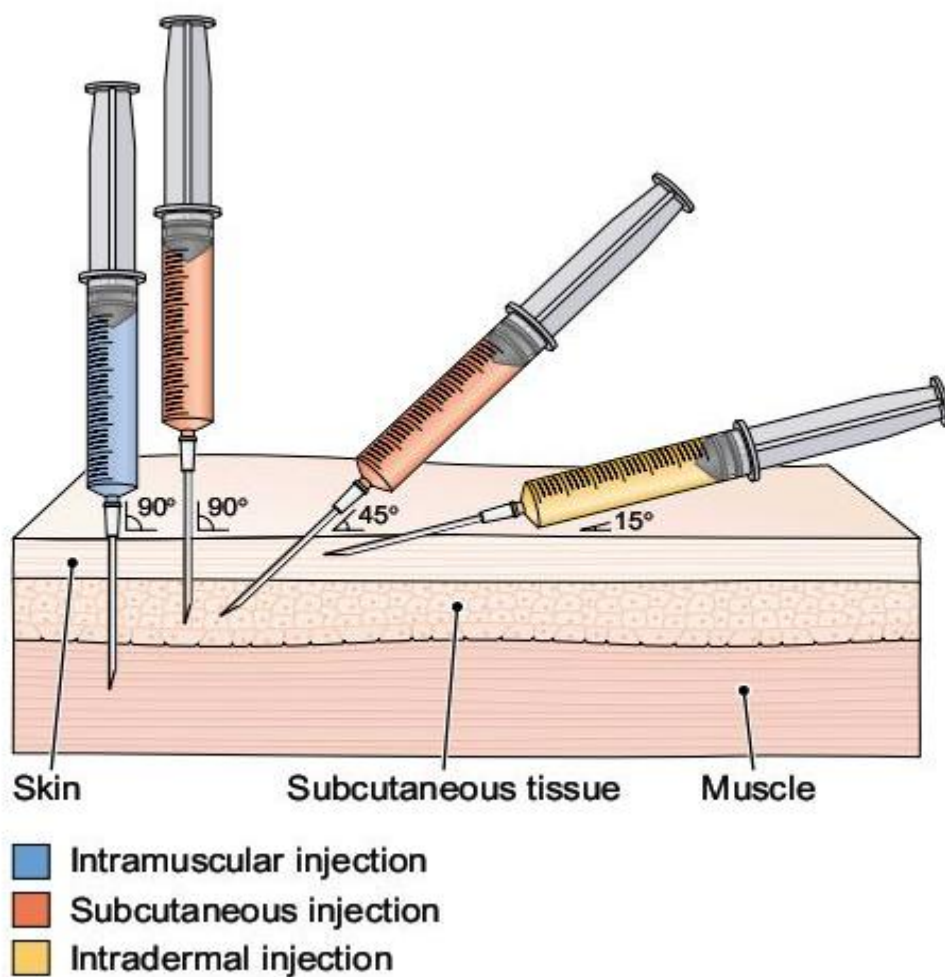
په پاي کي خپله خوله په تودو اوبو آبکښه کړي .

Metered-dose inhaler without a spacer

پنځم خپرکی

د پیچکاری پواسطه د درملو تطبیقات

د پیچکاری کولو له لاري ددرملو کارول

د پیچکاری کولو پواسطه درمل د بدن انساجو ته زرق کیږي. پیچکاری باید یوازي هغه وخت استعمال سي کله چي ورته زیاته اړتیا وي .

درمل یوازي په لاندې حالتونو کي پیچکاری کیدای سي :

- دبلي لاري څخه ددوا دتطبيق امکان نه وي
- کله چي ددوا په جذب کي واضح مشکل موجود وي مثلاً ناروغ استفراق يا نس ناستی ولري.
- کله چي ناروغ د خولې له لاري څه شي نسي خوړلای يا بي هوبنه وي
- که تجویز سوي درمل یوازي په زرقي شکل وي
- کله چي ددرملو عاجلې اغیزې ته اړتیا ولیدل سي ځکه زرقي درمل خپل اغیز ژر بنکاره کوي
- په هغه صورت کښي چي په انساجو کي ددرملو لوړ غلظت ته اړتیا وي او نوموړي غلظت دخولې له لاري لاسته نه راوړل کیږي
- په هغه صورت کښي چي ناروغی وده کوونکې وي او خطرناکه وي او عاجلي درملني ته اړتیا ولري، او داچوته سي چي ناروغ دخولې له لاري دوا نسي اخیستلای د زرقي لاري څخه استفاده کیږي.

په ځيني وختونو کي زرقي لاره غوره لاره شمیرل کیږي خو زرقیات که په زیاته اندازه اویه غیر ضروري شکل تطبيق سي په هماغه اندازه دخطراتو دزیاتوالي لامل کیدای سي.

د پیچکاری لگولونیمگر تیاوي :

۱. ددرملو دتطبيق لپاره طبي پرسونل ته اړتیا لري
۲. دانتانونو دلیرد خطرشتون لري لکه HIV, Hepatitis.

۳- درد ناکه وي

۴- دوریدي ترمبوز، امبولي، ترمبوفلیبیت اود آبسو سبب کیږي.

۵- بیه یی لوړه ده

۶- دعصب، رگونواوانساجو دتخریب خطر موجود وي

۷- دتیز اوسریع زرق خخه مختلفي اړخیزی اغیزی رامنخته کیږي

۸- دزرقی درملومقدار دقیق تعین غواړي.

دسرنج، ستني، امپول او ویال لنډه پیژندنه :

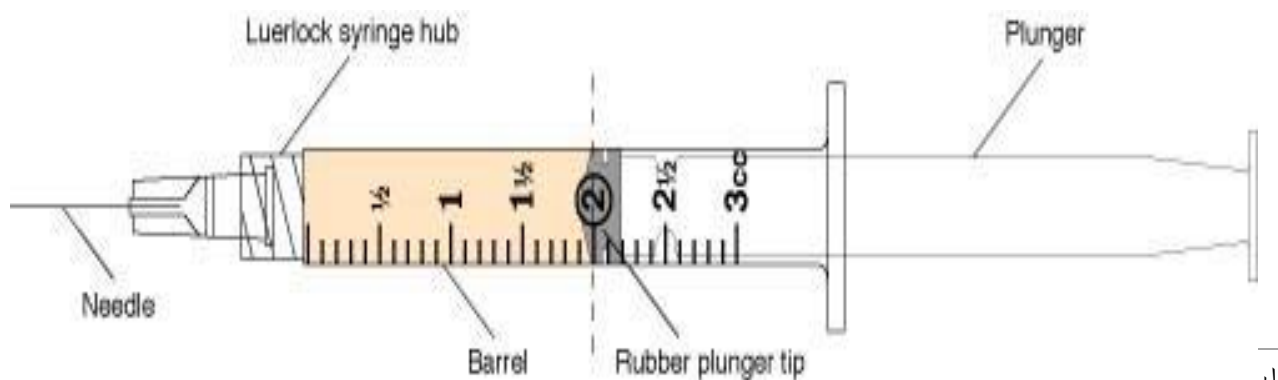
الف - سورنج (Syringe) : سورنج یا پیچکاری د زرقیاتو لکه عضلي، وریدي، تحت جلدي ، داخل جلدي اونورو زرقونودتطبيق په موخه کارول کیږي.

یوه پیچکاری دري اساسي برخي لري :

۱- Tip: دپیچکاری هغه برخه ده چي دستني سره نښلي اوستنه په همدې برخه کي دپیچکاری سره تثبیت کیږي.

۲- Barrel : دپیچکاری هغه استوانه یی برخه ده چي دپیچکاری باندنی اوخارجي برخي جوړوي اوداندازه گیری درجه بندي لري .

۳- Plunger : پمپ یا Plunger دپیچکاری هغه برخه ده چي د Barrel په داخل کي حرکت کوي او یو رپري نوک لري.

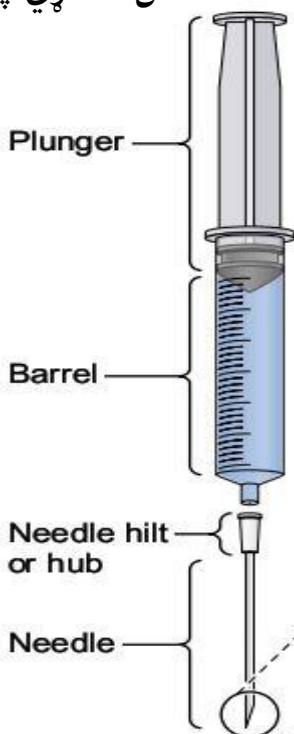

نرس باید دپیچکاری څخه داستفادې په وخت کې لاندې ټکوته پام وکړي :

❖ د Tip یا دمرکز دبرخي دتعقیم ، د Barrel دداخل اودپیچکاری دربري سر دپاک ساتلوڅخه ډاډ ترلاسه کړي.

❖ دپیچکاری څخه داستفادې په وخت کې یوازي د Barrel دباندنې برخي اود Plunger دلاستي سره تماس ولري.

❖ دامپول او ویال څخه ددوا دتهپې په وخت کې Plunger زیات شاته کش نه کړي چې دپیچکاری څخه دوتلوسبب کېږي.

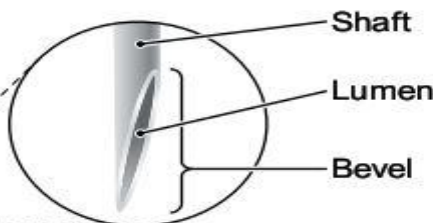

ب - ستن (Needle) : هره ستنه دري برخي لري :

۱. **HUB** یا هغه برخه چې دسورنج سر نښلي.

۲. **shaft** یا دستني تنه چې د Hub دبرخي سره نښلي.

۳. **Bevel** دستني تیزنوک

د ستنې گيج (Gauge) : دیوې ستنې دگيج اندازه دمیلې په قطر

پوري اړه لري. هرڅومره چې دگيج نمبر لوړیږي په هماغه اندازه دمیلې قطر کمیږي. دستني گيج د ۱۴ - ۲۸ پوري دی .

هغه ستنې چې لوړگيج ولري د بدن انساجوته کم زیان رسوي. ددې په تړاو نرس باید لاندې ټکي په پام کې ونیسي :

- ❑ دستني اوږدوالی باید دعضلاتو دودي ، دناروغ دوزن اودپیچکاری دډول (لکه داخل جلدي ، داخل عضلي) په اساس انتخاب سي.
- ❑ هغه ستني چي تیره نوک ولري باید په تحت جلدي او داخل عضلي زرق کي ورڅخه استفاده وسي چي دزرق په وخت کي يي د درد کچه کمه وي
- ❑ هغه ستني چي لنډ نوک ولري باید په داخل جلدي او وريدي زرقونو کي استعمال سي
- ❑ په داخل وريدي زرق کبني ستن باید داسي وريد ته داخله سي چي دستني دخوکي مايله قطع سوې برخه لوړ لورته وي
- ❑ ددرملو دپیچکاری کولوڅخه وروسته دستني دپوښ څخه استفاده ونسي ، استعمال سوې ستن باید داستعمالي درملو په ټوکری يا Safety Box کي واچول سي.

ج - امپول (Amp/Ampule) : امپول بڼېښه يي شکل لري اومحتوا يي په رقيقه توگه وي.

د - ويال (Vial) : استوانه يي شکله بڼېښه دي چي په داخل کبني يي پوږ دي.

دامپول څخه پیچکاری ته ددوا د راکشولو طریقه:

د ضرورت وسایل:

۱- پیچکاری اوستن

۲- امپول

۳- دامپول آره

۴- دگاز ټوټي

۵- Safety box

عملیه:

- ❖ لاسونه پریمینځی ، ستن دپیچکاری سره وصل کړی ، امپول په عمودي توگه ونیسئ دامپول سر کرار په گوته ووهئ ترڅو دامپول دغاړي څخه دوا لاندي راسي.
- ❖ دامپول دغاړي برخه آره کړی که دامپول آره نه وي دگاز یوکوچني ټوټه دامپول په سر باندي چاپیره کنبیردی په یوه لاس امپول ټینګ په لاس کي ونیسئ او په بل لاس باندي په احتیاط سره دامپول سر خپل لوري ته دهغه خط په امتداد باندي چي دامپول په غاړه باندي لیکل سوی دی را قات اومات یي کړی .ځیني امپولونه ډیر ټینګ وي دداسي ډول امپولونو سر په یو کلک شي سره ووهئ اومات یي کړی خو ډیر احتیاط بایدوسي ترڅو درمل توي اوضایع نه سي.امپول همیشه په داسي توگه چي دخپل ځان څخه مولیري نیولي وي ، مات کړی.
- ❖ دپیچکاری ستن امپول ته داخله کړی دستني سراویا خپله ستن دامپول دڅنډو او باندي برخي سره مه په تماس کي کوی اومه هم خپل لاس دامپول دڅنډو سره په تماس کي کوی.
- ❖ ستن دامپول په مرکزکي وساتئ اودامپول داړخونو سره یي مه په تماس کي کوی ، دپیچکاری Plunger شاته کش کړی او په ورو توگه پیچکاری ددوا څخه ډکه کړی هڅه وکړی چي پیچکاری ته هواداخله نه سي.

- ❖ کله چي ستن دامپول څخه وباسی پیچکاری لوړه ونیسی په یو اړخ یې څوځله په گوته ووهی چي په پیچکاری کي رامنځته سوي شته کوبی- دستني ولورته ولاړي سي، دپیچکاری Plunger کرار لږ شاته کش اوبیافشارباندې وارد کړی او دپیچکاری څخه هوا په دقت سره وباسی خو دوا باید خارجه نه سي.
- ❖ په پیچکاری کي ددواشته محلول ارزیا بي کړی ، که چیري دپیچکاری دوا زیاته وي پیچکاری په عمودي شکل ونیسی کرار او په دقت سره یې دیولوبني ولورته کږه کړی اواضافي مقداري توي کړی. پیچکاری بیرته په عمودي توگه ونیسی دپیچکاری په منځ کي ددوا سویه چک کړی
- ❖ په ستنې خپل پوښ واغونډی ، امپول اوسریي ځانگړي لوبني يا Safety box ته واچوی اوخپل لاسونه دوباره پریمینځی.

د ویال څخه دزرقی درملو دتهیه کولو طریقه:

د ضرورت وسایل :

- پیچکاری اوستن
- ویال
- دگاز کوچنی ټوټه
- په الکولو لږل سوي پنبې

عملیه :

- ✚ لاسونه پریمینځی .
- ✚ دویال دسرپوښ فلزي پوښ لیري کړی اوخپل لاس دویال دسرپوښ دربري برخي سره مه په تماس کي کوئ
- ✚ دویال د برې سرپوښ مخ په الکولوباندي دلږل سوي پنبې پواسطه په دوراني شکل پاک کړی.

دویال دمخلوط کولولپاره ، په څومره مقطرواوبوچي ویال مخلوط کیري په هماغه اندازه مقطري اوبه په پیچکاری راکش اوویال ته یې داخلي کړی ، ویال بڼه وبنوروی چي په بڼه توگه مخلوط کړل سي .

کله چي ویال بڼه مخلوط سي دپیچکاری Plunger شاته کش کړی ترڅو په دي ترتیب یو مقدار هوا پیچکاری ته داخله سي ، په هغه اندازه چي ددواڅومره ډوز غواړي دویال څخه راکش کړی په هماغه اندازه پیچکاری ته هوا داخله کړی یعنی پیچکاری ته راکش سوې هوا باید د دوا دهغه اندازي سره باید معادله وي چي دویال څخه راکش کیري .

ویال په یوه هواره سطحه باندي کښیردی .ستنه د ویال د ربري سرپوښ ددایرې په داخل کي ویال ته داخله کړی ځکه چي د ربري سرپوښ مرکز نازک اوآسانه سوری کیري

په پیچکاری کي اخیستل سوي هوا د ویال دمحلول څخه په پورته فضاکي کي داخله کړی (هوادمحلول په داخل کي مه پمپ کوی).که چیري هوادمحلول په منځ کي داخله سي هوایي کوبی تشکیلیري چي له امله یې ممکن ددوالزم مقدارپیچکاری ته راکش نه سي .

ویال پورته کړی اودخپلوسترگوپه سویه یې په عمودي توگه داسي ونیسئ چي دویال سرلاندي لورته سي دویال سره په ضمن کي پیچکاری هم محکمه ونیسئ ، ویال دبتي گوتي او متوسطي گوتي تر منځ ټینگ ونیسئ د پیچکاری Plunger اود Barrel وروستی برخه دبل لاس داشارې اوبتي گوتي پواسطه ټینگ وساتئ

دستني سرپه ویال کي دداخلي مایع دسويي څخه کښته وساتئ یعنی دستني نوک لږڅه شاته کش کړی چي دویال دمایع دسطحي لاندي قرارونيسي .

- ✚ پرېرېدی چي د هوا فشار پیچکاری په تدریجی توگه ددوا څخه ډکه کړي . که چیري اړتیا وي د پیچکاری Plunger کرارشاتو کش کړی اودوا راکش کړی.
- ✚ کله چي د ضرورت وړاوصحیح ډوز دوا واخلي ، ستنه دویال څخه وباسی
- ✚ پیچکاری لوړه ونیسی ، په پیچکاری کي پاته هوا وباسی.د پیچکاری Barrel ته ورو ضربه ورکړی ترڅو کوبی دستني ولورته ولاړي سي دپیچکاری Plunger لږشاته کش کړی اودپیچکاری څخه هوا وباسی احتیاط وکړی چي دوا د باندي ونه وځي.
- ✚ په پیچکاری کي ددواشته محلول ارزیايي کړی ، که چیري دپیچکاری دوا زیاته وي پیچکاری په عمودي شکل ونیسی کراروپه دقت سره یي دیولوبني ولورته کړه کړی اواضافي مقداریي توي کړی. پیچکاری بیرته په عمودي توگه ونیسی دپیچکاری په منځ کي ددوا سویه چک کړی
- ✚ ستنه په خپل پوښ کي داخله کړی . که چیري دویال څخه راکش سوي درمل ناروغ ته لگوی بڼه داده چي پیچکاری ته نوي ستن وصل کړی ځکه ممکن دمخکني ستني نوک دویال دربري پوښ پواسطه پخ سوی وي .
- ✚ که چیري دیوه ویال څخه څوځله استفاده کوی دویال په لیبل باندي دویال دجوړیدلو تاریخ اووخت ولیکی اوویال په مناسب ځای کي وساتی.

دپیچکاری کولوڅخه مخکي لاندې ټکي په پام کي ولری !

- دزرقي دطریقې دانتخاب څخه مخکي ، دنوموړي طریقې گټي اونیمگړتیاوي په دقیقه توگه مقایسه کړی
- دهرې دوا دوخت تیر تاریخ چک کړی
- ځان ډاډه کړی چي دتجویز سوي ویال اویا امپول مستحضرشکل اودمحتوا توکي سم دي
- دزرقي لپاره دیوې دوا دتهیې اوآماده کولوپه ټولوپړاوونو کي باید هڅه وکړی چي مواد معقم اوپاک وساتی . دزرقیاتو داماده کولودپیل څخه مخکي خپل لاسونه پاک پریمینځی، دجلد هغه ناحیه چي پیچکاری پکښي لگوی دانتي سپتیک مادي پواسطه یي پاکه کړی

- دپیچکاری کولو څخه مخکي دپیچکاری په داخل کي د کویو دنه شتون څخه ډاډ ترلاسه کړی دغه مسله په داخل وریدي زرقیاتو کښي ډیره مهمه ده .
- کله چي ستن دپوښ څخه راباسی زیات مراقبت او احتیاط ته اړتیا لري ، دستني سره هیڅ شی په تماس کي نه کړی. په یوې ستني چي کله یوځل زرق سرته ورسوی ډیر احتیاط وکړی چي دنوموړي ستني څخه دځان اونورو لپاره استفاده ونسي .
- وریدي پیچکاری یوازي په ورید کي اوعضلي پیچکاری یوازي په عضله کي تطبیق کړی هغه پیچکاری چي IV/Im دواړه وي هم په ورید اوهم په عضله کي تطبیق کیږي.
- دعضلي زرقیاتو په وخت کي ډیر احتیاط وکړی چي پیچکاری کوم ورید ، شریان یا عصب ته داخله نسي .
- عضلي پیچکاری لږ څه په چټکي سره او وریدي پیچکاری په کرار ډول تطبیق کړی
- ددرملو متقابلې اغیزې په پام کي ولری دامکال ترحده په زرقي محلولاتو کښي دمختلفو درملو دمخلوط کولوڅخه مخنیوی وکړی. مخلوط کولوته دارتیا په صورت کي ، ددوو مشخصو درملو دمخلوط کولو دمتقابلو اغیزو ، استعمال اونه استعمالیدونکو حالتونو په اړه باید معلومات ترلاسه کړی
- دپیچکاری کولوڅخه مخکي دناروغ څخه وپوښتی چي آیا مخکي دي دپته ورته ستنو له امله خارښ ، لږمی ، پړسوب یا دتنفس ستونزي یا نور عکس العمل پیداکړي وو؟، که دناروغ جواب مثبت وي نو هغه درمل اودهغه گروپ نور درمل مه استعمالوی
- که ددرملو په تطبیق سره د حساسیت اوسمیت کومه نښه لکه لږمی ، خارښ ، دتنفس ستونزي، دشاګ نښي ، پړسوب هرچیري چي وي، دسرگرځېدل ، زړه بدوالی ، دغوږونو بونگهاری ، دلیدلو ستونزي اوبله کومه نښه څرگنده سي نو نوموړي درمل بیا مه استعمالوی
- دهر درمل دپیچکاری کولوڅخه وروسته لږترلږه ۳۰ دقیقي دناروغ سره پاته سی
- دعضلي پیچکاری دتطبیق څخه وروسته دزرق ځای وموښی ترڅو درمل په عضله کي خپاره سي.

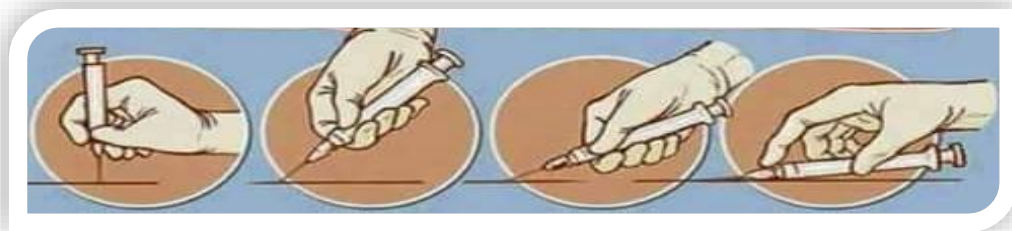
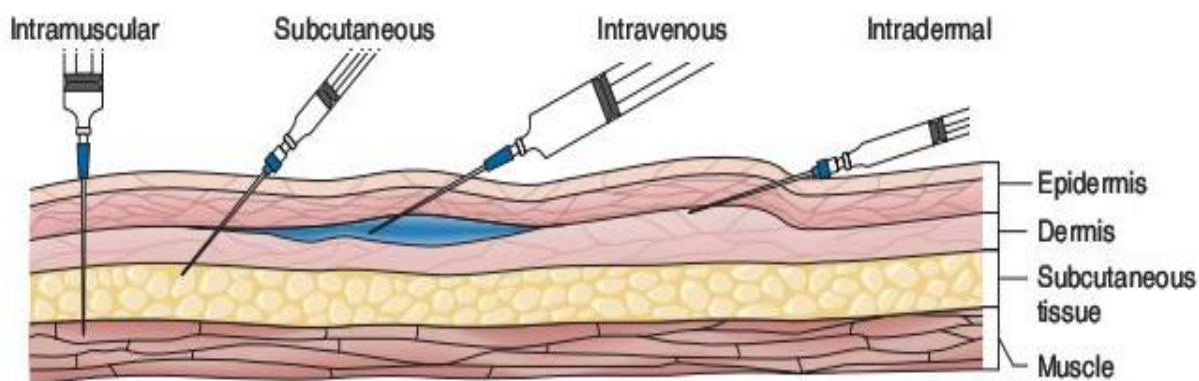
- د وریدی تطبیق څخه وروسته د زرق ناحیه ونه موبنل سي بلکي په نوموړي ځاي پنبه يا گاز کنبینودل سي ترڅو وینه ورڅخه ولاړه نسي.
- په اخیرکي بیکاره اضافي شيان ټول او په مصنونه ځاي کنبی ځاي پرځاي اویا له منځه یوسی. په پای کي خپل لاسونه دوباره پرېمینځئ

ددرملو دتطبیق ډولونه

درمل دپیچکاری پواسطه د لاندی لارو څخه د زاویې په اساس تطبیق کیږي :

- د پوستکي په داخل کي ۱۰-۱۵ درجې (Intra Dermal)
- د پوستکي لاندی ۴۵ درجې (Subcutaneous)
- د عضلې له لاري ۹۰ درجې (Interamuscular)
- د ورید له لاري ۲۵ درجې (Intra Venus)

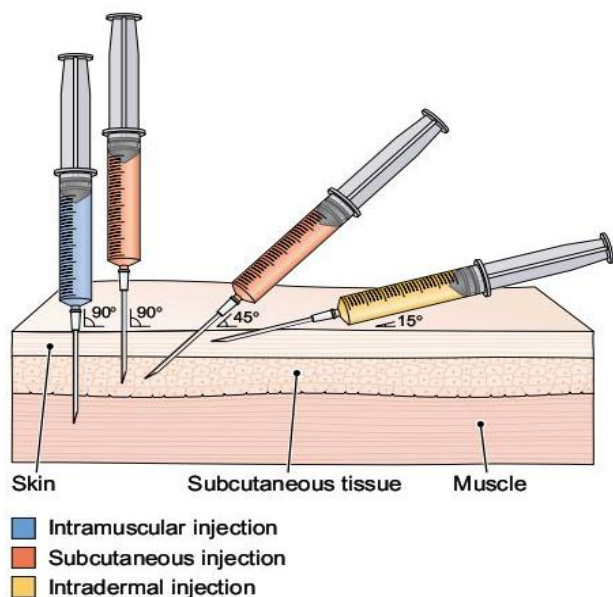
زاویه دپوستکي دسطحي اوستني (Needle) ترمنځ سنجول کیږي.

د پوستکي په داخل کي دپیچکاری لگول

Intra Dermal Injection

په دې طریقه کي په ډیره کمه اندازه درمل د جلد په داخل کي د Epidermis په طبقه کي لگول کیږي. ددې طریقي څخه دالږزی دتستونو، دنري رنځ (توبرکلوز) دتشخیص او دسطحي انستیزی په توگه ورڅخه استفاده کیږي.

دپوستکي په داخل کي دپیچکاری د لگولو دتطبیق مناسب ځایونه:

- ✓ دلېڅي داخلي سطحه
- ✓ دسینې پاسنۍ (علوي) برخه
- ✓ دشا علوي برخه (داوږي د Scapula هډوکي ته نژدې)

دپوستکي په داخل کي زرق دتطبیق زاویه :

په دې طریقه کي درمل د ۱۰-۱۵ درجې زاویې په شکل تطبیق کیږي.

د پوستکي په داخل کي د پیچکاری د لگولو د تطبیق طریقہ :

د ضرورت وسایل :

▪ سورنج اوستن (په مناسب سایز باندي)

▪ تطبیق کیدونکي درمل

▪ گاز/پنبه

▪ دانتي سپتیک مایع

عملیہ:

۱. لاسونه پریمینخی

۲. ناروغ ته ډاډ ورکړی او عملیہ ورته روښانه کړی

۳. هغه ساحه چي پیچکاری پکښي لگوی لوڅه کړی ، د جلد سالمه ناحیه د زرق لپاره غوره کړی چي عفونت ، زیات وینښتان او ډیر سوروالی ونه لري . دناروغ سره مرسته کړی چي په مناسب وضعیت کي قرار ونیسي .

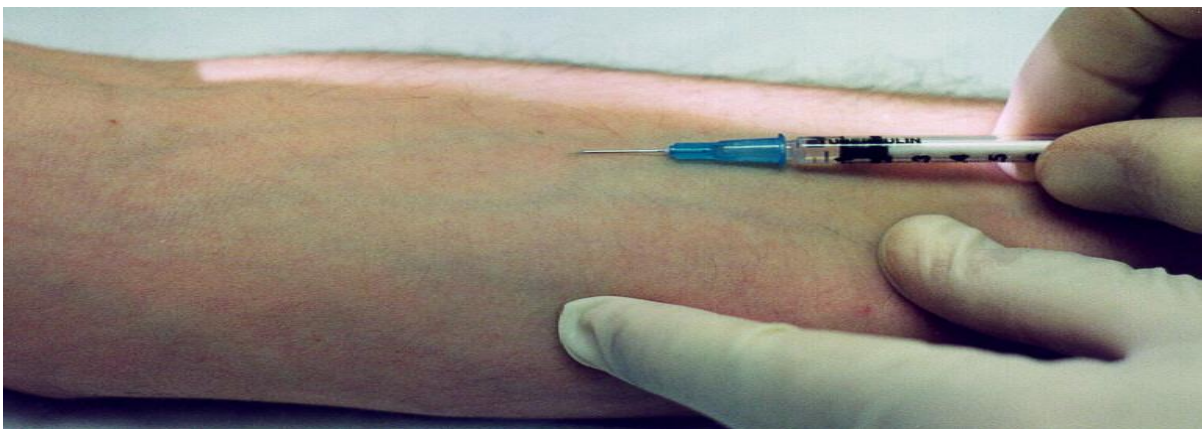

۴. د پوست اړونده ناحیه دانتی سپتیک په مایع په دورانی توگه د پوست د مرکز څخه خارج لورته پاکه کړئ او انتظار وکړئ چې پوست وچ سي

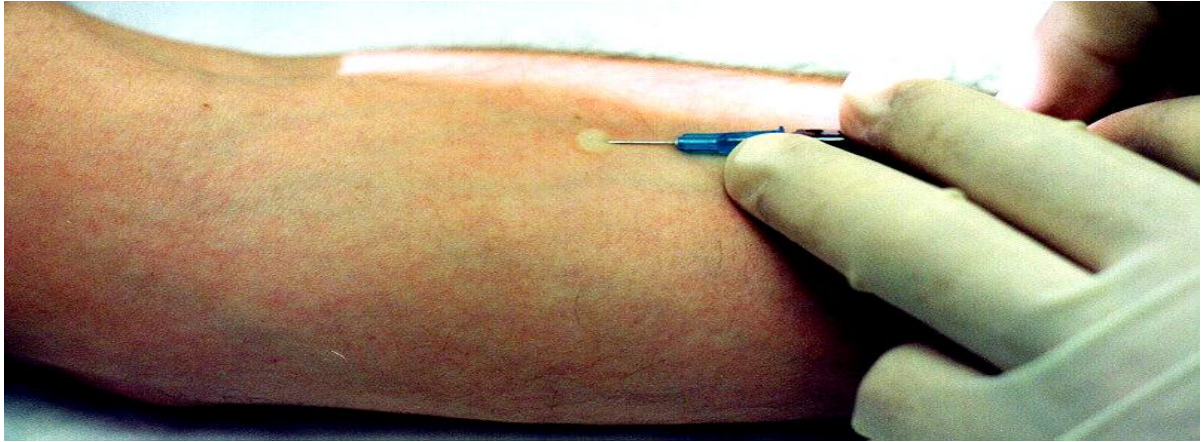
۵. په چپه لاس باندي دناروغ لاس دلاندي لوري څخه ونیسئ او د لاس د بتي اواشارې (شهادت) گوتو باندي دناروغ د لاس چاپیره داسي ونیسئ چې پوست کش کړل سي .

په رسته لاس باندي پیچکاری داسي ونیسئ چې دستني قطع سوی لوري يي لور طرف ته وي . په آرامی سره د پیچکاری ستنه تقریبا په همواره توگه (د ۵ - ۱۰ درجې په زاویه باندي چې وروسته زاویه باید صفر او د پوست سره همسطح سي) دناروغ په لاس باندي کنبیردی

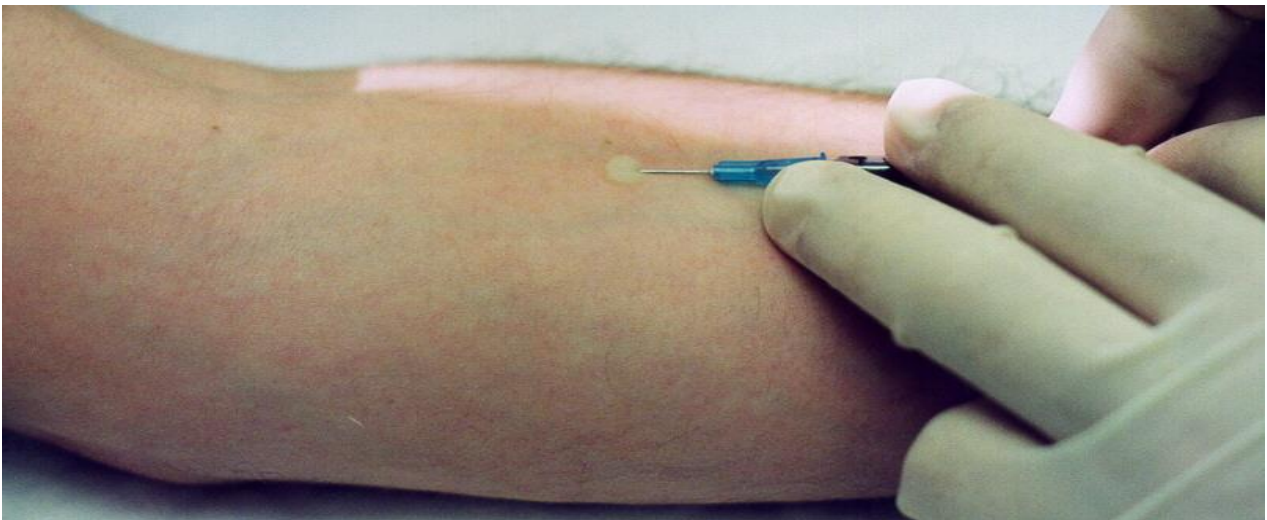

۶. ستنه د پوست په سر کي دستني د قطع سوی برخي پوري په پوست کي داخله کړئ ، دستني زاویه صفراو په همواره توگه يي په پوست باندي کنبیردی ترخوستن د پوست د پورتنی اومنځنی طبقي ترمنځ قرار ونیسي . ستنه د ۲-۳ mm په حدود چې د پوست د مسیر سره موازي وي مخته بوځئ کیداي سي د زرق په وخت کي مقاومت محسوس کړئ . دستني سرته لاندي لورته فشار مه ورکوی ترخوستن عمیقه داخله نه سي . په سم اودرست وضعیت کي دستني د ساتني لپاره د چپه

لاس بته گوته موبه سرنج باندي کنبيردي ترخولرزه اوتکان ونه خوري خوپام موبايديوي چي لاس مودستني سره په تماس کي نه سي .

۷- درمل په سمه توگه د ۰،۱ ml په اندازه درمل زرق کړی دستني دداخليدو په وخت کي دپوست دبنی تغیر اودپوست دسطحي یوڅه لوړوالی (دتناکي په څېربرجسته گي چي پورتنی سطحه يي هواره وي) رامنځته کيږي چي دا ددې ډول زرق صحیح سرته رسېدو نښه ده .

که د پوست لوروالی رامنځته نسي او دواپه آساني سره زرق کيږي شایدچي تاسي ستنه ژوره داخله کړې وي په دې صورت کي ژر ددوا زرق ودروی اودستني وضعیت سم کړی اوددواپاتي مقدارولگوی.

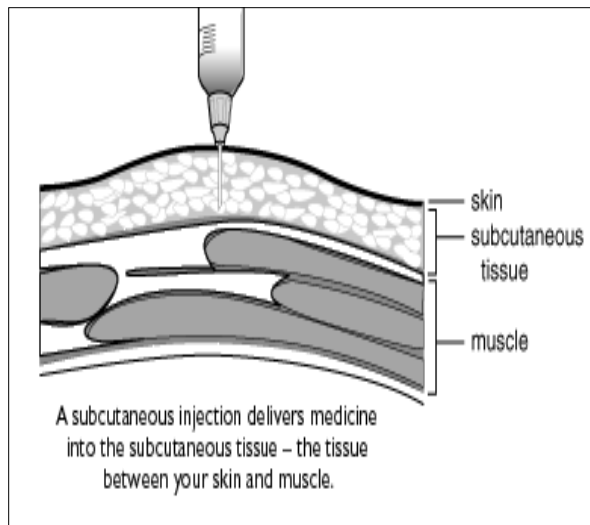
۸. ستنه په سرعت سره په کومه زاویه چي موداخله کړې وي په هماغه زاویه يي وباسی. دزرق ناحیې ته مساژ مه ورکوی. ناروغ ته وواياست چي هغه ناحیه ونه مورې.

۹. اضافي شيان په يوخوندي ځاي کي ځاي پرځاي کړی اوخپل لاسونه دوباره پرېمینیځی.

۲ دپوستكي لاندي دپيچكاري لگول

Subcutaneous Injection

په دې طريقه كې درمل دپوستكي لاندي ، دپوستكي او عضلاتو په منځ كې (د Derm او عضلې ترمنځ) تطبيقيري لكه انسولين ، اتروپين ، ځيني واكسينونه او...

دپوستكي لاندي دپيچكاري لگول مناسب ځايونه:

- دمټ وحشي مخكني اړخونه
- د ورانه وحشي او قدامي اړخونه
- گېډه (بطن)
- د گلوتيال (Gluteal) پاسني (علوي) ساحه

دپوستكي لاندي دپيچكاري لگول د تطبيق زاويه:

دپوستكي لاندي انسا جوتو د درملو درسېدولپاره پوست بايد دگوتو پواسطه ونيول سي .

كه چيري د ۲ انچه په اندازه پوست دگوتو پواسطه ټينگ كړل سي ستن د ۹۰ درجې په اندازه بايد داخله سي او كه چيري د ۱ انچه په اندازه پوست ونيول سي نو ستنه بايد د ۴۵ درجې به زاويه باندي داخله كړل سي .

ستنې دستني دگېچ داندازي په اساس په ۴۵

او ۹۰ درجې زاويې باندي پوست ته داخليري داسي چي دستني اوږدوالي ته وگوري؛ كه ستنه غټه وه دپيچكاري لگولو په وخت كښي ستنه ۴۵ درجې ته نژدې كړئ اويا كه ستنه كوچني وه ستن ۹۰ درجې زاويې ته نژدې كړئ .

د پوستکي لاندي د پيچکاري لگولو طريقه :

د ضرورت وسايل

- سورنج اوستن په مناسب سايز باندي
- تطبيق کيدونکي درمل
- پنبه/ سواب
- د انټي سپټيک مایع

عملیه :

- لاسونه پرېمینیځی .
- سامان اولوازم برابر کړی
- ناروغ ته ډاډ ورکړی او پروسیجر ورته روښانه کړی دناروغ سره مرسته کړی چي په مناسب وضعیت کي قرار ونیسي.
- د زرق ناحیه انتخاب کړی هغه ساحه چي پيچکاري پکښي لگولی لوڅه کړی ، که غواړی چي په مټ کي درمل ولگولی دناروغ مټ لوڅ کړی .
- د زرق لپاره د پوست انتخاب سوې ناحیه په الکول لرونکي سواب باندي په قوي دوراني حرکت سره پاکه کړی .

■ خپل دچپه لاس گوتي دناروغ په مټ باندي دلاندي له لوري راتاوکړئ اوپه خپلوگوتوباندي دناروغ پوست ته فشارورکړئ ترڅو دمټ پوست لوړرپورته سي.

اویاهم دناروغ دمټ برسیره دنوموړي ناحیې پوست د چپه لاس دگوتوپه منځ کي پورته ونیسئ (داسي چي دگوتوترمنځ دپوست یو گردی اوبرجسته ساختمان تشکیل کړل سي او پوست دعضلي څخه جلا سي اودپوستکي لاندي نسج رالور سي).
پیچکاری دښي لاس دښي اواشارې گوتوترمنځ ونیسئ
ستنه په ۴۵ درجې زاویه باندي دپوست دراپورته سوې برخي په قاعده کي داخله کړئ(داسي چي ستن دپوست لاندي شحم ته داخله سي خوڅخه وکړي چي ستنه ډیره ژوره او عضلي ته داخله نه سي).

■ کله چي ستن په خپل ځاي کي قرارونيسي ، پوست ايله (آزاد) کړئ. ددې لپاره چي ستن په بڼه توگه اداره کړئ په چټکه توگه دچپه لاس په بټه اوشهادت گوتوباندي دپيچکاری لاندنی برخه ونيسي ، پيچکاری ته دحرکت ورکولوڅخه ډډه وکړئ اولاس موهم بايد دستني سره په تماس کي نه سي.

ددې لپاره چي ستن خوبه په وريدکي قرارنه لري دپيچکاری Plunger په کرار ډول شاته کش کړئ

که چيري دپيچکاری په منځ کښي وينه رابنکاره سوه دا ددې څرگندونه کوي چي ستن وريد ته داخله سوېده .ستنه وباسئ دوباره يي په يوبله ساحه کي تطبيق کړئ.که چيري دپيچکاری په منځ کي وينه بنکاره نه سوه پيچکاری په ورو توگه د ۲.۱ دقيقو په ترڅ کښي ولگوى

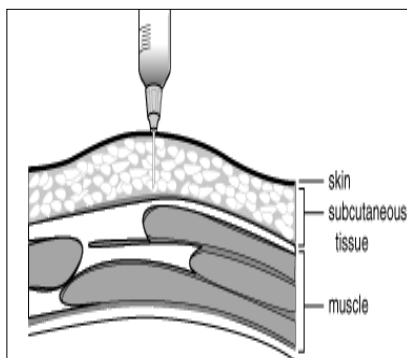

- دستني درا ایستلوخه مخکي انتي سپتيک سواب په ورو ډول په زرقي ناحیه باندي کنبېرډی اوستنه په چټکی سره وباسی
- دپیچکاری په لگول سوي ناحیې باندي پاکه پنبه کنبېرډی اومسازمه ورکوی .
- درمل دتطبيق څخه وروسته سمدستي ثبت کړی. اودوخت په معینوفاصلو کي ددرملوپه وړاندي دناروغ عکس العمل وڅاری. پیچکاری اونوراضافي مواد په مصنون ځاي کي ځاي پرځاي کړی ، په پای کي خپل لاسونه دوباره پرېمینځی .

په عضلې کي دپیچکاری لگول

Intermuscular Injection

په دې طریقه کي دوا په عضله کي لگول کیږي . په عضله کي دویني زیات رگونه شتون لري کله چي درمل پکښي زرق سي ژر جذب کیږي. په ماشومانو کي په غلظه توگه دعضلي پیچکاری تطبیق دهغوی دمعیوب کیدو سبب کیږي. داچي دماشومانو عضلي انساج واړه اوکوچني وي ددرملو کم حجم توصیه کیږي . ماشومانوته ددرملو دتطبيق لپاره هغه سرنجونه ټاکل کیږي چي کم ظرفیت ولري اوماشومانو ته درملو دتطبيق په وخت کي چي ددرملو حجم د یوملي لیتر څخه کم وي باید دتوبرکولین دسرنج څخه استفاده وسي که چيري ددرملو مقدار ډیر کم وي د ۰،۵ ملي لیتره سرنجونوڅخه چي ستن یي ډیر کم قطر لري استفاده وسي ترڅو دضایعاتوڅخه مخنیوی وسي. داچي دسن په زیاتیدوسره دعضلې حجم کموالی پیدا کوي متوجه اوسئ چي دناروغ دعضلې حجم اودهغه دبدن جوړښت ارزیابي کړی دناروغ دبدن دجوړښت په اساس

دهغه ستني څخه چي مناسب اوږدوالی اودرجه ولري استفاده وکړی. دعضلي زرق موضعي ناوړه اغیزې درد او نسبي موضعي ناراحتی لري .

دعضلي درملو دتطبيق زاویه :

عضلي پیچکاری په عمودي ډول په ۹۰ درجې زاویې باندي تطبیق کیږي .

په عضلي کي د پیچکاری لگولو مناسب ځایونه :

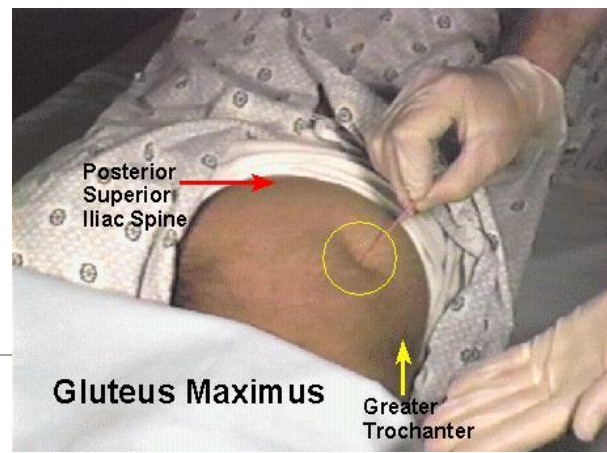
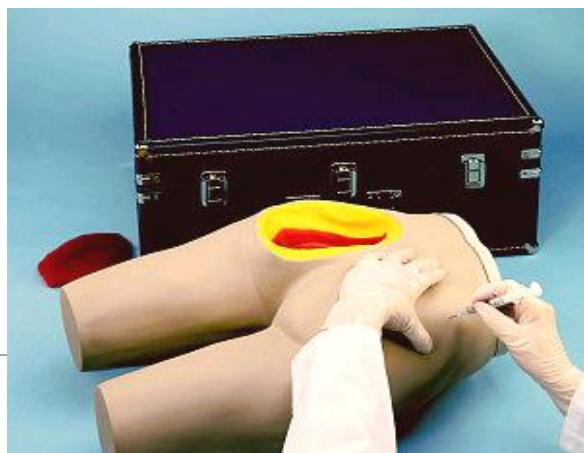
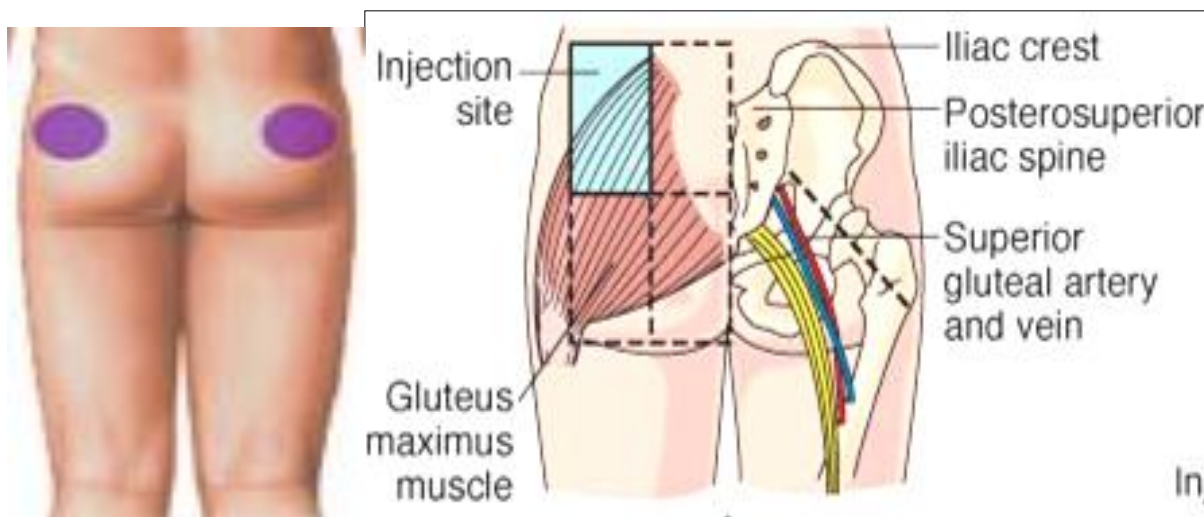
(۱) Dorsal Gluteal (د کوناتي دوحشي ناحیې عضله) :

د Dorsalgluteal ناحیه د Gluteus Maximus دعضلي څخه عبارت ده دناحیه مقعد ته

نژدې قرار لري په دې عضله کي دسیاتیک عصب (Sciatic N) او لوی رگونه سته چي د

زرق په وخت کي په ستنه باندي باید زیانمن نسي.

هغو ماشومانو ته چي د ۳ کلونو څخه کم عمر ولري هیڅکله دگلوپیل په ناحیه کي پیچکاری مه کوئ ځکه چي په ماشومانو کي دگلوپیل عضلي پوره وده نه وي کړې ، ډیره نازکه وي اودسیاتیک عصب د زخمي کیدو خطر شتون لري. دگلوپیل د محل دمشخص کولوپاره کوناتي په څلورو برخو ویشل کیږي پیچکاری د هغه په پاسني خارجي څلورمه برخه کي لگول کیږي .

۲) Ventro Gluteal (د اړخ یا جنبي ناحیې عضله):

دورانہ د اړخ دبرخي عضلې بڼه وده کړې وي په دې عضله کې لوی عصب او رگ شتون نه لري په همدې خاطر بڼه او مصوئن ځای گڼل کېږي.

په عضلې زرقیاتو کې دغه ناحیه د دوو کالو څخه کوچنیو ماشومانو لپاره حتی دنوي زیږیدلو ماشومانو لپاره مناسبه ناحیه ده. او همدارول هغه ماشومان چې په شدید ځواکي باندي اخته وي ددې ناحیې څخه استفاده کېږي.

کله چې په دې ناحیه کې ناروغ ته پیچکاری کوو ناروغ باید په جنبي اړخ چې ورون او زنگون یې قات کړی وي یعنې ناروغ په اړخ یا بغل پروت وي او بڼی پښه یې په خم ډول په چپه پښه را اړولي وي. ددې ناحیې دزرق په وخت کې دگلو تیل دعضلې تحت جلدي نسج په دوو گوتوباندي پورته و نیول سي. دستني اوږدوالی باید درامنځته سوي او راپورته سوی پوست (تحت جلدي

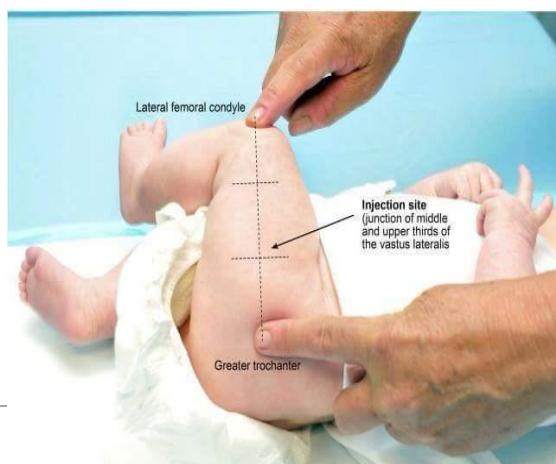
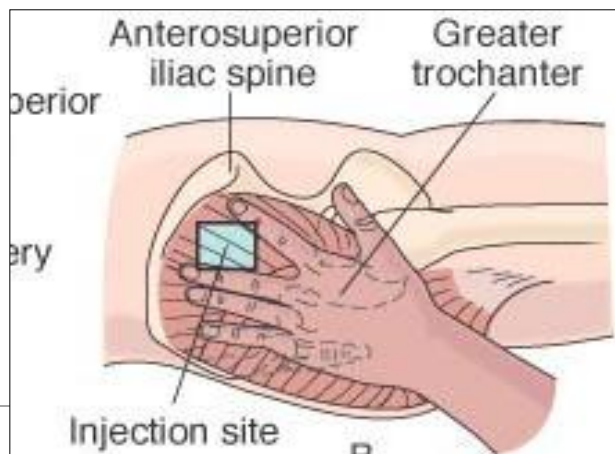
نسج) دنیمایي سره برابر وي. دستني گيج باید دامکان ترحده باید کوچنی وي ترڅو درمل په مصوئه توگه تطبیق کړل سي او یا په بل ډول دناروغ څخه وغواړی چې په بغل باندي پریوزي

دزرق محل داسي تعین کړی چې خپل چپه لاس دورانہ دهلوکي (Femur) په

Greater trochanter باندي کښیږدی او په گوتوباندي د Hip دهلوکي سرپه بته گوته

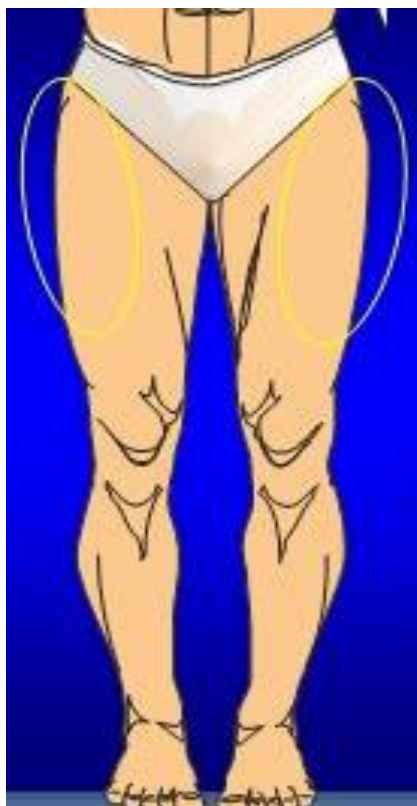
معلوم کړی. د Hip دهلوکي په سر او داشاري گوته د Anterosuperior iliac spine په

برابري باندي کښیږدی اونوري منځنۍ گوتي داشاري دگوتي څخه لیري کړی ترڅو داشاري اومنځنۍ گوتو ترمنځ د ۷ یا مثلث شکل رامنځته سي دمثلث مرکز دزرق محل دی.

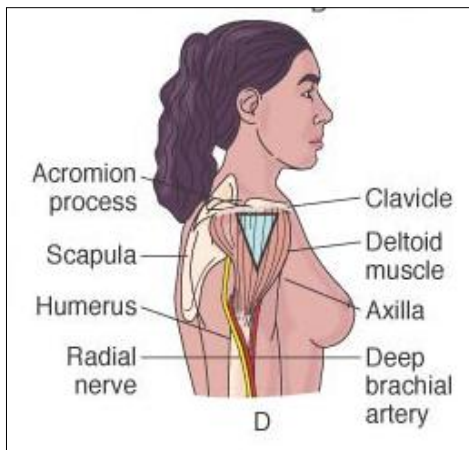
۳) **Vastus Lateralis** (د ورون قدامي وحشي برخه):

د وړانه عضله لويه او ښه وده يې كړي وي او همدا عضله درگونو اولويو اعصابو د كموالي په سبب غوره ناحيه شميرل كيږي دا عضله په ماشومانو كې چې د دوو كالو څخه كم عمر ولري د عضلي زرق لپاره مناسبه ناحيه ده . خو په عضلي زرقياتو كې د تي رودونكو ماشومانو لپاره دې ناحيې ته ترجيح وركول كيږي ځكه چې دې عضلې په ماشومتوب كې هم وده كړې وي . د دې ناحيې دمحل د مشخص كولو لپاره ورون په دريو برخو ويشل كيږي دهغه منځنۍ قدامي او وحشي برخه د پيچكا ري كولو محل دی او ياهم دورون دمفصل څخه د يوې لويشتي په اندازه لاندې اودزنگانه دمفصل څخه د يوې لويشتي په اندازه لوړ دورون ناحيه د زرق دمحل په توگه انتخابيږي.

۴) Deltoid (دمت پورتنی ناحیې عضله)

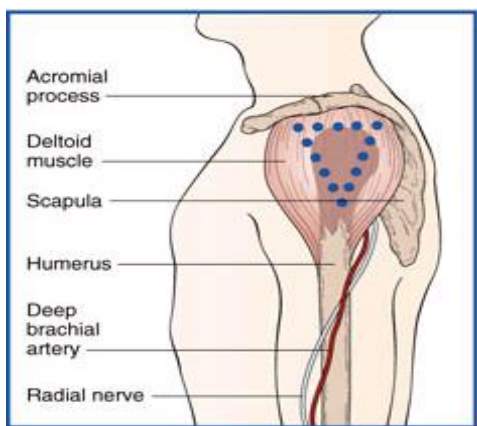
د دلتوید عضله یوه کوچنی عضله ده چې دراپیال اودبغل اعصابوته نژدې قرارلري ددې ناحیې

څخه زیاته استفاده نه کیږي ځکه دې ناحیې په ماشومانو اوډیرو لویانوکی پوره وده نه وي کړې په همدې خاطر ماشومانوته په دې ناحیه کې دعضلي پیچکاری لگولوڅخه ډډه وسي .

ددې ناحیې څخه یوازي په هغه صورت کې چې ددرملوکمي اندازې ته اړتیاوي (چې د ۵ سي سي څخه کم وي) اوتخریش کوونکي نه وي استفاده کیږي. په دې ناحیې کې دستني لگولودځاي دمشخص کولولپاره ددمت په پورتنۍ برخه کې دلاس ایښودلوباندي مثلث ته ورته شکل جوړو دمثلث مرکز دپیچکاری کولو محل دی. د دلتوید دعضلي دزرق په وخت کې باید دعضلي قطره دوو گوتو ونیول سي اوپورته سي وروسته ستن ورداخله سي .

په

دمت په عضله کې دپیچکاری لگولوطریقه :

- دناروغ دمټ لوڅ کړئ اوددمټ په بیروني برخه باندي خپل دچپه لاس بټه اودشهادت گوته کښیږدئ او خپل دچپه لاس گوتوته فشارورکړئ ترڅو عضله لوړلورته راپورته سي .
- ستن دپوست په راپورته سوي برخه کې په عمودي توگه په ۹۰ درجې زاویه باندي په لږڅه په سرعت سره داخله کړئ اوښه ژور ولاړسئ ترڅوستن

عضلې ته داخله سي.

- دپیچکاری پیستون شاته کش کړی که په پیچکاری کې وینه څرگنده نه سوه نوپیستون ته فشار ورکړی اودرمل ولگوي. ددرملودزرق څخه ورسته ستن په چټکي سره وباسی اودزرق په ناحیه باندي پاکه پنبه کنبیردی.

په عضله کې د پیچکاری لگولو طریقه :

د ضرورت وسایل :

- سورنج او ستنه په مناسب سایز باندي
- تطبیق کېدونکې دوا
- دگازکوچنی پارچه
- د الکول سواب
- پنبه

عملیه :

- لاسونه پرېمینځی .
- ناروغ ته ډاډور کړی او دپیچکاری کولو عملیه ورته روښانه کړی
- ناروغ ته آرام وضعیت ورکړی او دپیچکاری لگولو په وخت کې دکافي اندازې روښنایي دشتون څخه ډاډ ترلاسه کړی
- هغه ساحه چې پیچکاری په کنبی لگوي لوڅه کړی او په انټي سپټیک یې پاکه کړی
- دناروغ څخه وغواړی چې دپیچکاری لگولو انتخاب سوي ناحیې لپاره مناسب وضعیت غوره کړي او خپل عضلات سست کړي .
- پیچکاری درسته لاس دبتیې او اشارې گوتوترمنځ ونیسی
- که چیري ستن دناروغ په ورانه کې لگوي نوخپل دچپه لاس بټه اوشهادت گوتي مودناروغ په بیروني اومنځني برخوباندي کنبیردی ، که ناروغ چاغ وي دوران په پوست په گوتوباندي کش ونیسی او که ناروغ ډنگر وي په بټه اوشهادت گوتوباندي دوران په پوست

ته فشارورکړی او پوست راجمع کړی . ستن دخپلوگوتوترمنځ په عضله کې په ۹۰ درجې زاویې باندي په سرعت سره داخله کړی ، ددې دپاره چې آبه رامنځته نه سي پیچکاری په عضله کې ژوره تطبیق کړی خو دا احتیاط څخه کار واخلي چې دهډوکي سره په تماس کې نسي. کله چې ستن په خپل ځای کې قرارونيسي په چپه لاس باندي دپیچکاری لاندې وروستی برخه ونيسي

■ کله چې په عضله کې درمل پیچکاری کوی لومړی وگورئ چې ستن کوم رگ ته نه وي داخله سوي. دپیچکاری Plunger لږڅه شاته کش کړی که د پیچکاری په منځ کې وینه راسي نوځای یې بدل کړی . که چیري دپیچکاری په منځ کې وینه څرگنده نه سوه دوا په ډیري آرامي سره ولگوی.

■ دپیچکاری لگولوڅخه وروسته انتي سپتيک سواب (Swab) په احتیاط سره په زرقي ناحیه کښيږدی او ستن په سملاسي توگه وباسی

■ که چیري مساژ د نه استعمالیدونکي حالتونوڅخه نه وي ، پوست ته په نرمي مساژ ورکړی ترڅو ددوا جذب آسانه کړي .

■ درمل دتطبیق څخه وروسته سمدستي ثبت کړی. اودوخت په معینوفاصلو کې ددرملوپه وړاندي دناروغ عکس العمل وڅاری .

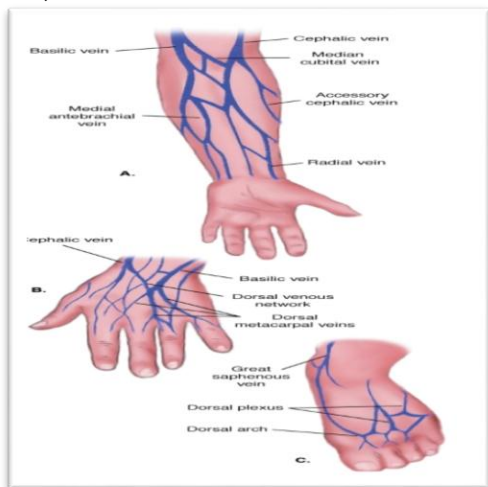
■ اضافي شيان په مصنؤن ځای کې ځای پرځای کړی

■ په پای کې خپل لاسونه دوباره پريمينځی

۴ په وريد کي دپيچکاری لگول

Intra Venus Injection

په دې طريقه کي دوا په وريد کي لگول کيږي ددې لارې څخه ددوا جذب مکمل او اغېز يې

ډير ژر پيليري . وريدي پيچکاری د بدن په بېلابېلو بڼکاره رگونو لکه دلاس دلېڅي په وريدنو، دلاس دشا برخي په وريدنو ، دپښو په وريدنو او نورو وريدنو کي تطبيقيري . له دې لاري دوا بايد په ډيره ورو توگه ولگول سي . په داخل وريدي پيچکاری لگولو کي مهمه نقطه ددوا دتطبيق سرعت دی چي بايد دډاکټر دلارښووني مطابق تطبيق سي . زيات درمل ورو زرق غواړي دسريع اوتيزي پيچکاری لگولو په صورت کښي ځيني درمل ممکن خطرناکي اغېزې رامنځته کړي .

په وريدکي دپيچکاری لگولو طريقه :

د ضرورت وسایل :

- سورنج اوستن په مناسب سايز
- تطبيق کيدونکي دوا
- تورنکيت
- انټي سپټيک محلول
- پنبه

عملیه :

- ۱) لومړی لاسونه پریمینځی .
- ۲) ناروغ ته ډاډ ورکړی او د پیچکاری لگولو عملیه ورته روښانه کړی .
- ۳) د زرق لپاره داسي ناحیه انتخاب کړی چې التهاب ونه لري که مومناسب وریدپه لاس کي انتخاب کړدناروغ لاس لوخ کړی اوناروغ ته آرام ورکړی ، لاس يي تثبیت اوتقویه کړی داسي چې دناروغ لاس باید بنور ونه خوري دناروغ لاس باید په یوشي باندي تکیه وي
- ۴) دناروغ لاس په تورنکیټ وتری ، راوتلی برجسته اومناسب ورید انتخاب کړی
- ۵) دنوموړي ناحیې پوست په انتي سپتیک موادو پاک کړی ، انتخاب سوی ورید داوردوالي په استقامت باندي دپوست دکش کولوپواسطه تثبیت کړی دغه عمل په آزاد لاس باندي سرته ورسوی چې په هغه لاس باندي پیچکاری نه نیسی
- ۶) ستن د ۳۵ درجې په زاویه باندي داخله کړی
- ۷) ستني ته دورید په داخل کي په جزيي اندازه حرکت ورکړی (۳-۵ ملي متره)
- ۸) ددې دپاره چې ستن په ورید کي ده او کنه؟ دپیچکاری Plunger لږشاته کش کړی که چیري وینه په پیچکاری کي معلومه نه سوه ستن وباسی ددوهم ځل لپاره يي تطبیق کړی اوکه چیري وینه دپیچکاری په منځ کي معلومه سوه تورنکیټ خلاص کړی
- ۹) په ډیره ورو توگه پیچکاری ولگوی
- ۱۰) ددرملو دتطبیق وروسته پیچکاری په چټکی سره وباسی اوپه کوم ځاي کي موچي ستن داخله کړي وي په هغې ناحیه باندي پنبه په کم فشار سره کښپرډی. په پوښ کي دستني اچولوڅخه ډډه وکړی ستن اوسورنج سمدستي په Safety box کي واچوی.
- ۱۱) درمل دتطبیق څخه وروسته سمدستي ثبت کړی. اودوخت په معینوفاصلو کي ددرملوپه وړاندي دناروغ عکس العمل وڅاری .

۱۲) اضافي شيان په مصون ځای کې ځای پرځای کړئ او په پای کې خپل لاسونه دوباره پرېمینیځئ. یاد ولرئ په هغه کسانو کې چې ورید نه معلومیږي، چاغ وي او یا هم بل لامل وي که ورید پیدا نه کړو نو باید د نوموړي ناروغ لاس څوځله قات او خلاص کړل سي او یا هم د لېڅي مخکنی برخي ته د ګوتو پواسطه څوځله ضربه یا تکان ورکول سي ترڅو ورید پیدا کړل سي.

یادونه: که وریدي پیچکاری ته په تکراري ډول اړتیا وي ناروغ ته وریدي کینولا تطبیق کیږي.

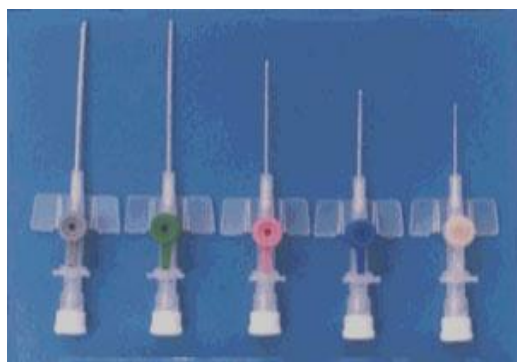
کینولا (Canula)

کینولا یوه آلہ ده چې وریدي پیچکاری ته په تکراري ډول د اړتیا په وخت کې په ورید کې تطبیقېږي. دیوځل کینولا په تطبیق سره ناروغ د پیچکاری د تکراري رنځ ګاللوڅخه خلاصیږي.

کینولا په لاندې حالتونو کې تطبیقېږي:

- ❖ که ناروغ ته د وریدي پیچکاری په تکراري ډول اړتیا وي
- ❖ ناروغ ته د سپروم د تطبیق اود ویني د انتقال په وخت کې که د ورید پیدا کول ستونزمن وي دیوځل پیدا کیدو په مهال ورته کینولا تطبیق کیږي ترڅو دراتلونکي تکلیف څخه مو ځان ساتلی وي
- ❖ په عاجلو پېښو کې چې بیا بیا تطبیق ته اړتیا وي
- ❖ که ناروغ بې هوښه وي یا نا کراره وي
- ❖ د سوځیدو په مهال چې وریدونه سره را ټول سوي وي کینولا تطبیق کیږي.

د کنول مناسب ساینز:

- 26 Gage: دنوي زیریدلوماشومانولپاره
- 24 Gage: نسبتا دلویوماشومانولپاره
- 22 Gage: دلویانولپاره (دلومړی انتخاب په توګه).

- 20 Gage: دلويانولپاره
- 18 او 16: په بېړنۍ واقعاتوکي ناروغانوته دزياتومايعاتودتيرولو او همدا ډول دناروغانو څخه دمايعاتودايستلو لپاره استعمالېږي .

دکنول دبسته کولو طريقه:

- ۱) دستکشي په لاس کړئ. دکنول دمحمک کولو لپاره څو ټوټي پلاسترمخکي له مخکي جلا کړئ.
- ۲) دمناسب وريد محل انتخاب اولمس يې کړئ.
- ۳) دوريد دويني دجريان دبنديدلو او دوريد دبرجسته کولو لپاره ، تورنکيت دانتخاب سوي وريد څخه پورته وټړئ .
- ۴) ناروغ ته ووايست چې خپل مټ (بازو) دزړه دسطح څخه لاندې ونيسي . دزړه دسطح څخه دمټ لاندې نيول درگونوپه پراخه کيدو او برجسته کيدو کي مرسته کوي .
- ۵) دناروغ څخه وغواړئ خپل مټ خلاص او وټړي . دمناسب وريد دپيدا کولو لپاره ، هغه وگورئ اولمس يې کړئ. که چيري وريد دلمس وړ نه وي دلاندې روشونو څخه استفاده وکړئ :
- دناروغ لاس ته دلورلور څخه لاندې لورته مساژ ورکړئ، پراخه او برجسته سوي وريد ته په آرامي سره کراره ضربه ورکړئ. مساژ او ضربه ، دويني څخه دوريدنوپه ډک کيدلو او دوريدنوپه پراخيدو کي مرسته کوي .
- دانتخاب سوي وريد ناحيي ته د ۵-۱۰ دقيقو پوري گرم او مرطوب کمپرس ورکړئ ځکه مرطوبه تودوخه دوريدونو دپراخوالي باعث کېږي .
- ۶) اړونده محل په يوضد عفوني کوونکي محلول باندې پاک کړئ. ځکه د پوست په مخ باندې شته ارگانيزمونه کيداي سي دستني پواسطه نسج يادويني جريان ته داخل سي .
- ۷) خپل چپه لاس دزرق دمحل څخه لاندې کنبيردئ او پوست ټينگ کش کړئ. په وريداو دهغه د اړخونوپه انساجوباندې فشار واردول وريده دستني دداخلولوپه وخت کي دوريد دحرکت

کولوڅخه مخنیوی کوي. دانتخاب سوي وریدهغه محل چي ضد عفوني کړی مودی په لاس سره لمس نه کړی. دناروغ څخه غوښتنه وکړی چي دستني د داخلولو په وخت کي حرکت ونه کړي.

۸) کینولا راواخلی اودستني څخه يي پوښ ليري کړی. کینولاپه بني لاس باندي په داسي توگه ونیسی چي د کینولي دستني مقطع برخه یادستني دنوک سوري بایدلورلورته وي اود ۱۰ څخه تر ۱۵ درجوپه زاویه باندي يي مستقیماپه وریدکي اویادوریدبغل له لاري وریدته داخله کړی اودستني د داخلولو په وخت کي دوریدمسیرپه پام کي ونیسی.

۹) کله چي وینه دستني دمجراله لاري په کینوله کي څرگنده سوه د کینولي اوسپنیزه ستنه لږڅه شاته کش کړی اود کینولي پلاستيکي ستنه دوریدپه داخل کي د ۳-۶ ملي متره په اندازه نوره هم مخته بوځی چي په وریدکي په بڼه توگه ځاي ونیسی.

۱۰) تورنکیت خلاص کړی. که تورنکیت خلاص نه سي دوریدپه داخل کي د فشاردرامنځته کیدواوپه نتیجه کي دویني بیرته گرځیدولامل کیري.

۱۱) دپلاستریوه توتیه چي له مخکي څخه بایدپرې سوې وي ، راواخلی لومړی د کینولي دستني لوری په پوست باندي محکمه اوتینگ کړی وروسته دچپه لاس بته گوته د کینولي دستني په برابري باندي کښیردی اوپه بني لاس باندي د کینولي څخه اوسپنیزه ستنه وباسی اوپه چتکي سره د کینولي سره دسرم دلولي دوصل کیدلوپه محل باندي سرپوښ (Stapar) بیرته وتړی. دپلاسترله مخکي څخه پرې سوي توتی راواخلی اود کینولي پاته برخه په پوست باندي محکمه کړی.

۱۲) ددې لپاره چې کینوله بنده نه وي کینوله لواژکړی ، لږه اندازه (۳ملي لیتره) نورمال سالیڼ دسورنج پواسطه په کنول کې زرق کړی اود کینولې دخلاصوالي څخه ډاډ ترلاسه کړی.

۱۳) دکنول په پلاسترباندي دکنول دداخلیدلووخت اوتاریخ اودکنول سایز یاد د اښت کړی. ددې کارښووالی په دې کې دی دروغتون نور هغه روغتیایی کارکوونکي چې دناروغ سره سروکار لري ناروغ ته د پاس سوي کنول سایز اود تطبیق وخت یې ورته مشخص کيږي. دکنول محل باید هر ۴۸-۷۲ ساعته وروسته اویا دروغتون دپالیسي په اساس بدل سي.

وریدی انفیوژن

Venus Infusion

د داخل وریدی دانفیوژن د څاڅکو سرعت دقت او دقیقه اندازه گیری غواري.

ناروغ ته دسیروم یا وریدی انفیوژن دتطبيق کولو طریقه :

د ضرورت وسایل :

▪ وریدی پایه (د سپروم د بوتل د راڅوړند کولولپاره)

▪ وریدی محلول

▪ IV سیټ

▪ الکول سواب اود گاز ټوټې

▪ تورنکیټ

▪ کینو لا

▪ غیر الرژیک نینیلېدونکی پلاستر

▪ پاکي دستکشې

عملیه :

۱) د ډاکټر هدايت د تطبيق کيدونکي وریدی محلول د ډول، مقدار او سرعت د تعین کولو له مخي چک کړئ او همد ا ډول د ناروغ د وسیه د الرژی له نظره ارزيايي کړئ

۲) دارتياوړتول وسایل راجمع كړئ او دناروغ دبسترترخنګ يي كښيردئ. دانفيوژن دسامان آلټوسيتټ پاك وساتئ.

۳) لاسونه پريمينځئ.

۴) ناروغ ته د عمليي دسرته رسيدلوپروسه روښانه كړئ. دناروغ څخه دهرډول درملوسره دالژي دسابقې په اړه سوال وكړئ.

۵) سرم درنګ ، شفافيت ، دوخت تيرتاريخ له مخي چك كړئ. دمايع دمكدر والي په صورت كي دنوموړي محلول دتطبيق څخه ډډه وكړئ

دسرم ليلبل دناروغ دثبت سويومشخصاتوسره مقايسه كړئ. ناروغ مشخص كړئ. تاريخ، وخت اودناروغ دنوم اونورومشخصاتوپاڼه په سرم باندي وښلوي اودناروغ نوم ، دمحللول ډول ، په هغه باندي اضافه سوي درمل ، دتطبيق وخت پكښي درج كړئ. دانفيوژن لپاره دوخت ټاكلي حدچي په څومره وخت كي تطبيق كيږي مشخص كړئ اودانفيوژن سرعت دهغه په اساس باندي

تنظيم كړئ. دوريدي محلول توافق دنورو تطبيق كيدونكو درملوسره وارزوي.

۶) د IV محلول دخلاصولوپه وخت كي دضد عفوني دتكتيك څخه استفاده وكړئ.

۷) دسرم بوتل (كڅوره) د سرم په پاڼه باندي په مناسبه ارتفاع راڅورنده كړئ. د IV سيټ په لولې باندي كلمپ بند كړئ .

د IV سيټ دلولې دنېزې برخه سرم ته دداخليدني په ناحيه (سر) كي په چرخشي اوفشاري توگه دسيروم كڅورې ته دننه كړئ.

اود IV سيټ پرانيزي دلولې گونجي ليري كړئ او Drip Chamber دسيروم څخه

نيمايي ډك كړئ. Drip Chamber ناحيي ته فشاروركول اوبيافشارليري كول

نوموړي ناحيي ته دمايع دراتويدلوسبب كيږي. اومايع دسيټ دلولې په په داخل كي د هوادجريان پيدا كيدلوڅخه مخنيوي كوي . دسيروم كڅورې ته په ستن باندي دوه يادري

سوري وړکړی ترخوپه سيروم کي شته هواووخې.

۸) د IV سيټ کلمپ خلاص کړی ترخومايع په لوله کي جريان ومومي اوپه لوله کي د هوا پوکانې پاتي نه سي.

که چيري دالکترونیک انفيوژن پمپ څخه استفاده کوی ، دنوموړي ماشين دجوړونکي کمپنی لارښوونوته پام وکړی. مایع بايد په لوله کي په دومره اندازه جريان پيدا کړي ترخوپه لوله کي شته هواووباسي اوټوله لوله دمايع څخه ډکه سي. دغه تکنیک د IV سيټ آماده کوي اوپه هغه کي داخله هواووباسي. که چيري دست د داخل څخه هوا ونه ایستل سي، زیات مقدارونه يي کيداي سي دآمبولي په توگه عمل وکړي. د هوا د ایستلو څخه وروسته کلمپ بند کړی .

د ځينو IV سيټونو لپاره بڼه داوي چي همداغسي پرېښودل سي ترخومايع دهغه په اوږدو کي جريان پيدا کړي. د IV سيټ پاکوالی په پام کي ونیسی دلولي په وروستي برخه باندي لاس مه وهی. که چيري دالکترونیک ماشين څخه استفاده کوی په ماشين کي دلولي داينودلولپاره ، دنوموړي ماشين دجوړونکي کمپنی د لارښوونو مطابق عمل وکړی .

۹) ناروغ په بستر کي په شاباندي ځملوی ، دناروغ د لاس دساتني لپاره د لاس لاندې داوبو ضد یوتوته کښيردی.

۱۰) که ناروغ ته کینولا مخکي تړل سوي وه یا تاسي يي ورته بسته کړی او د IV سيټ دلولي سر ، دکنول سره وصل کړی.

د IV سيټ كلمپ خلاص كړئ او د مایع انفیوژن پیل كړئ. د مایع د جریان كچه د كلمپ په

تنی سره تنظیم كړئ او د شاخكوپه شمیرني سره ، د انفیوژن میزان مشخص كړئ. د مایع جریان او سرعت تنظیم اوچك كړئ.

او كه د الکترونيك ماشین څخه استفاده كوی د انفیوژن د دستگاه فعالیت چك كړئ.

(۱۱) كه چیري مایع په راحتی سره په ورید كې جریان نه لري دهغه غړي پوزیشن ته چي همدا سیروم ورته پاس سوی دی تغییر وركړئ. كه چیري مایع بیخي جریان نه درلود كنول لواژ كړئ كه د كنول د لواژ كولو څخه وروسته هم مایع جریان نه درلود وگورئ ، په هغه ځاي كې چي كنول داخل سوی وي او د پوست اطراف يې اذیمایید اكرې وي د اېنودنه كوي چي كنول Out دی اوستن يې په ورید كې قرار نه لري . دستكشي په لاس كړئ كنول وباسئ او ناروغ ته بل ځاي نوی كنول پاس كړئ .

(۱۲) د سیروم په بوتل باندي د سپروم د تطبیق تاریخ ، وخت او د جریان سرعت يې په روښانه خط وليكئ .

(۱۳) اضافي وسايل راټول او د ناروغ سره دراحتي په وضعیت كې مرسته وكړئ .

(۱۴) خپل لاسونه پریمینځئ

(۱۵) د سرم د پیل څخه وروسته ، په هرو ۳۰ دقیقو كې یوځل د سرم د مایع سرعت كنترول او وڅارئ. د سپروم تر پایه رسېدو پوري ناروغ وڅاري ترڅو د عكس العمل اختلاطات رامنځته نه سي. او د ناروغ څخه د زرق په محل كې د درد او ناراحتي لرلو په اړه سوال وكړئ.

۱۶) د Intake/Output Sheet په پاڼه کې د سپروم د تطبیق د مایع ډول ، د تطبیق سرعت ، د تطبیق تاریخ او وخت درج کړئ.

د سپروم دوریدي مایع د جریان د سرعت تنظیم

په دقیقه کې د وریدي محلولاتو د څاڅکو محاسبه :

په یوه دقیقه کې د وریدي مایع د جریان میزان د لاندې فورمول په اساس تنظیم کيږي :

$$\text{(ml/د څاڅکو شمیر)} \times \text{دمحلول حجم (ml)} = \text{په دقیقه کې د څاڅکو شمیر}$$

وخت (د دقیقه په حساب)

$$1\text{ml} = 20\text{ drops}$$

مثال : یوشدید ډیهایډریشن ناروغ ۳۰۰ ملي لیتره زرقي مایع ته په ۳۰ دقیقو کې اړتیا لري ناروغ ته باید دنوموړي محلول څخه په یوه دقیقه کې څو څاڅکي تطبیق سي؟

حل : $200 = 300 \cdot 20$ = په یوه دقیقه کې د څاڅکو شمیر

T= 30 min

30

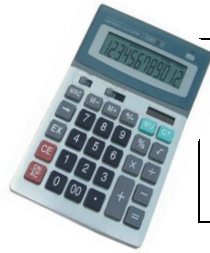
1m=20 drops

200 drop = په یوه دقیقه کې د څاڅکو شمیر

? = په یوه دقیقه کې د څاڅکو شمیر

په يوه دقيقه کي دڅاڅکو دشمبرلو لپاره دلاندي فورمول څخه استفاده کيږي :

د IV سيټ استوانه يي تيوب (Drip Chamber) ته دسيروم څخه راڅڅېدونکي څاڅکي په ۱۵ ثانيو کي وشميرئ په ۴ کبني يي ضرب کړئ په نتيجه کي مورتته په يوه دقيقه کي دڅاڅکو شمير معلوموي.

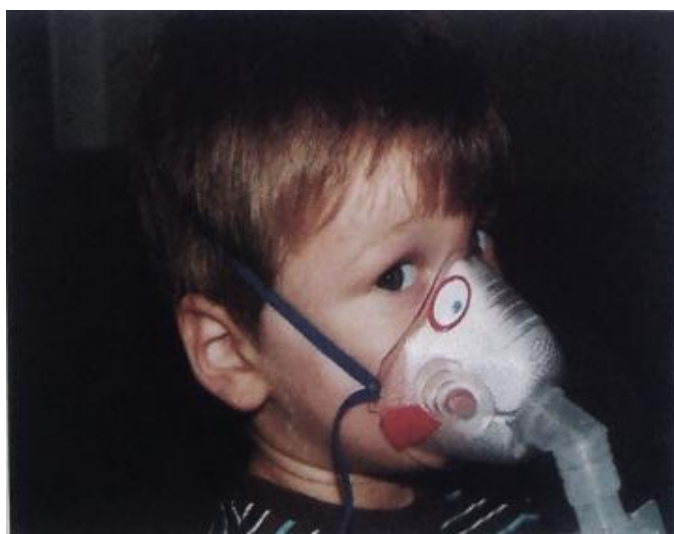
$$\text{drop/min} = 15 \times 4$$

دڅاڅکو شمير

شپرم خپرکی

داکسیجن پواسطه درملنه

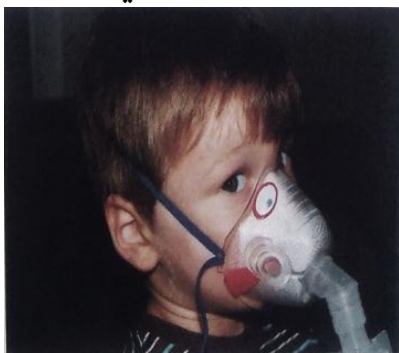
Oxygen Therapy

داکسیجن پواسطه درملنه

Oxygen Therapy

سږي په طبیعي توګه اکسیجن د هوا څخه جذبوي خوځیني ناروغی اوشرايط دکافي اکسیجن

دترلاسه کولومخه ډب کوي. داکسیجن هغه مقدارچي ناروغ يي دتنفس کولو له لاري ترلاسه کوي پردې برسیره داضافي اکسیجن په وسیله زیاتوالی ورکول کيږي چي دې کارته اکسیجن تراپي یا په اکسیجن باندي درملنه وايي. په اکسیجن تراپي سره دناروغ تنفسي فعالیت بنه اوفعاله کيږي.

اکسیجن تراپي دنفس تنگی څخه دوکايي لپاره استعمالیږي. هغه ناروغان چي داتاق

په هوا کي دشرياني اکسیجن فشاري د 55mmHg په اندازه اوياددې څخه کم وي بايد

داکسیجن سطحه يي د ۹۰٪ څخه زیات حد ته ورسیري ترڅودمړيني کچه راکمه اوناروغ په بنه توګه ژوند ته ادامه ورکړي .

داکسیجن په تطبیق کي بايد ډیرزیات دقت وسي. نرس بايد ناروغ په دوامداره توګه دهايپوکسي دننوله نظره ارزیابي کړی.

اکسیجن په لاندي حالتونوکي تطبیق کيږي:

👉 Hypoxia (داکسیجن کموالی)

👉 Dyspnea (نفس تنگی)

داکسیجن داشباع (Sa O2) طبیعي مقدار:

دویني داکسیجن مشبوع والی باید هروخت د ۹۰ سلني څخه پورته وساتل سي چي داشباع طبیعي کچه يي د ۹۰-۱۰۰ پوري ده . داکسیجن داشباع د ۸۵ سلني څخه کمه اندازه دانبيې چي انساج داکسیجن کافي مقدارنه ترلاسه کوي اوناروغ زیاتي څارني ته اړتیا لري.

دشرياني ويني داکسیجن معلومول :

دویني PH ، داکسیجن د فشار اودشرياني ويني CO2 اندازه گيري دناروغ تنفسي وضعیت مشخص کوي اوپه اکسیجن باندي درملني ته اړتیا تعینوي .دشرياني ويني داکسیجن فشار (Pa O2) دویني داکسیجن اخیستني بنودونکی دی . اوهمداډول دشرياني ويني دکاربن ډاي اکساید فشار (Pa Co2) په الوئلونو (Alveilos) کي دگازاتودتبادلې دفعالیت بنودونکی دی .

دشرياني ويني داکسیجن ارزیابي ، دسپرو توانايي ، دترلاسه سوي اکسیجن دمقدارکافي والی او دویني اوسپرو څخه د CO2 کافي خارجیدل بنیې . پالس اکسي متر (Pulse Oximeter) داکسیجن داشباع دثبت مؤثرروش دی .

پالس اکسي متر (Pulse Oximeter):

پالس اکسي متريوغيرمداخلیزه طریقه ده چي دشرياني ويني داشباع کچه اندازه کوي . پالس

اکسي متر دهغه کسانود کنترول لپاره چي په اکسیجن باندي تردرملني لاندې وي ، دهايپوکسي دخطر سره مخ وي مهم دی اوهمداډول دجراحي عملیاتوڅخه وروسته گتوردی . پالس اکسي متر داکسیجن داشباع دثبت مهمه طریقه ده اوداکسیجن داشباع ناڅاپي تغيرات بنیې . په پالس اکسي متري ديوحساسې (Sensor) څخه استفاده کيږي چي هغه دگوتي دسر، سره وصل کيږي

اوپا دتندي اودغورډنرمی سره وصل کيږي . سنسور نوري سيگنالونه منعکس اوکنترولوي

اودسنسورداتصال په محل کي هغه وینه چي دنسج خخه تیریري داکسیجن داشباع تغییرات
بنيی.

دپالس اکسي مترخخه کيداي سي په مختلفوبخشونولکه دجدي مراقبت په خانگه ، عملیاتخانه
، ریکاورې ، عمومي خانگواوتشخيصي برخوکي ، استفاده وسي.

داکسیجن داشباع دکچي دمعلومولوخخه مخکي ډیره مهمه ده چي دناروغ دهیموگلوبین اندازه
خائته معلومه کړو ځکه پالس اکسي متر یوازي دهیموگلوبین پواسطه لیردونکی اکسیجن
اندازه کوي . حتی که دناروغ دهیموگلوبین کچه کمه وي خوظاهرا داکسیجن داشباع
مقدارطبیعی بنیې ځکه چي دغه هیموگلوبین زیات اشباع سوی دی خوشته اکسیجن یې د بدن
دارتیادپوره کولولپاره کافي نه وي .

داکسیجن داشباع طبیعی میزان (Sa O2) د ۹۰-۱۰۰ ترمنځ دی . ۸۵٪ خخه کمه اندازه
دانبیې چي انساج داکسیجن کافي اندازه نه ترلاسه کوي اوناروغ زیاتي څارني ته اړتیا لري .

دپالس اکسي مترخخه استفاده کول :

- مناسب محل چي وینه په کافي توگه جریان په کښي ولري انتخاب کړئ :

(الف) یومناسبه گوته انتخاب کړئ داشاري
يامنځنی گوتووخخه استفاده وکړئ

(ب) انتخاب سوي محل ته نژدېترین نبض چک
کړئ. اولنی نبض اودشعريه عروقودوباره ډکیدل
چک کړئ (دشعريه رگونودوباره ډکیدل داسي
ارزیابي کړئ چي دگوتي په سرباندي فشار
واردکړئ چي په دې سره په نوموړې ناحیې کي

دویني جریان نه بنکاري اوناخیه سپینه معلومیري خوکله چي فشاربرطرفه کړئ دویني جریان
بیرته لومړني حالت ته راگرځي).

که چیري دشعريه رگونو کيدل تيزوي اونبض قوي وي ، دانبودنه کوي چي په اړونده محل کي کافي دويني جريان شتون لري.

(ج) که چیري په پورتنیوناحیو کي دويني جريان ناکافي وي ، دغوردرمی یادپزي دتیغي څخه استفاده وکړی . دغه ناحیې درگونوله نظره مناسبي دي اوبنه دويني جريان لري.

(د) په هغه صرت کي چي دلاتدني (سفلي) غرودنهایتونو دويني جريان مختل نه وي ، کولاي سو دپنې دگوتوڅخه استفاده وکړو.

▪ که چیري دلاس یوگوته دپالس اکسي متردپروب دحدڅخه زیاته غټه وي ، دکوچني گوتي څخه استفاده وکړی. دهغه پروب څخه استفاده وکړی چي دناروغ دسن اوسایزسره مناسب وي. پروبونه دلویانو، کوچنیانو اوتي رودونکوماشومانولپاره په خپل مناسب سایزونواو اندازو سره شتون لري .

▪ دمانیتورینگ محل آماده کړی. دلاس دنوک سربېرته سطحه دچریانو، گرداوغبار اوارایشی موادوڅخه پاکه کړی ،مصنوعي نوک لیري کړی ځکه کیداي سي دنور دموجونوپه تیریدوکي خنډرامنځته کړي .

▪ پروب په پوست باندي په سمه اومحکمه توگه کنبیردی . که چیري پروب په سمه توگه ټینگ نه سي کیداي سي داکسیجن داشباع کچه (SPO2) سمه ونه بنیې . داډترلاسه کړی چي دنوراچوونکي یاځلونکي پروب اودنوراخیستونکي پروب دقیقاً یوپه بل باندي قرارلري . دنوراچوونکي پروب اودنورترلاسه کوونکي پروب سم یوځایوالي اومخ په مخ قرارنیول ، ددې لامل کیري چي دستگاه په بڼه توگه کار وکړي اوداکسیجن داشباع کچه په صحیح توگه وبنیې .

▪ پروب دپالس اکسي مترسره وصل کړی. اوددستگاه فعالیت ارزیابي کړی د«بیپ» برغ دشریاني نبض بنودوونکی دی اونوسان کوونکی موج ، دنبض دقدرت بنودوونکی دی. ضعیف سیگنال ، داکسیجن داشباع کچه غلطه بنیې. دسیگنال دنه شتون اوضعیف سیگنال په وخت کي دناروغ حیاتي نښي اوضعیف کنترول کړی .

▪ داکسي متراخطاریه ورکوونکي تنظیم کړی. ددستگاه دجوړونکي کمپني پواسطه ټاکل سوي محدوده دنبض دشمیردلوریا ټیټ حدله مخي ارزیابي کړی. که چیري دنبض

شمیر یاد اکسیجن داشباع کچه دټاکل سوو محدودو څخه کمه یازباته سي دټاکتر سره مشوره وکړی .

- دټاکتر د هدایت په اساس او اخطاریه ور کوونکي ته پام سره ، د اکسیجن اشباع دوخت په منظمو فاصلو کي ارزیابي کړی. د اکسیجن د کچي په کنترول سره ، د ناروغ فعلی وضعیت ارزیابي کیږي. د ناروغ د هیموگلوبین سطحه کنترول کړی. که چیري د هیموگلوبین سطحه ټیټه وي ، کیدای سي ناروغ ته د اړتیا وړ اکسیجن د تامین لپاره ، اشباع په کافي توگه سرته ونه رسیږي .
- پروب په منظمو فاصلو کي لیري کړی ، پوست د تحریک یا د فشار له مخي چک کړی (فنر لرونکی پروب په هر ۲ ساعتونو کي یوځل او د لاس یاپښې په گوته باندي نښلیدونکی پروب په هر ۴ ساعتونو کي یوځل). ځکه دوامداره فشار کیدای سي دنسجي نکر و لامل سي او نښلیدونکی پروب کیدای سي د پوست د تحریک سبب سي.
- یوځل نه مصرف کیدونکي پروبونه د جوړونکي کمپني د لارښونو مطابق پاک کړی او د لاسونو پاکوالی رعایت کړی.
- د اکسیجن داشباع کچه او په هغه صورت کي چي ناروغ پوره اکسیجن تر لاسه کوي ، ثبت کړی.
- دناسمه لاسته راوړنوپه حالت کي ، لامل اودویني د جریان داختر لاندو تاریخچه کنترول کړی . دغه آله په یوبل سالم کس باندي وازمویئ ترڅو جوته کړی چي ستونزه د آلي ده که په ناروغ پوري اړه لري. هغه درمل چي درگونو د انقباض لامل کیږي د اکسیجن داشباع د کچي په سم اودرست ثبت کي اختلال رامنځته کوي .

داکسیجن دتطبیق وسایل:

اکسیجن دمختلفووسیلوپواسطه ناروغ ته تطبیقیري:

- دپزي کینولا یا پرانگ (Nasal canola/Prong)
- ماسک (Mask)
- داکسیجن خیمه

داکسیجن دتطبیق په وخت کي بایدلاندی ټکي په پام کي ونیول سي:

- داچي اکسیجن داوراخیستني (احتراق) قابلیت لري او اور اخلي باید دناروغ په اتاق کي داوړبلولوڅخه ډډه وسي. په یوه پاڼه باندي دا جمله چي (سگریټ څکول منع دي) ولیکئ او دناروغ په اتاق کي یي داسي ځاي نصب کړئ چي لیدل کیږي.
- داچي اکسیجن دتنفسي مخاطودوچوالي او کم ابي سبب کیږي په همدې اساس داکسیجن دتطبیق څخه مخکي داکسیجن مرطوب کول اړین دی. داکسیجن دمرطوب کولو لپاره دمقظرواوپاکواوبوڅخه استفاده کیږي.
- نرس باید دتجویزسوي اکسیجن مقدارداکسیجن دبالون په جریان سنجوونکي کي ، داکسیجن دجریان مقدار دقیقاکنترول کړي. داکسیجن جریان سنجوونکی داکسیجن دلیترمقدار په دقیقه کي اندازه گیری کوي اوناروغ ته داکسیجن وړمقدار تنظیم کوي.

داکسیجن دتطبیق طریقہ:

د اړتیا وړ وسایل:

- Flow meter (داکسیجن بالون اوجریان سنجوونکی)
- داکسیجن دمرطوب کولولپاره مقطري اویاکی اوبه
- Prong یا Mask

عملیه:

۱. ناروغ ته داکسیجن دتطبیق په اړه ، دډاکترهدایت چک کړئ.
۲. داکسیجن دتطبیق عملیه اومصونیتي اقدامات ناروغ اودهغه کورنی ته روښانه کړئ .
۳. لاسونه پریمینځئ .
۴. که لارمه وي دناروغ سره دناستي په وضعیت کي مرسته وکړئ
۵. دپزي سوري دپزي دافرازاتوله مخي چک کړئ اوداړتیا په صورت کښي يي پاک کړئ .
۶. داړتیا وړ وسایل دهرډول خرابی له مخي اوداکسیجن دمرطوب کونکو اوبوسطحه چک کړئ .
۷. داکسیجن دتطبیق وسیله دډاکترهدایت مطابق ، په سمه توگه په کار یوسئ .

که چیري د Prong پواسطه اکسیجن تطبیق کوی:

۱. پرانگ (دوښاخه لرونکي دپزي کینوله) داکسیجن دمرطوب کونکي سیستم سره وصل کړئ. اکسیجن ناروغ ته درسپدوڅخه مخکي ، داوبودیوڅخیرې پواسطه مرطوب کیري ، ترڅو دمخاطي غشاوو دوچیدلومخه ونیسي . داکسیجن دجریان کچه دډاکترهدایت مطابق تنظیم کړئ.

۲. دپرانگ بڼاخونه ياسرونه دپزي په سوريانوكي كښېږدي. لولې دهرغورښاته كش اوپه آرامه توگه يي چي ناروغ ناراحته نه كړي دناروغ دسريه دورباندي يي ټينگ كړي.

كه چيري دپرانگ بڼاخونه دپزي دسوريوڅخه را وځي ، په مخ باندي يي په دواړو طرفونوكي په پلاسترباندي ټينگ كړي .

۳. ناروغ وهڅوي چي په تړلي خوله ، دپزي له لاري تنفس وكړي . د پزي له لاري تنفس ناروغ ته دمطلوب اكسيجن دليږدباعث كيږي .

۴. دناروغ تنفسي وضعيت (دتنفس شمير، تنفسي هڅه اودسپرو رڼونه) بياچك كړي. دتنفسي ستونزوهرډول نښولكه تاكي پنه ، دپزي نيونه يادپزي بندوالی ، دفرعي تنفسي عضلاتوڅخه استفادي اويا ديس پنه ته توجه وكړي.

۵. داكسيجن دمعين وخت دتطبيق څخه وروسته پرانگ خارج اوپاك كړي . دپزي سوريان چك كړي يادروغتون دپاليسي مطابق عمل وكړي. دپزي سوريان دالتهاب اوويني بهيدني له مخي ارزيابي كړي.

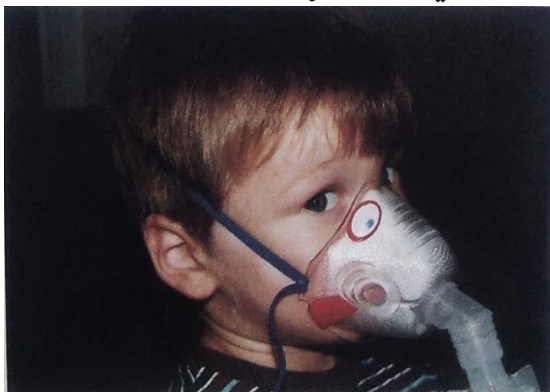
۶. دارټياورډاكسيجن مقدار، دناروغ دتنفس سرعت ، داكسيجن داشباع كچه ثبت كړي .

كه چيري دماسك څخه استفاده كوي :

۷. ناروغ ته په كتوسره د ماسك مناسبه اندازه داكسيجن دمرطوب كوونكي سيستم سره يوځاي اووصل كړي. اكسيجن ناروغ ته درسپدللوڅخه مخكي ، داوبوديوې ذخيريې پواسطه مرطوب كيږي ترڅودمخاطي غشاوو دوچيدو څخه مخنيوي وكړي. په تعين سوي مقدارباندي داكسيجن جريان پيل كړي .

۸. ماسك دناروغ په خوله اوپزه باندي كښيردئ. دغه ټكي ډير مهم دى چي ماسك بايد دناروغ په مخ باندي په بشپړ ډول فيكس وي كه چيري ماسك دناروغ په مخ باندي په سمه توگه نه وي فيكس ، ناروغ دقيق او كافي كچه اكسيجن نه سي ترلاسه كولاى . ماسك په خپلو بندونوسره منظم كړئ د ماسك الاستيكي يا كشكي برخه دناروغ په سرباندي را تاو كړئ

۹. د تجويز سوي اكسيجن دمقدار جريان تنظيم كړئ

ماسك كيداى سي په ناروغ كي دخفگي (نفس تنگي) احساس رامنځته كړي په همدې اساس ناروغ ته بايد په وار- وارسره توجه وسي او هغه ته ډاډور كول سي.

۱۰. كه چيري ناروغ د فشار څخه شكايت لري ، د فشار په نقطو كي دگازيد څخه استفاده وكړئ. ترخوپه غوړ او دسريه پوست باندي فشار را كم كړل سي.

۱۱. دناروغ تنفسي وضعيت (دتنفس شمير، تنفسي هڅه او دسرو ږغونه) بيا چك كړئ. دتنفسي ستونزوهر ډول نښولكه تاكي پنه ، دپزي نيونه يادپزي بندوالى ، دفرعي تنفسي عضلاتو څخه استفادې اويا ديس پنه ته توجه وكړئ.

۱۲. ماسك ليري كړئ اودناروغ دمخ پوست په هرو ۲-۳ ساعتونو كي يوځل وچ كړئ په خاصه توگه كه چيري اكسيجن په دوامدار توگه تطبيق كيږي . د ماسك په اطرافو كي دپوډرو څخه په هيڅ وجه استفاده ونه كړئ ځكه پوډر داستنشاق خطر لري. ناروغ ته دخوراك ، څښاك اودرملو وركولو په وخت كښي دناروغ څخه ماسك ليري كړئ اودپرانگ پواسطه ورته اكسيجن پيل كړئ . دپزي دپرانگ له لاري داكسيجن كچه بايد په دې وخت كي مشخصه سي .

۱۲. داستعمال سوي ماسك ډول ، داكسيجن دجريان مقدار ، داكسيجن داشباع سطحه ، په دوامدار توگه دتطبيق سوي اكسيجن دساعتونو شمير ، داكسيجن دتطبيق په وړاندي دناروغ غبرگون او تنفسي ارزيايي دنرسنگ دنوت په پاڼه كي ياد دابنت كړئ .

اووم خپرکی سکشن تراپی Suction Therapy

سکشن تراپی

Suction Therapy

که چیري ناروغ دتنفسي لارو څخه دترشحاتو په خارجولو باندې قادرنه وي بايد دسکشن په ماشين باندې ويستل سي اوتنفسي لاره پاکه سي. سکشن دمخاطو دتحريك اوداکسيجن د کموالي (هايپوکسي) باعث کيږي په همدې اساس دسکشن څخه مخکي ناروغ ته اکسيجن ورکول سي.

که چیري سکشن ناروغ ته په سمه توگه سرته ورسېږي، ناروغ ته دراحتی زمينه برابروي . د عملیاتو څخه وروسته اوهمداهول ناروغ که صدمه ولري اودسکشن کولوپه جريان کي د درد څخه شکایت کوي دسکشن کولو څخه مخکي بايد ناروغ ته ددرددردمل ورکول سي ، ځکه چي دپوڅي رفلکس کيداي سي رامنځته سي چي بيا په دې صورت کي کيداي سي عملیات سوي ناحيې ته زیان ورسېږي . که چیري دسکشن په صحيح توگه سرته ونه رسېږي کيداي سي دناروغ دپربشانی ، درد اونفس تنگی دزیاتوالي سبب سي.

نرس بايد دسکشن کولوپه وخت کي دناروغ رنگ ، دزړه دضربانونوشمير ، دترشحاتورنگ اومقدار اوسيانوز وڅاري .

سکشن کول په لاندې حالتونو کي ترسره کيږي :

- دافرازاتودراايستلولپاره چي تنفسي لاري بندي وي
- دتنفسي تهويي (Vetilation) د سرته رسيدلو دآسانی لپاره
- په تشخيصي ازمويونو اومعايناتو کي دافرازاتودنموني داخيستلولپاره
- داننانونودوقايه کولو لپاره چي کيداي سي دافرازاتودراتوليدلپه نتيجه کي منځته راسي .

دسکشن کولو طریقہ :

دارتیا وروسایل:

- دساکشن ماشین
- په مناسب سائیزاندي دسکشن ستريل لوله (دماشومانو لپاره ۸ - ۱۰ اودلويانو لپاره ۱۰-۱۹ اندازه)
- مقطري اوبه يانورمال ساليين
- پاک لوبني
- ستريل دستکشي
- داوبوضدپارچه/اپول
- معقم اوستريل Galipot
- کاغذي دستمال

عملیه:

۱. ساکشن ته دناروغ اړتيا و ارزوی. عملیات سوو ناروغانوته دسکشن سرته رسولو څخه مخکي دډاکتر هدايت چک کړی.
۲. دارتیا وروسایل دناروغ دبستر څنگ ته اويا دبستر څنگ ته په ميزباندي کښيږدی.
۳. لاسونه پريمينځی اوکه لازمه وي شخصي محافظتي وسايل واغوندي.
- دسکشن عمل يوازي بايد هغه وخت سرته ورسېږي چي ترشحات جمع سوي وي يا غيرعادي تنفسي ږغونه اوريدل کيږي. دغه کړنه دهوايي لارومخاطوته دزيان رسيدلومخه نيسي. دساکشن عمل دتوخي رفلکس تحريکوي چي دجراحي لرونکوناروغانولپاره دردناک دی.
۴. دسکشن کولو عملیه ناروغ ته روښانه کړی ځکه هرډول پروسه چي دتنفس سره مداخله ولري دناروغ لپاره ويرونکي وي.

۵. دناروغ دتنفس شمیر(سرعت) ، تنفسي آوازونه ارزیابی کړی په خوله اوپزه کي دزخمونواوجروحاتودنه شتون څخه ډاډترلاسه کړی .

۶. بسترتنه داسي وضعیت ورکړی چي په آساني سره وکولای سی کارترسره کړی .

که چیري ناروغ بیداره اوپه هوبن کي وي هغه ته په نیمه ناستي وضعیت باندي قرارورکړی.که چیري ناروغ بې هوبنه وي هغه ته په بغل باندي په داسي ډول وضعیت ورکړی چي مخ یی ستاسو ولورته وي ترڅودآسپیریشن څخه مخنیوي وسي .

دناستي وضعیت دناروغ سره مرسته کوي چي وتوخي اوپه آرامه توگه تنفس وکړي.اوپه بغل باندي دپروتي وضعیت دهوایي لارو د بندېدوڅخه مخنیوی کوي اودترشحاتودتخلیې کچه زیاتوي .

۷. دناروغ په سینه باندي داوبوضدپارچه/ اټول یاپد کنبیردی .

۸. دساکشن دماشین فشارپه مناسب حدکي کړی اودساکشن ماشین فشارکنترول کړی :

▶ دیوالي سکشن:

- په لویانوکی: ۱۲۰-۱۰۰ mmHg
- نوي زیږیدلوماشومانوکی: ۸۰-۶۰ mmHg
- تي رودونکوماشومانوکی: ۱۰۰-۸۰ mmHg
- په لویوماشومانوکی: ۱۰۰-۸۰ mmHg
- په زړوعمرلرونکوکسانوکی: ۱۲۰-۸۰ mmHg

▶ انتقالیدونکی سکشن:

- په لویانوکی: ۱۵-۱۰ cmHg
- نوي زیږیدلوماشومانوکی: ۸-۶ cmHg
- تي رودونکوماشومانوکی: ۱۰-۸ cmHg
- په لویوماشومانوکی: ۱۰-۸ cmHg
- په زړوعمرلرونکوکسانوکی: ۱۰-۸ cmHg

۹. مقطري اوبه يا نورمال سالين په Galipot کي په Aseptic توگه تيار کړي دمقطرواوبويا دنورمال سالين محلول څخه دسکشن دلولي دخارجي سطحي دښوي کولولپاره استفاده کيږي په همدې اساس دلولي دداخلولوپه وخت کي دمخاطودتحريك کچه راټيټوي .
۱۰. دساکشن کولوڅخه مخکي که چيري ناروغ ته داکسيجن تطبيق استطباب ولري ناروغ ته اکسيجن دروغتون دپاليسي په اساس اودډاکتردهدايت مطابق تطبيق کړي ځکه چي ساکشن کول کيداي سي هايپوکسمي رامنځته کړي . داکسيجن تطبيق کولاي سي دهايپوکسي څخه مخنيوي وکړي .
۱۱. دعينکواوماسک څخه استفاده وکړي اوپاکي دستکشي په لاس کړي .
۱۲. دسکشن لوله دسکشن دپيپ سره وصل کړي . دسکشن لوله په هغه لوبني کي چي دنورمال سالين محلول يامقطري اوبه پکښي اچول سوي وي ، مرطوبه کړي . دنورمال سالين په محلول باندي دلولي مرطوب اوبنوي کول لولي ته دترشحاتو په نوتلوکي مرسته کوي . دسکشن دسم فعاليت ترسره کولوڅخه ډاډترلاسه کړي .
۱۳. ناروغ وهڅوي چي څوژورې ساوي واخلي ، ځکه ساکشن کول کيداي سي دهايپوکسمي سبب سي . هيپرونتيلاسيون (زياته تهويه) دساکشن پواسطه درامنځته سوي هايپوکسي په مخنيوي کي مرسته کوي .
- دسکشن دلولي سر د ۲-۳ اينچه پوري په بنوي کونکي مادې (ليډوکاين جيل) ولري . بنوي کونکي ماده په اسانه توگه دسکشن دلولي په تيريدلوکي مرسته کوي اومخاطي غشاوو ته دزيان اوبنتولومخه نيسي .
۱۴. دسکشن دلولي دداخلولوپه وخت کي دساکشن څخه استفاده مه کوي ځکه کيداي سي مخاطوته دصدمې اوداکسيجن دکموالي باعث سي . دسکشن لوله خپل دبتي اواشارې گوتوترمنځ ونيسي .
۱۵. لوله داخله کړي :
- الف) دپزي - حلق پوري ساکشن لپاره ، لوله په آرامي سره دپزي دسوري څخه تيره کړي اودپزي دتشي(خالنگاه) په اوږدوکي دقصبه الريه ولورته حرکت ورکړي . لوله په خپلوگوتوکي وخرخوي ترخوپه زياتي آساني سره داخل سي . لوله تقريبا د ۵-۶ اينچه پوري مخته بوځي ترڅو حلق ته ورسپري .

ب) دخولې - حلق ساکشن لپاره ، لوله دخولې له لاري داخله کړئ اودخولې داړخ څخه يي دقصبه الریې ولورته حرکت ورکړئ. لوله د ۳ څخه تر ۴ اینچه پوري مخته بوځي ترڅو حلق ته ورسېږي .

۱۶. سکشن سرته ورسوئ ناروغ کيداي سي د ساکشن کولوپه وخت کي استفراق وکړي که چيري د gog رفلكس تحريك سو اوناروغ استفراق کوي لوله وباسئ لوله کيداي سي مری ته داخله سوي وي . د ساکشن کولوڅخه وروسته کله چي لوله راباسی په آرامي سره هغه وخرخوئ اوراويي باسئ .

دلولې دايستلوپه وخت کي دلولې څرخول دتنفسي لارودتولوسطحوپه پاکوالي کي مرسته کوي . په هرځل کي د ساکشن عملیه باید د ۱۰-۱۵ ثانیو پوري زیات وخت ونه نیسي . دناروغ د ۱۵ ثانیوڅخه دزیات وخت لپاره ساکشن کول په تنفسي مجراکي شته اکسیجن نیسي چي په پایله کي کيداي سي د هایپوکسي لامل سي . په همدې اساس د ساکشن کولو ټوله مجموعي وخت باید د ۱۵ ثانیوڅخه زیات نه سي .

۱۷. لوله په نورمال سالیڼ محلول باندي پریمینځئ. اودارتياپه اساس اودناروغ دتحمل مطابق ، ساکشن تکرارکړئ.

۱۸. که چيري ساکشن ته بیارتيایي ، ۳۰ ثانیې یاتریوې دقیقې پوري صبروکړئ ځکه د ساکشنونوترمنځ په فاصلوکي طبیعي تنفس دمخکني ساکشن څخه رامنځته سوي هایپوکسي په جبران کي مرسته کوي . په نوي ساکشن کي دپزي دبل سوري څخه استفاده وکړئ اوهمداول د ساکشن لوله بدله کړئ ځکه کيداي سي ککړه سوې وي . د ۳ دورو(ځلو)څخه زیات ساکشن باید سرته ونه رسېږي . د Naso pharnx د ساکشن کولوڅخه وروسته Ora phranx ساکشن کړئ. لوله په زور سره دپزي سوریانوته مه داخلوئ. د ساکشنونوترمنځ په فاصلوکي ناروغ توخي اوعميق تنفس سرته رسولوته وهڅوئ .

۱۹. کله چي ساکشن کول بشپړسو، لوله اومحلول لرونکي ظرف په مناسب ځاي کي کنبېږدئ. ناروغ ته په آرام وضعیت ورکولوکي مرسته وکړئ.

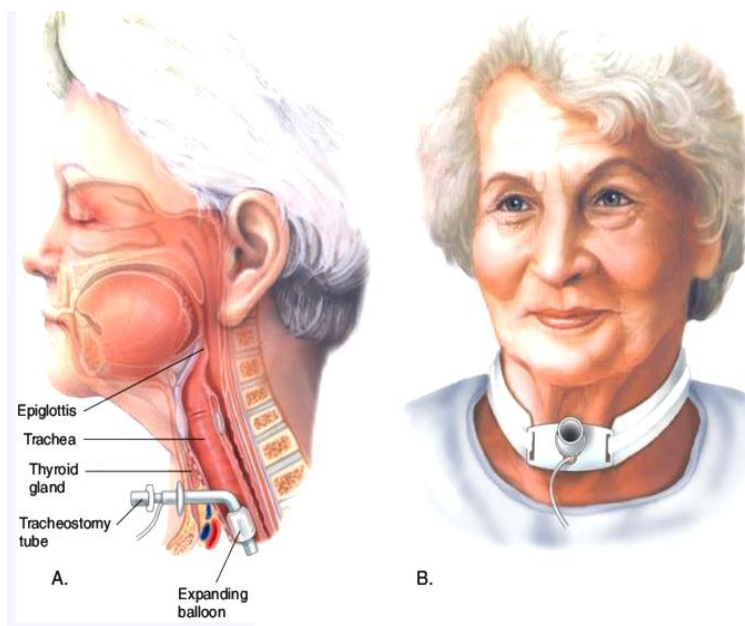
۲۰. ساکشن بند کړئ. عینکي اوماسک ليري کړئ، دستکشي وکارئ اولاسونه پریمینځئ.

۲۱. د ساکشن کولوڅخه وروسته ، د ډاکتر د هدایت مطابق ناروغ ته اکسیجن ترهغه وخته پوري چي دناروغ وضعیت تثبیت کيږي تطبیق کړی .
۲۲. دناروغ تنفسي وضعیت (دتنفس شمیر، داکسیجن اشباع اودسږوږغونه) بیاکنترول کړی. او دناروغ دخولې حفظ الصحې ته پاملرنه وکړی .
۲۳. دنرسنگ دیاددانبنت په پانه کي د ساکشن کولو وخت اوتاریخ ، دلانته راغلوترشحاتوکچه یاددانبنت کړی .

د تراکیاستومي سکشن کول

Tracheostomy Suctioning

دهوادتیریدلولپاره په شزن (دایواستوانوي نل په شکل دی چي دجنجرې په تعقیب واقع

سوی دی) کي مصنوعي سوري دجراحي په وسیله رامنځته کيږي چي په نوموري سوري کي یوپلاستيکي پيپ اینودل کيږي.

د تراکیاستومي د تیوب څخه دمکانیکي تهویې، د فرعي لاري رامنځته کیدو اود ترشحاتو د ایستلولپاره استفاده ورڅخه کيږي. د تراکیاستومي پيپ په عملیاتخانه او یادځانگړي

مراقبتونوپه بخش کي دمعمم شرایطولاندي اود موضوعي بیحسی څخه په استفادې سره ، داخلېږي. د تراکیاستومي پيپ د ځانگړې پلسترپواسطه دناروغ د غاړي په اړخونوباندي بسته کيږي او په خپل ځاي کي ساتل کيږي . د تراکیاستومي پانسما ن باید وچ وساتل سي چي د عفونت اود پوست د تحریک مخه ونیول سي

د تراکیاستومي دسکشن کولوو طریقہ:

۱. د ډاکتر هدايت چک کړئ.
۲. دناروغ دتنفس سرعت، ژوروالی، نظم او تنفسي آوازونه ارزيايي کړئ.
۳. عمليه ناروغ ته روښانه کړئ
۴. دارپتياوو رسایل آماده کړئ، دسکشن ماشين کارچک کړئ. د تراکیاستومي دسکشن کولو په وخت کې بايد اکسیجن، Ambubag اودسکشن تجهیزات بايد موجودوي.
۵. لاسونه پریمینځی اودستکشي په لاس کړئ
۶. ناروغ ته مناسب وضعیت ورکړئ، هونبیار ناروغ ته دنیمه ناستي وضعیت اوبیهوبنه

7.20 A tracheostomy tube creates an open

- ناروغ ته په اړخ باندي وضعیت ورکړئ. ناروغ بايد غاړه خلاصه نیولي وي، د سینې سره موبنتسي نه وي.
۷. یوپاکه توتپه یاپد دناروغ په سینه باندي کښېږدئ.
۸. د ساکشن د ماشين فشار په مناسب حد کې کړئ اود ساکشن ماشين فشار کنترول کړئ:

▶ دیوالي سکشن:

- په لویانو کې: ۱۰۰-۱۲۰ mmHg
- نوي زېږیدلو ماشومانو کې: ۶۰-۸۰ mmHg
- تي رودونکو ماشومانو کې: ۸۰-۱۰۰ mmHg
- په لویو ماشومانو کې: ۸۰-۱۰۰ mmHg
- په زړو عمر لرونکو کسانو کې: ۸۰-۱۲۰ mmHg

▶ انتقالیدونکی سکشن:

- په لویانو کې: ۱۰-۱۵ cmHg
- نوي زېږیدلو ماشومانو کې: ۶-۸ cmHg

- تي رودونکو ماشومانو کي : ۸.۱۰ cmHg

- په لویو ماشومانو کي : ۸.۱۰ cmHg

- په زړو عمر لرونکو کسانو کي : ۸.۱۰ cmHg

۹. مقطري اوبه یا نورمال سالین په Galipot کي په Aseptic توگه تیار کړی دمقطرو اوبویا دنورمال سالین محلول څخه دسکشن دلولې دخارجي سطحي دښوی کولولپاره استفاده ورڅخه کيږي او لولې ته دترشحاتو په ننوتلو کي مرسته کوي.

۱۰. دساکشن کولوڅخه مخکي که چيري ناروغ ته داکسیجن تطبیق استطباب ولري ناروغ ته اکسیجن دروغتون دپالیسی په اساس اود ډاکتر دهدایت مطابق تطبیق کړی ځکه چي ساکشن کول کیدای سي هاپیوکسیمی رامنځته کړي . داکسیجن تطبیق کولای سي دهاپیوکسی څخه مخنیوی وکړي . که چيري دافرازاتو مقدار موجودوي پدې صورت کي ، لومړی سکشن ترسره کړی .

۱۱. دسکشن دلولې سرد ۲-۳ اینچه پوري په ښوی کونکي مادې ولړی. ښوی کونکي ماده په اسانه توگه دسکشن دلولې په تیریدلو کي مرسته کوي اومخاطي غشاوو ته دزیان اوبنتولومخه نیسي

۱۲. دلولې نوک دغور کولوڅخه وروسته ، دلولې سرپه لویانو کي ۳-۴ اینچه پوري اوکوچنیو ماشومانو کي تر ۲ سانتي مترو پوري دشزن (تراخیا) په سوی ناحیه کي دسکشن کولوڅخه پرته په وروتوگه اواحتیاط سره داخل کړی. تر ۵ یا ۱۰ ثانیو پوري سکشن ترسره کړی ، سکشن کول د ۱۰ ثانیوڅخه زیات مه استعمالوی. دسکشن لوله دسکشن کولوپه ترڅ کښي په پاکو اوبویا نورمال سالین باندي آبکښه کړی .

۱۳. که چيري ساکشن ته بیارپتیاوي ، ۳۰ ثانیې یاتریوې دقیقې پوري صبروکړی ځکه دساکشنونوترمنځ په فاصلو کي طبیعي تنفس دمخکني ساکشن څخه رامنځته سوي هاپیوکسی په جبران کي مرسته کوي . دسکشن کولو دعمل په هره دوره کي د ۳ ځلي څخه زیات ساکشن باید ترسره نه سي . دساکشنونوترمنځ په فاصلو کي ناروغ توخي اوعمیق تنفس سرته رسولوته وهڅوی . دشزن (تراخیا) دسکشن کولوڅخه وروسته Ora phranx هم ساکشن کړی .

۱۴. کله چي لوله باسی هغه په دوراني شکل اوکش کولوسره کش کړی.

۱۵. کله چي ساکشن کول بشپرسو، لوله اومحلول لرونکي ظرف په مناسب ځاي کي کنبيردئ .
۱۶. ساکشن بند کړئ. دستکشي وکارئ اولاسونه پريمينځئ. عينکي اوماسک ليري کړئ ، ناروغ ته په آرام وضعيت ورکولوکي مرسته وکړئ .
۱۷. افزازات درنگ ، شکل ، مقداراونوروتغيراتوله مخي چک کړئ .
۱۸. که چيري اړتيا وي دسکشن کولوپه وخت کي اودسکشن کولوڅخه وروسته اضافي اکسيجن دداکتردهدايت مطابق تطبيق کړئ. دشزن (تراخيا) دسوري سره Ambubag وصل کړئ اوپينځه ځلي مصنوعي تنفس ورکړئ ترڅوناروغ وتوانيري چي په طبيعي توگه تنفس ترسره کړي.
۱۹. دناروغ تنفسي وضعيت (دتنفس شمير، داکسيجن اشباع اودسپرو ږغونه) بياکنترول کړئ.اوناروغ دخولې حفظ الصحې ته پاملرنه وکړئ.
۲۰. دنرسنگ ديدانبت په پاڼه کي دتراکياستومي دناحيي دسکشن کولوتاريخ اووخت ،لاسته راغلي افزازات اودپروسيجرسره دناروغ غبرگون يادانبت کړئ .

اتم خپرکی

د NG TUBE تطبیق

د NG TUBE تطبیق

NG TUBE یو پلاستیکی تیوب دی چې د پزی له لاري معدې ته داخلېږي .

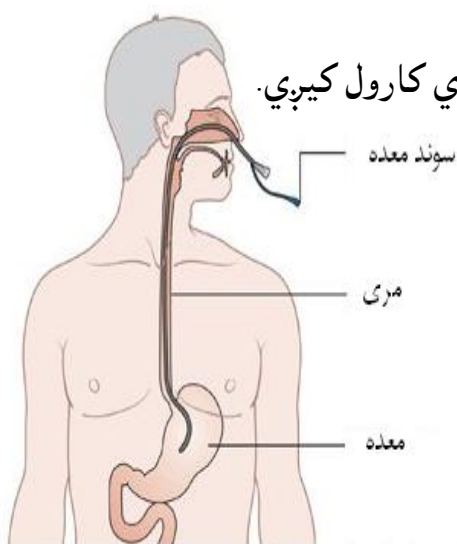
د NG TUBE څخه معمولا د بیهوش ناروغانو لپاره چې د غذا په خوړلو قادر نه وي ، دمعدې ناراحتی ولري ، غذایی مسمومیت ولري او یا هم نوري هضمي ستونزي ولري استفاده کېږي . که چیري د NG TUBE له لاري ناروغ ته د غذا ورکول ممکن نه وي په جراحي باندې معدې

ته سوری ورکول کېږي غذا او مایعات د همدې لاري ناروغ ته تطبیقېږي چې دادگاستروستومي (Gastrostomy) په نامه سره یادېږي .

د NG TUBE استعمال ځایونه :

- په معدې باندې د فشار د له منځه وړلو لپاره استعمالېږي چې د NG TUBE پواسطه دمعدې څخه ګاز او مایع ایستل کېږي .
- دمعدې څخه د خوړل سویو زهري اوسمي موادو او نورویکاريه موادو په خارجولو او لوازګي استعمالېږي .
- دمعدې او کولمپوري اړوند اختلاط تود تشخیص ، ازمويني اوتست په موخه دمعدې د محتویاتو درایستني اونموني اخیستلو په موخه استعمالېږي .
- ناروغ ته د درملو او غذا د تطبیق لپاره کارول کېږي .
- د بیهوش ناروغانو لپاره چې د غذا په خوړلو باندې قادر نه وي کارول کېږي .

د NG TUBE په لاندې حالتونو کې نه استعمالېږي:

- د پزی ویني بهیدني
- د پزی جراحي
- د غاري ، سرصدمه

- د gag رفلکس موجودیت
- شاک
- دکولمو مکانیکی بندښت
- دپروسیجر د تحمل توانایی نه لرلو په صورت کې باید د NG T څخه استفاده ونه سي.

د NG TUBE سایز او اندازه:

معدې یا کوچنیو کولمو ته د NG T د داخلولو څخه مخکې لازمه ده چې د تیوب اوږدوالی مشخص کړل سي. د تیوب د مناسب اوږدوالي د مشخص کولو لپاره باید د پزې د سر څخه بیا د غوږ تر نرې پورې فاصله او وروسته د غوږ د نرې څخه بیا د Sternum هډوکي لاندې برخې پورې فاصله مشخص او اندازه کړل سي. د تیوب د همدغه اندازه کړل سوي اوږدوالي باندې ۱۵ سانتي متره نور تیوب، په معدې کې د تیوب د قرار نیونې لپاره اضافه کېږي او د ۲۰-۲۵ سانتي متره تیوب په کوچنیو کولمو کې د تیوب د قرار نیونې لپاره په تیوب باندې اضافه کېږي.

دلویانو او ماشومانو لپاره د NG T معمول سایزونه :

- 6 Size_8 (نوي زېږېدلو او تي رودونکو ماشومانو لپاره).
- 8 Size_12 (دلویو ماشومانو لپاره)
- 12 Size_16 (دلویانو لپاره)
- 18 size (یوازي لویانو ته د غذا د تطبیق لپاره استعمالیږي).

په لاندې حالتونو کې د NG TUBE داخلول ته باید ادامه ورنه کول سي:

- ✓ داستفراقاتو په وخت کې
- ✓ د gag رفلکس او ټوخي درامنځته کېدو په صورت کې
- ✓ دپروسیجر په وړاندې د ناروغ د زیات عکس العمل ښکاره کېدو په وخت کې
- ✓ د پزې د بندیدلو او خونریزي کولو په وخت کې

د داخولو طریقہ: NG TUBE

دارتیا وړ وسایل:

- مناسبه اندازه د NG T لوله
- Lidocaine Gel
- ستاتسکوپ
- سورنج
- ستریل دستکشي
- پلاستر
- دنورمال سالین محلول (یوازي دمعدې دپربوللو لپاره)
- کاغذي دستمال
- PH سنجونکی کاغذ

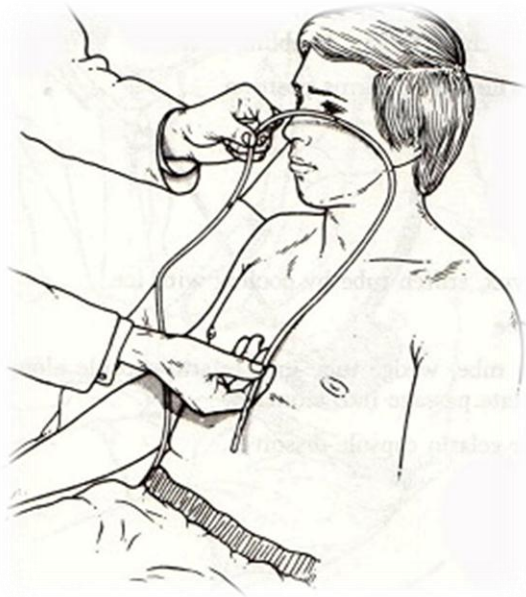
عملیه:

۱. د NG T تطبیق د ډاکتر د هدایت مطابق ترسره کړئ او د NG T داخولو خطرات په پام کې ونیسئ
۲. لاسونه پریمینځئ او دارتیا په صورت کې د شخصي محافظتي وسایلو څخه استفاده وکړئ
۳. دکار د سرته رسولو پروسه ناروغ ته روښانه کړئ او NG T ته دهغه دارتیا منطقي دلیل وویاست. دناروغ د پزي سوري دخلاصوالي، خونريزي اونس (گیده) يي دپرسوب، کرامپ له مخي ارزیابي کړئ او همدارول دناروغ د هوبنیاري سوبه، gag رفلکس شتوالي، او دپروسه جرسره دناروغ د تطابق توانايي ارزیابي کړئ. دهغه ناراحتیانوپه تړاوچي کيداي سي ناروغ يي د NG T په جريان کې تجربه کړي او دهغه احتمالي مداخلتوپه باره کې چي کيداي سي ددغه ناراحتیوپه له منځه وړلوکي مرسته وکړي، دناروغ سره خبري وکړئ. دناروغ سوالونوته جواب ورکړئ. داچي د NG T داخول دردناکه دی نود NG T داخولو په وخت کې دناروغ دناراحتی دکمولولپاره د لیدو کاین جیل یا سپري تطبیق انتخابي روش او طریقہ ده.

۴. مناسب وسایل لکه د NG T لوله اونور جمع کړئ. د NG T لوله باید رڼه اوشفافه وي

۵. دبستر ارتفاع دکارد سرته رسولولپاره په مناسبه اندازه تنظیم کړئ. دناروغ سره مرسته وکړئ چي دناستي په وضعیت کي قرار ونيسي دناستي په وضعیت کي دبلع اوتیرو لوعمل په طبیعي توگه سرته رسیږي که چیري ناروغ په دې وضعیت کي استفراق هم وکړي داسپېریشن څخه مخنیوی کيږي. که چیري ناروغ په دي وضعیت کي په قرار نیوني باندي قادر نه وي ناروغ ته په ۴۵ درجي زاویه باندي قرار ورکړئ. دناروغ په سینه باندي پاکه ټوټه ټوکریا اتول کښیږدئ. داستفراق ځانگړی لوبنی او کاغذي دستمال دځان سره

ولرئ

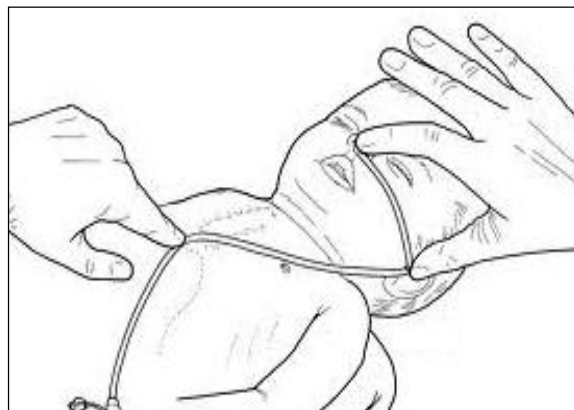

۶. د NG T دلولې د داخلولولپاره دلولې اوږدوالی مشخص کړئ دلولي نوک دناروغ دپزي دسوري دڅنډي څخه نیولې بیا دغوږ ترنرمی پوري اودغوږ د نرمی څخه بیادسینې دسیترونوم هډوکي د Xyphoid Process پوري ادامه ورکړئ. وروسته لوله دپلستریا رابرتیب په یوه ټوټه باندي نښاني کړئ په اندازه گيږي باندي ډاډمن سئ چي لوله په کافي اندازه باندي اوږده ده چي دناروغ معدې ته داخله سي.

۷. دستکشي په لاس کړئ. دلولې نوک دلیډوکاین په جیل باندي ولرئ (حداقل ۵.۵/۲ سانتی متره پوري). دلولې بنوی کول اصطحکاک راکموي اومعدې ته لوله په اسانی سره داخلېږي .

دپزي دسوریا نواو حلق لپاره دموضوعي بې حس کوونکي مادې څخه استفاده وکړئ. بې حس کوونکي ماده دناروغ دناراحتی دکموالي سبب کيږي .

۸. دبستر سر را پورته کړئ اودناروغ څخه وغواړی چي خپل سر لږ څه شا لورته کوږ اوپه بالښت باندي یې تکیه کړي. که د NG T تیوب نوي زیږېدلي ماشوم ته تیروی نوماشوم په شا باندي ویده کړئ سړی باید لږ څه شا لورته وي ترڅودپزي سوري یې لوړ لورته سي.

د تیوب د داخلیدلو په وخت کې ناروغ ته وویاست چې د غاړې عضلات سست کړي. د NG T د تیوب سرد Lidocaine په جیل باندې ولړی (۲ څخه تر ۵ سانتي متره پورې). تیوب د پزې د سوري له لارې په ارامې سره لاندې لورته داخل کړی.

د NG T لوله د ناروغ حلق ته رسېږي دلولې تیریدل ممکن د gag رفلکس (د زړه بدوالي اوقې) د تحریک اودسترگو څخه داوښکو راتلوسبب سي.

دغه ستونزه د NG T دلولې د داخلولوپه وخت کې شایع وي، پریږدی چې د ناروغ د زړه بدوالي حالت له منځه ولاړسي بیا وروسته خپل کارته ادامه ورکړی یولوبنی ناروغ ته نژدې کښیږدی ځکه چې کیدای سي ناروغ استفراق وکړي.

۹. کله چې د NG T لوله د ناروغ حلق ته ورسیدله ناروغ ته وویاست چې خپله زړه د سینې سره ونښلوي ځکه د سر مخته راوړل دمري په خلاصولو کې مرسته کوي. ناروغ وهڅوی چې په مکرره توګه د تیرولو (بلع) کړنه سرته ورسوي. د بلع کړنه دلولې د لاندې تللوسبب کیږي دغه عمل هوایي لاروته دلولې د داخلیدلو څخه مخنیوي کوي اود gag رفلکس اوتوخي دکموالي سبب کیږي. کله چې ناروغ د بلع کړنه سرته رسوي د NG T لوله لاندې لورته داخله کړی. کله چې ناروغ وغواړي نفس وکارې کار ودروی. که چیرې ناروغ توخی کوي یا gag رفلکس رامنځته کیږي دلولې محل په آبسلاک (د ژبې نیوني آله) اوخراغ سره معلوم کړی. کله چې لوله داخلوی اوپه لوله باندې دیلاسترنښې ته ورسېږي دلته لولې ته مخ لورته حرکت ورکړی خولوله په زور سره داخله نه کړی. که چیرې لوله کږه اوخم سوه، لوله سمه اوصافه کړی بیا هڅه وکړی چې هغه داخله کړی

که چيري دمقاومت سره مخ سی لوله وخرخوی. دخولي بلعومي ناحیه په پرلپسي توگه وگوری،
 ځکه په بلعوم کي دتيوب دجمع والي احتمال شتون لري .

۱۰. که چيري دکار دسرتو رسولوپه وخت کي دساه لنډي لنډي کيدلو، ټوخي کولو،
 سيانوزاوخبري نه کولو يا دخبروناتواني او ياهم دروغ درامنځته کيدوننبوشتون درلود، کار
 ودرروئ اولوله وباسی. ځکه که ناروغ دتنفسي ستونزو، دخبروناتواني يادروغ دتوليد نښي ولري
 لوله احتمالاتنفسي هوايي لاروته داخله سویده .

۱۱. خوکه لوله دپزي سره متصله وي، معلومه کړئ چي لوله دناروغ معدې ته داخله سویده که
 يا؟ دتيوب دداخلولوپه وخت کي کيداي سي چي تيوب په تصادفي توگه په سپروکي قرار ونيسي
 داخطرپه خاصه توگه په هغه ناروغانوکي زيات دی چي دهونبياري سطحه يي ټيټه وي يادټوخي
 او gag رفلکس ونه لري. دتيوب دمحل اوموقيعت دمشخص کولولپاره دلاندي روشونوخه
 استفاده وکړئ :

الف: که چيري تيوب معدې ته رسېدلی وي دمعدې محتويات راوځي که چيري دمعدې
 محتويات راونه ځي، سورنج (دپيچکاری بمبه) دلولي د وروستي برخي سره ونښلوی اودمعدې
 دمحتوياتوکم مقدارراکش اواسپيره کړئ اوبيرته يي معدې ته زرق کړئ که چيري نه سی کولاي
 ترشحات اسپيره کړی دناروغ وضعيت ته تغيرورکړي اوياهم يوځل د هوا کم مقدار لولي ته داخله
 کړئ ترڅو دمعدې محتويات اسپيره کړل سي. که چيري دسورنج داخل ته دمعدې محتويات
 راکش نه سي کيداي سي چي تيوب دمعدې په داخل کي نه وي.

ب : سورنج را واخلئ په تيوب کي هوا داخله کړئ ددهوا دداخلولوپه همزمان وخت کي په
 ستاتسکوپ باندي داډي گاسټريک ناحيي ته غور ونيسی.

څېړني نښي چي دا روش د NG T دموقيعت په معلومولوکي
 دقيق روش نه دی .

ج: ددې لپاره چي ډاډمن سی چي لوله دمعدې په داخل کي ده
 داسپيره سوي مایع PH وازمایئ. دآسپيره سوي مایع PH د
 PH دکاغذ اوياديو PH سنجوونکي پواسطه اندازه گيري کړئ

دمعدې دترشحاتو یوڅاڅکی د PH په کاغذ باندي واچوئ او یادمعدې دترشحاتولرپه اندازه په فلزي کاسه کي واچوئ اود PH کاغذپکښي دننه کړئ. د ۳۰ ثانیوڅخه وروسته ، دکاغذ رنگ دهغه جدول سره چي دجوړونکي کمپنی پواسطه تهیه سوی دی ، مقایسه کړئ .

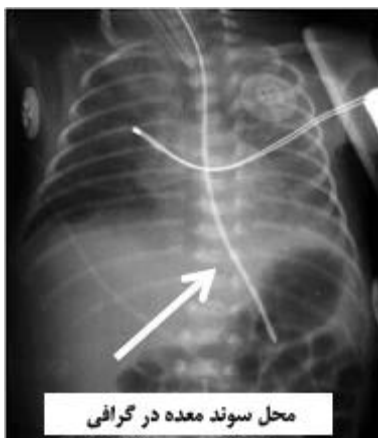
د : دآسپیره سوي مایع د PH مشخص کول (اندازه گیری): وروستی څپرني بنیي چي د PH په تعین سره کیدای سي د NG T دلولې صحیح محل معلوم کړل سي. دخارج سوي مایع د PH تعین دنورو روشونوڅخه دقیق دی .

- دمعدې څخه دخارج سویومحتویاتو PH اسیدی دی (د ۱- ۵ پوري). که چیري ناروغ داسید کمونکو درملوڅخه استفاده وکړي، دغه کچه د ۴ څخه تر ۶ پوري رسیدای سي .
- دکولموڅخه دخارج سوي مایع PH په حدود د ۷ یا لوړ دی .
- دتنفسي مایع یادسرو دافرازاتو PH ۶ یا لوړ دی .

و: دآسپیره سوي مایع لیدنه : دآسپیره سوي مایع لیدنه دتیوب دمحل په معلومولوکي مرسته کوي.

- دمعدې څخه خارجه سوي مایع یاشیره زرغونه رنگه وي اوپاڼه ژیربخون رنگ سره وي اوکه زړه او قدیمی وینه ولري په قهوه یي رنگ سره لیدل کیږي .
- دکولمو مایع معمولا روښانه طلايي ژیره یازرغونه قهوه یي ته مایل رنگ سره وي .
- دقصبه الریه اوبرونشونوترشحات معمولا په روښانه خرمايي رنگ سره دي
- دپلورا مایع په ژیربخون رنگ سره وي اورقیقه وي .

د NG T دلولې دداخلولووروسته سمدستي دویني دترشحاتو کم مقدار کیدای سي ولیدل سي.

ه: دلولې دمحل دمعلومولوپاره یو راډیوگرافي ترسره کړئ (دډاکتر دهدایت په صورت کي). دراډیوگرافي سرته رسول دلولې دمحل دم مشخص کولوپاره قطعي ترینه معیاردی .

ي : د تیوب خارجي سرپه اوبوکي ایښودل : په دې روش کي دتیوب خارجي سرپه اوبوکي کښیږدئ که په اوبوکي پوکاڼې رامنځته سوي دانښی چي تیوب معدې ته داخل سوی دی اوکه

په اوبوکی پوکاڼې جوړې سوې دانبيې چې تیوب تنفسي هوایي لاروته داخل سوی دی .

۱۳- وروسته له دې څخه چې ډاډترلاسه کړی چې د NG T لوله دناروغ په معدې کې ده د NG T لوله په پلاستر باندي په پزه محکمه کړئ چې دلولې دمخته اوشاته حرکت کولوڅخه مخنیوی وسي اودناروغ دوضعیت دتغییره وخت کې بیخایه نه سي. پلاستر په لاندي توگه ونښلوی :

✚ دپلاسترڅخه د ۱۰ سانتي متره په اندازه یوه ټوټه جلا کړئ دهمدغې ټوټې یوسریه منځ

باندي د ۵ سانتي متره په اندازه په اوږدو باندي غیچي کړئ .

✚ دپلاستر هغه سرچي په منځ باندي نه وي پرې سوی دناروغ دپزي په تیغه باندي کښیږدئ.

✚ دپلاستر په منځ باندي پرې سوی سرپه لوله اودلولې لاندي دناروغ په پزه باندي ونښلوی.

۱۴- لوله کلمپ کړئ اووروستی
برخي بي پتي کړئ.

۱۵- دلولې هغه برخه چې دپزي
څخه دباندي راوتلې ده ، اندازه
کړئ. دلولې او پزي دتقاطع محل په
لوله باندي په نه پاکيدونکي رنگ
باندي په نښه کړئ دلولې نوموړې
نښه بايد په وار وارکنترول کړل سي
ترڅودلولې دنه بېخایه والي څخه ډاډترلاسه کړل سي.

لوله محکمه کړل سي ترڅودلولې دکشېدو، تکان خوړلو اوبېخایه کيدوڅخه مخنیوی وسي.
دپزي په کوم سوري کې چې لوله داخله سوې وي دناروغ څخه وغواړی چې په هغه اړخ خوب
ونه کړي ترڅولوله ترفشارلاندي رانسي .

۱۶- دناروغ سره مرسته وکړئ چې په ۲ يا ۴ ساعتونو کې يوځل دخولې مراقبت وکړي اويا تاسي
خپله دغه کار دهغه لپاره سرته ورسوئ. دپزي سوريان بي پاک کړئ .

دستوني دتحرک اوداړتيا په وخت کې د درد ضد درملو اويادرد ضد سپرې څخه استفاده وکړئ.

۱۷. ټوله وسایل راټول کړئ اود ناروغ د وضعیت په آراموالي کې مرسته وکړئ. دستکشي وکارئ.

۱۸. که لږمه وي اضافي محافظتي وسایل وباسئ. په پای کې خپل لاسونه پاک پریمینځئ .

۱۹. NG T د داخلي سوي لولې سايز او ډول يادانست کړئ. دراديوگرافي پایلي چې دلولې صحيح قرار نيونه تائيد کوي ، ثبت کړئ. دمعدې دمحتوياتو ځانگړتياوي ، چې دمحتوياتو د PH څخه عبارت دي ثبت کړئ او همدا ډول د NG T د تطبيق د پروسې په وړاندي دناروغ عکس العمل يادانست کړئ .

د NG TUBE له لاري دغذا تطبيق :

هروخت چې بڼه مطمئن سئ چې تيوب معدې ته داخل سوی دی کولای سئ چې ناروغ ته غذا تطبيق کړئ په هغه صورت کې چې بڼه مطمئن نه یاست چې تيوب معدې ته داخل سوی دی که نه؟، هيش شي ناروغ ته بايد تطبيق نه سي ځکه که تيوب هوايي لارو ته تللی وي دناروغ دمړيني سبب کېږي.

- وسایل چک کړئ. په ناروغ پوري په اړوند جدول کې د NG T له لاري د تغذيې مقدار، غلظت ، ډول او دفعات يادانست کړئ او همدا ډول د غذا د وخت تير تاريخ چک کړئ.
- لاسونه پریمینځئ که لږمه وي دشخصي محافظتي وسايلو څخه استفاده وکړئ .
- که اړينه وي دکارپروسه اود مداخلاتو د سرته رسيدلو دليل ناروغ ته روښانه کړئ اود ناروغ سوالونو ته جواب ورکړئ.
- وسایل دبستر ترڅنگ په ميزباندي کښېږدئ
- دکار د آسانتيا لپاره بستر په مناسبه ارتفاع باندي تنظيم کړئ
- ناروغ ته داسي وضعيت ورکړئ چې سريې ۳۰ درجې يا ۴۰ درجې لوړ وي يا هم داسي وضعيت ورکړئ چې د غذا خوړلو معمولي حالت ته نژدې وي يعني دنيمه ناستي په حالت کې وي. دغه وضعيت په قصبه الریه کې د غذا د بنديدلو احتمال راکموي. هغه ناروغان چې د اسپيريشن په خطر کې ښکېل وي دهغه سره مرسته وکړئ چې د ۴۵ درجې په وضعيت کې قرار ونيسي.

- دستکشي په لاس کړی. دلولي راوتلي برخه اندازه کړی او هغه دلولي د ثبت سوي طول سره پرتله کړی.
- سورنج دلولي دوروستي برخي سره وصل کړی اودمعدې دمايع کم مقدارآسپيره کړی. ځکه هغه مايع چي دلولي څخه راوځي دانبيې چي لوله په معده کي ده.
- دمعدې دمايع PH مشخص کړی ترڅوپه معده کي دلولي دځاي پرځاي والي څخه ډاډ من سي.
- آسپيره سوي محتويات ووينی او هغه درنگ او غلظت له مخي ارزيايي کړی اودغذا داماده کولوپه وخت کي دلولي خوله پته کړی ترڅومايکروارگانيزمونه داخل نسي. دتغذیي څخه مخکي دمعدې پاته حجم ارزيايي کړی. که پاته حجم د ۱۰۰-۱۵۰ سي سي څخه زیات وو، دتغذیي تطبيق وځنډوی. دوه ساعته وروسته بیا دمعدې پاته حجم ځانته معلوم کړی که په دوهم ځل بیا هم پاته حجم د ۱۵۰ سي سي څخه زیات وو، په دې اړه دډاکترسره مشوره وکړی اویاهم دروغتون دپالیسی مطابق عمل وکړی ځکه چي دامعدې په تخلیه کي دځنډ بنودنه کوي.

که دتغذیي دکڅوري څخه استفاده کوی :

- الف) دتغذیي پرکڅوره باندي دتاریخ اووخت پاڼه ونسلوی. دتغذیي کڅوره دسرم په پایه باندي راڅورنده کړی اولوله کلمپ کړی.
- ب) دتیاري سوي غذا دوخت تیرتاریخ چک کړی. دغذایي توکولوبني دخلاصولو څخه مخکي سربیرنه برخه یي په الکولوسره پاکه کړی.
- غذایي توکي دتغذیي په کڅوره کي واچوی صبر وکړی چي محلول دلولي دمنځ څخه جریان پیداکړي، کلمپ بند کړی.
- ج) دتغذیي ست د NGT دلولي سره وصل کړی، کلمپ خلاص کړی، دڅاڅکوشمیردډاکترد هدايت مطابق تنظیم کړی یاهم دتغذیي دمحللول تطبيق باید د ۳۰ دقیقو څخه زیات وخت ونیسي.

د) کله چي دتغذیي کڅوره خالي سي دلولي دپریوللو او خلاص ساتلو لپاره د ۳۰ څخه تر ۶۰ ملي لیتره پاکی اوبه دهغي په داخل کي توی کړي چي په لوله کي جریان پیدا کړي.

ه) داو بود داخلیدلو څخه وروسته ژر لوله کلمپ کړئ (دلولي کلمپ کول معدې ته د هواد داخلیدو څخه مخنیوي کوي). دتغذیي کڅوره دلولي څخه جلا کړئ او په لولي باندي خپل سرپوښ وتری .

که دسورنج څخه استفاده کوی:

الف: د ۳۰ یا ۵۰ ملي لیتره سورنج څخه پستون لیري کړئ، سورنج د NG T دلولي سره وصل کړئ. دغذایی توکو له مخکي څخه اندازه سوی مقدار سورنج ته ورواچوئ.

کلمپ خلاص کړئ، پریردی چي غذایی مواد د NG T لولي ته داخل سي. کچه يي دسورنج په پورته کولو او تیتولو سره تنظیم کړئ خوهرخومره چي سورنج لوړ و نیول سي غذایی مواد ژر جریان پیدا کوي. غذایی مواد باید په فشار سره داخل نه سي.

ب: کله چي سورنج دتغذیي څخه خالي سي دلولي دپریوللو او خلاص ساتلو لپاره د ۳۰ څخه تر ۵۰ ملي لیتره پاکی اوبه په سورنج کي واچوئ. او پریردی چي په لوله کي جریان پیدا کړي .

د: کله چي سورنج خالي سو ، پورته يي ونیسی ترڅو دغذایی موادو دراگرځیدو څخه مخنیوي وسي او سورنج دلولي څخه خلاص کړي. لوله کلمپ کړئ دلولي کلمپ کول معدې ته د هواد داخلبدو مخه نیسي. دلولي سر په پوښ کي واچوئ.

که د تغذیې د پمپ څخه استفاده کوی :

الف) د جریان تنظیم کوونکی کلمپ ، په لوله باندي بند کړی دغذایي توکو څخه د تغذیې کڅوړه څومره اندازه چي لارښوونه یې سوې وي ډکه کړی . د تغذیې په کڅوړه باندي هغه پاڼه یا هم پلاستر چي د ناروغ نوم اود غذا ورکولو وخت او توضیح لیکلي وي ، ونښلوی .

ب) دغذایي توکو کڅوړه د سرم په پایه باندي راڅوړنده کړی او پرېږدي چي محلول په لوله کي جریان پیدا کړي .

ج) د تغذیې پمپ^(۱) د جوړونکي کمپنی د لارښووني مطابق وصل کړی اود قطراتو شمیر یې تنظیم کړی.

ناروغ د تغذیې په وخت کي دناستي په حالت وساتئ که چیري ناروغ په موقته توگه پرېوتلو

ته اړتیا لري ، تغذیه باید ودرول سي . د ۳۰ څخه تر ۴۵ درجو پوري دناروغ د وضعیت د تغیر

څخه وروسته تغذیه باید بیا پیل سي .

د) دهر ۴ څخه تر ۶ ساعتونو پوري د پاته غذا حجم کنترول کړی چي په دې سره د غذا صحیح جذب مشخص کیري اودنس د پرسوب مخنیوي کیري .

- د NG T دلولې د تغذیې په اوږدو کي او وروسته دناروغ عکس العمل وڅاری . درد کیدای سي د معدې د پرسوب نښه وي چي کیدای سي د قیونولامل سي . فیزیکی نښي نښاني لکه دنس باد ، د NG T لولې ته د معدې دمحتویاتوراگر ځیدنه دغذا نه تحمل نښي وي .
- د تغذیې څخه وروسته ناروغ حداقل دیوساعت لپاره په عمودي وضعیت (ناست یا ولاړ) وساتئ .

(۱) د تغذیې پمپونه توپیرلري یوشمیر نوي تغذیې پمپونه جوړسوي دي چي ناروغ ته ستونزه نه رامنځته کوي اودغذایي موادو د تیز تیریدلو څخه مخنیوي کوي .

- وسایل لیري کړی اوناروغ ته آرام وضعیت ورکړی.
- دستکشي په لاس کړی وسایل پریمینځی اویاک یی کړی اویادروغتون دپالیسی مطابق یی ځای پرځای کړی .
- شخصي محافظتي وسایل وکاری په پای کی خپل لاسونه پریمینځی.
- د NG T دلولی ډول یادانبت کړی ، دلومړني غذاخه مخکی د NG T دلولی دصحيح ځای پرځای والي دتائید معیارونه ثبت کړی. دنس درد ، زړه بدوالي اودناروغ هرډول عکس العمل یادانبت کړی.دغذاپاته حجم کچه ثبت کړی همداډول دغذا ډول ، مقدار اودغذا ورکولو طریقه یادانبت کړی .

د NG T ایستل

۱. د NG T دلولی دخارجولولپاره دډاکترهدایت ارزیابی کړی (NG T عموما د ۴۸-۷۲ ساعته څخه وروسته ایستل کیږي) .
۲. لاسونه پریمینځی
۳. دکاردطریقي پروسه ناروغ ته روښانه کړی.هغه ته وویاست چي دڅوشببولپاره باید ناراحتی وزغمي.
۴. دناروغ بستر دکاردآسانتیا لپاره په مناسبه ارتفاع باندي تنظیم کړی.ناروغ ته د ۳۰-۴۵ درجي وضعیت کی قرارورکړی.دناروغ په سینه باندي یوځل مصرف کېدونکی پد (pad) واچوی . ناروغ ته داستفراق لپاره کاغذي دستمال یا هم کوم بل لوبنی ورکړي.
۵. دستکشي په لاس کړی . هغه پلاسترچي تیوب یی ټینګ کړی وي ، سست کړی.
۶. تیوب دخارجولوڅخه مخکی قید(کلمپ)کړی لوله دخپلوگوتوپواسطه ونیسی ناروغ ته وویاست چي ژور نفس واخلي اوخپله ساه وساتي .کله چي ناروغ خپله ساه ساتلي وي ژر اوپه دقت سره NG T وباسی .تیوب لومړی په آرامي سره ۱۵-۲۰ سانتي متره په اندازه وباسی په دې وخت کی دتیوب نوک مری ته رارسیري .دتیوب پاته برخه په دقت اوسرعت باندي خارجه کړی.

۷. که چیري تیوب په اساني سره نه ایستل کیږي په زور سره یې هیڅکله مه راکشوی په دې اړه ډاکټریه جریان کي واچوی .
۸. د تیوب درا ایستلو په وخت کي ، د تیوب را ایستل سوې برخه په یوه ټوټه کي وپېچي ځکه دناروغ لپاره ددې منظرې لیدل بڼه نه وي .
۹. لوله اونور وسایل لیري کړي ، دستکشي وباسي او خپل لاسونه پاک پریمینځي .
۱۰. دناروغ دخولې څخه مراقبت وکړي او دهغه سره دخولې په پریوللو کي مرسته وکړي او د پزي د ترشحاتو د پاکولو لپاره هغه ته کاغذي دستمال ورکړي . دبستر سرټیټ کړي او دناروغ د آرامی په وضعیت کي مرسته وکړي .
۱۱. د NGT دلولې دخارجولوپه وخت کي کیدای سي پزه ويني سي . د پزي دویني بهیدني تر دریدني پوري د پزي دواړه سوري تامپون کړي ، ناروغ ته دناستي وضعیت ورکړي .
۱۲. د غذا هغه مقدار چي د تیوب له لاري ناروغ ته ورکول کیږي دروغتون دپالیسی مطابق ، اندازه او ثبت کړي .

نهم خپرکی

مثنای ته دکتیتر داخلول

Urinary Catheterization

مثنی ته دکیترداخلول

Urinary Catheterization

یوډول کتیتريجي دفولي په نوم یادیري یوپلاستیکی نرم پیپ دی چي دادرار دمجر له لاري مثنی ته دادرار دتخلیې لپاره داخلیري.

فولي کتیتري په مثنه کې د یوه پوکانې په واسطه چې په آخر سر کې یې لري او د پاکو اوبویا نورمال سالیڼ په واسطه ډکیري ثابت ساتل کیږي. مثنی ته دکیترداخلول یوازي په هغه صورت کې چي قطعي توگه لارم او ورته اړتیا وي ، کارول کیږي ځکه چي دمثنی د عفونت خطریه ځان پسي لري .

فولي کتیتري په لاندی حالتونو کې استعمالیري :

- ✓ په هر دلیل چي دادرار تخلیه په مناسب شکل صورت ونه نیسي په وقفوي یا دوامداره توگه دمثنی څخه دادرار دتخلیې اودمثنی دپریولولولپاره ورڅخه استفاده کیږي .
- ✓ دادرار پواسطه دمثنی دپرسوب اوپراخوالي دبرطرفه کولولپاره
- ✓ معیوبه مثنه لرونکوناروغانو کې یا هغه ناروغانو کې چي دمثنی دفلج له امله په ادرار کولوباندي قادر نه وي
- ✓ د د لبراتورې معایناتو لپاره له مثنی څخه ادرار دپاکي نمونې داخیستلو لپاره
- ✓ دبولو کولوڅخه وروسته په مثنه کې دپاته ادرار دارزیابی اواندازه گیری لپاره
- ✓ دمقعد د عملیاتوڅخه وروسته ، د ادرارپواسطه د عملیات سوي ناحیې دانتانی کیدلو اوملوټ کیدلو دمخنیوي لپاره استعمالیري .
- ✓ په بد حاله اودکوما په حال کې د ناروغانو د ادرار د Out Put دساتنی اواندازه گیری لپاره کارول کیږي .
- ✓ دکوما په حال کې د ناروغانو او هغه ناروغانو چي د ادرار کنترول نه لري ، د پوست د خرابیدوڅخه دمخنیوي لپاره استعمالیري .

✓ دلویوجراحی عملیاتوڅخه وروسته چي ناروغ ته دمطلق استراحت توصیه سوې وي اویاکومه ناروغي لکه Multiple Sclerosis ، د ستون فقرات ترضیضات او Dementia ولري اوناروغ نسي کولای چي تشناب ته ولاړسي ، تطبیق کيږي.

د فولی کتیترسایز:

د یوه ناروغ لپاره د کتیتر د اندازې انتخاب ډیر مهم دی یعنې د هر ناروغ لپاره باید یو مناسب کتیتر انتخاب سي. کتیتر باید ډیر لوي او یا ډیر کوچني نه وي. که چيري کتیتر لوي وي د احلیل د مخاطي غشاء د اسکیمیا او ارواء د خرابیدو لامل ګرځي او د کوچني والي په صورت کې د کتیتر په شاوخواه کې د ادرار لیکاز رامنځته کیدلای سي.

عمر	Size Foley
دنوي زېږېدلوکوچنیانو او ماشومانولپاره	۸ او ۶
دلویو ماشومانولپاره	۸ څخه تر ۱۲
د ۱۲-۱۵ کلونو عمر لرونکو کسانولپاره	۱۲ او ۱۴
دلویانولپاره	۱۶ او ۱۸

یادونه : په ۶ او ۸ سایز فولی کې د Madran په نامه تار شتون لري کله چي دغه سایز فولی تیره کړی ، فولی ته د اوبودپمپ کولوڅخه مخکي باید نوموړي تاروباسی.

دکتیتر اختلاطات :

- که دکتیتر دتطبیق په وخت کي دتعقیم شرایط په پام کي ونه نیول سي دمثانی اوحتی پښتورگوته دمکروبوونو درسیدو امکان سته او انتان مثانه او پښتورگي التهابي کوي.
- که کتیتر تراوردې مودې پوري اوبه خپل وخت بدل نه کړل سي دمثانی دالتهاب سبب کیږي او د مثانی دعضلاتوتقویت له منځه ځي .
- ددکتیتر دغلط استعمال له کبله کیدای سي دمثانی فلج رامنځته سي همدارنگه په احلیل کي جروحات پیداکیږي.
- که بې تجربه کسان دکتیتر په تطبیق کي احتیاط ونه کړي داخلیل یاهم دمثانی دجروحاتوسبب کیږي اودمثانی دڅېري کیدوخطرهم وي.
- که مثانه د ادرارڅخه ډکه وي اوکتیترپه چټکتیاسره ليري کړل سي کیدای سي احلیل ته زیان ورسیري .

مثانی ته دکتیتر دداخلولوطریقه:

دلړتیا وړ وسایل :

-
- ستریل او مناسب سایز فولی کتیتر
 - Urine Bag (داداردتخلیې کڅوره)
 - ۱۰ سي سي سورنج (سورنج باید دفولی دپوکانی دډکولو لپاره مخکي له مخکي باید دمقطرواوبو یاهم دنورمال سالیڼ څخه ډکه سوي وي.)
 - مقطري اوبه (دفولی د پوکانی دډکولو لپاره).
 - Lidocain gel
 - ستریل دستکشي
 - انتي سپتیک محلول
 - معقم Gauze
 - داوبو نه جذبولو پد(جامه)
-

- پلاستر

عملیه (دنارینه د ادرار په مجرا کي دفولي داخلول):

۱. دناروغ په دوسیه کي فزیکي فعالیت دهرډول محدودیت له مخي ارزيايي کړی. دکیتربه تطبیق کي دډاکترلارښووني په پام کي ونیسی.

۲. دکیترسیټ اوپاته نوردارټیا وسایل دبسترخنګ ته راوړی.

۳. خپل لاسونه پاک پریمینخی اودلازموالي په صورت کي محافظتي وسایل واغونډی.

۴. دبسترترخنګ پردې کش کړی اوکه ممکنه وي داتاق ور وتړی. ناروغ ته دکیتربه تطبیق پروسه روښانه کړی او دناروغ توانايي ستاسي سره په همکاري کي ارزيايي کړی.

۵. دکار دسرتو رسولوپه ځاي کي باید په کافي توګه روښنايي موجوده وي .

۶. دکاردسرتو رسولودآسانتیاالپاره دناروغ بستر په مناسبه ارتفاع باندي تنظیم کړی .

۷. ناروغ ته ووايست چي په شا باندي پریوزي ، زنگونه کم یودبل څخه جلا کړي . ناروغ په یوه جامه باندي داسي پټ کړی چي یوازي يي تناسلي آله دلیدلو وړ وي .

دناروغ لاندې داوبوضد پارچه اوتوته هواره کړی .

۸. یوه سوري لرونکي پاکه توتو په تناسلي آله باندي داسي کنسپړدی چي تناسلي آله د سوري ناحیې په منځ کي قرارونيسي .

نوموړي سوري لرونکي پاکه توتو د دید محل محدود کوي او دناروغ روحي فشارراکمي.

۹. پاکي دستکشي په لاس کړی په چپه لاس باندي تناسلي آله دحشفي دشاخه ونیسی ، په بني لاس په پنس باندي په انتي سپتيك محلول دپنې لړل سوې گلوله ونیسی لومړی دادرار دمجرا سوری پاک کړی اووروسته يي اړخونه په دوراني شکل سره له مرکز څخه محیط خواته پاک کړی. دوه يا څوځله دغه کاراجرا کړی اوهر ځل دیوې پنبې څخه استفاده وکړی اودیوځل استفادې څخه وروسته يي وغورځوی. دستکشي وباسی اولاسونه بیاپريمینځی .

۱۰. دستریل اومعقم روش څخه په استفادې سره ، دناروغ دبستر مخته په میز باندي دکتیتر معقم سټ خلاص کړی. دکتیتردتطبيق څخه مخکي د ادرار دتخليې سیستم آماده کړی . دادرار دتخليې کڅوړه (Urine bag) دکتیترسره وصل کړی اودبسترپه څنډه باندي راځوړنده اومحکمه کړی .

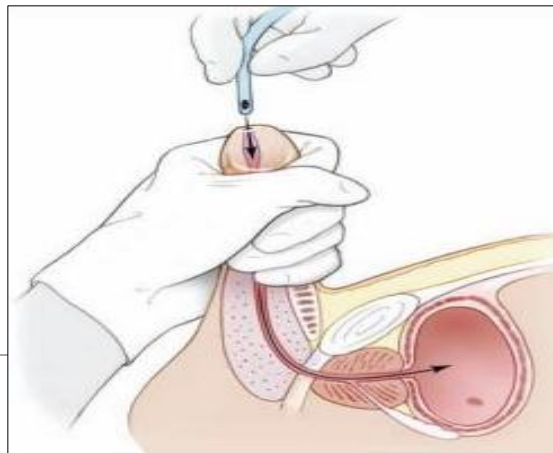
۱۱. سورنج دمقطرو اوبوڅخه ډکه کړی اوځانته يي نژدې په سم مناسب ځاي کي کنبېږدی .

۱۲. نوري پاکي اومعقمي دستکشي په لاس کړی .

۱۳. دناروغ د ورونونو ترمنځ اویا دناروغ دپنبوترڅنگ په پاکه اومعقمه ټوټه پکاریدونکي وسایل کنبېږدی چي په دې سره به وسایلوته په آسانه توگه لاس رسی ولری .

۱۴. په خپل بني لاس دکتیترسرديپلاستيک څخه خلاص کړی او خپل لاس دکتیتردنوک څخه د۵ سانتي متره په اندازه ليري وساتی. دکتیتر نوک ۲،۵ - ۵ سانتي متره (۱ تر ۲ اینچه) پوري دلیډوکاین په جیل باندي ولړی .

۱۵. په کم فشارسره په خپل چپه لاس تناسلي آله پورته کړی ، داسي چي دناروغ په بدن په عمودي توگه سي. دناروغ څخه وغواړی چي دادرار کولودحالت په ډول زور ووهي. دکتیترنوک دادرار په مجرا کي داخل کړی .

د ناروغ څخه غوښتنه وکړئ چې ژورنفس وکارې ترڅو تاسې کتیتر، د کتیتر تر دوه ښاخه کیدلو تربرخي مخته بوځئ دغه کار په فشار سره سرته ونه رسوئ. کتیتر په احتیاط او وروتوگه داخل کړئ د چټکتیا څخه ډډه وکړئ. کتیتر په آرامي سره ترهغه حده پورې داخل کړئ ترڅو ادرار جریان پیدا کړي. که چیرې د کتیتر د داخلولو څخه وروسته، سمدستي ادرار جریان پیدا نه کړ، لاندې څو ټکي په پام کې ونیسئ:

- که چیرې ناروغ یو ژور ساه واخلي، ممکن د تناسلي ناحیې او گیدې د عضلاتو په سست کیدلو او شل کیدلو کې مرسته وکړي.
- کتیتر لږ څه وڅرخوئ، ځکه کیدای سي چې د کتیتر سر دمثاني د دیوال سره په تماس کې وي.

- د ناروغ د بستر سر را پورته کړئ ترڅو دمثاني په ناحیه باندې فشار زیات سي.
- د ادرار د تولید لپاره د ناروغ د مایعاتو د مصرف د کچې کافي والی ارزیابي کړئ.
- کتیتر د پیچ خوړني له نظره ارزیابي کړئ
- که چیرې کتیتر مخته نه ځي ناروغ ته ووايست څو ځله ژوره ساه واخلي تاسې په دې وخت کې کتیتر وڅرخوئ او مخته یې بوځئ په هغه صورت کې که کتیتر مخته نه ولاړ، کتیتر وباسئ او ډاکټر په جریان کې واچوئ.

د کتیتر د داخلولو په وخت کې په کتیتر باندې فشار مه واردوئ. د ناروغ څخه وغواړئ چې ژوره ساه واخلي، د کتیتر داخلولو ته ادامه ورکړئ او که چیرې دمثاني خارجي سفنکتر (درېڅې) ته د کتیتر په رسېدو سره، د کم مقاومت سره مخ سي، کتیتر په آرامي سره وڅرخوئ او یا هم لږ څه شپبه انتظار وباسئ ځکه کیدای سي چې د سفنکتر ونو (درېڅو) تقلص د کتیتر د داخلیدلو مخه نیولي وي.

۱۶. کله چې کتیتر مثنې ته داخل سي د کتیتر څخه ادرار جریان پیدا کوي کله چې ادرار جریان پیدا کړ نور کتیتر مه داخلوئ، په چپه لاس باندې کتیتر د ادرار په مجرا کې محکم وساتئ. په ښي لاس د کتیتر د پوکاڼې ډکولو لپاره استفاده وکړئ. په هغه صورت کې چې د کتیتر د داخلولو څخه وروسته هیڅ ادرار خارج نه سو د کتیتر پوکاڼه مه ډکوی کتیتر وباسئ او ډاکټر ته خبر ورکړئ.

دمخکي څخه دمقطرو اوبوڅخه ډک سوی سورنج دکتیتردپوکاني په برخه کي پیچکاری کړی . داچي دسفنکتريامثاني انقباض کتیترشاته راتپل وهي ، څوکه چيري دکتیتروپوکانه ډکه وي پوکانه نه پرېږدي چي کتیتر دمثاني څخه خارج سي . دلوي سايزکتیتردپوکاني ډکولولپاره ۱۰ سي سي اودکوچني سايزکتیتردپوکاني ډکولولپاره ۵ سي سي مقطري اوبه پیچکاری کړی . دپوکاني زیات ډکول په مثاني باندي فشارراوړي اودمثاني زیات حجم نیسي . ډاډترلاسه کړی چي دپوکاني ډکولولپاره داخل سوی محلول مناسب دی . دپوکاني بشپړنه ډکول هم ددې سبب کيږي چي کتیترداحلیل څخه راووهي . که چيري دپوکاني ډکولوڅخه وروسته بياهم پوکانه په کافي اندازه نه وي ډکه سوې ، مثاني ته دنورکتیتر دداخلولوڅخه مه کوی ، کتیتر وباسی اوکتیتربیرته له سره داخل کړی .

۱۷- کله چي پوکانه ډکوی اوناروغ د دردڅخه شکایت وکړي ، دپوکاني ډکول پرېږدی . کيداي سي پوکانه دادرارپه مجرا کي وي . هغه محلول چي مودپوکاني ډکولولپاره داخل کړی دی وباسی . کتیترخارج کړی اويونوي کتیتر داخل کړی اوپه آرامي سره پوکانه بياډکه کړی .

۱۸- دکتیتروپوکاني ډکولوڅخه وروسته ، کتیترلږڅه شاته کش کړی اونور تناسلي آله ايله کړی .

۱۹- که چيري کتیترمخکي د ادرار دکڅوړي سره نه وي وصل سوی ، کتیتر دادرار دکڅوړي سره وصل کړی .

۲۰- کتیتر په کاغذي پلاسترباندي په ورون باندي ټينگ ونبلوئ .

په ورون باندي دکتیترنسلول دادرارپه مجراکي دتروما درامنځته کيدوڅخه مخنیوی کوي . کتیتربايد لږڅه ايله وي ترڅودناروغ پنبه وکولای سي حرکت وکړي .

۲۱- ناروغ ته دآرامی او راحتی وضعیت په رامنځته کيدوکي مرسته وکړی .

۲۲- دادرار کڅوړه دبسترپه څنډه باندي راڅوړنده کړی چي دناروغ دمثاني دسويې څخه کبسته وي اودتاق دفرش څخه لوړه وي .

۲۳- مطمین سی چي د ادرار دتخليبي سیستم ادرار جاري ساتي .

۲۴. دادرار کڅوره هراته ساعته وروسته او یا هم کله چې دغه کڅوره ډیره ډکه سي باید هغه تخلیه او د اړتیا په صورت کې باید هغه په نوې کڅوره بدله کړل سي. هغه ناروغان چې کتیتر لري؛ باید هره ورځ د احلیل هغه برخه چې کتیتر ترې راوځي او همدارنگه په خپله کتیتر د اوبو او صابون په واسطه ومني. همدارنگه د هر قضای حاجت څخه وروسته باید ساحه ومني؛ ترڅو له انتان څخه مخنیوی وسي.

۲۵. وسایل راټول کړئ. دستکشي او محافظتي وسایل (که لازمه وي) وکارئ او خپل لاسونه پاک پریمینځئ.

۲۶. د تطبیق سوي کتیتر ډول اوسايز، د کتیتر د تطبیق تاریخ او وخت، دکتیریزېشن علت ثبت کړئ. دادرار رنگ اورنوالی چک اوارزیابي کړئ. همداډول دمثانې څخه دتخلیه سوي ادرار مقدار اودپروسي په وړاندي دناروغ غبرگون یادداښت کړئ.

ښځي ته دکتیتر دتطبیق طریقه:

داړتیا وړ وسایل:

-
- ستریل او مناسب سايز کتیتر
 - Urin Bag (دادرار دتخلیې کڅوره)
 - آسي سي سورنج (سورنج باید دفولي دپوکاڼې دپکولو لپاره مخکي له مخکي باید دمقطرواوبو یا هم دنورمال سالین څخه ډکه سوي وي).
 - مقطري اوبه (دفولي دپوکاڼې دپکولو لپاره).
 - Lidocain gel
 - ستریل دستکشي
 - انتي سپتيک محلول
 - معقم Gauze
 - داوبو نه جذبو لو پد (جامه)
 - پلاستر
-

عملیه:

۱. دناروغ په دوسیه کې فزیکي فعالیت دهرډول محدودیت له مخي ارزیابي کړې . دکتیترپه تطبیق کې دډاکترلارښوونې په پام کې ونیسئ.
۲. دکتیترست اوپاته نوردارتیا وسایل دبسترڅنگ ته راوړئ.
۳. خپل لاسونه پاک پریمینځئ اودلازموالي په صورت کې محافظتي وسایل واغونډئ.
۴. دبسترترڅنگ پردې کش کړئ اوکه ممکنه وي داتاق ورتوړئ. ناروغ ته دکتیتر دتطبیق پروسه روښانه کړئ او دناروغ توانايي ستاسي سره په همکاري کې ارزیابي کړئ .
۵. دکار دسرته رسولوپه ځای کې باید په کافي توگه روښنایي موجوده وي .
۶. دکاروسرته رسولودآسانتیا لپاره دناروغ بستر په مناسبه ارتفاع باندي تنظیم کړئ .
۷. ناروغ ته وواياست چې په شا باندي پریوزي ، زنگنونه خم کړي اویودبل څخه یې د ۶۰ سانتي متره په اندازه لیري کړي . ناروغ په یوه جامه باندي داسي پټ کړئ چې یوازي یې تناسلي آله دلیدلوروي .
- که چیري ناروغ دپورتنی وضعیت څخه خوښ نه وي کولای سوچي ناروغ ته دنیمه ناستي په حالت یاپه بغل باندي وضعیت ورکړو، پدې ډول وضعیت کې دناروغ څخه وغواړئ چې خپل زنگنونه دخپلې سینې ولورته را کاره اونژدې کړي . ناروغ ته اجازه ورکړی په کوم اړخ اووضعیت چې راحت وي اوتاسوهم راحت ته یاست ، وضعیت ورکړئ. دناروغ لاندې داوبوضد پاچه اوتوپه هواره کړئ .
۸. پاکي دستکشي په لاس کړئ دمهبیل ناحیه پاکه کړئ ، دپوست دپاکوونکي اوگرمواوبوڅخه استفاده وکړئ. تناسلي ناحیه دمقعد لورته یعنی دمخکني لورڅخه لاندې لورته پریمینځئ. نوموړي ناحیه آبکنبه اووجه کړئ. دستکشي وکارئ اولاسونه دوباره بیا پریولئ.
۹. دستریل اومعقم روش څخه په استفادې سره ، دناروغ دبستر مخته په میز باندي دکتیتر معقم سټ خلاص کړئ. دکتیتر دتطبیق څخه مخکي د ادرار دتخلیبي سیستم آماده کړئ

دادرار د تخليې كڅوره (Urin bag) د كتيتر سره وصل كړئ او دبستر په څنډه باندي يې راڅوړنده او محكمه كړئ .

۱۰- سورنج دمقظرو او بويانورمال سالين څخه ډكه كړئ او ځانته يې نژدې په مناسب ځاي كې كنبېرډئ .

۱۱- نوري پاكي او معقمي دستكشي په لاس كړئ .

۱۲- يوه سوري لرونكي پاكه ټوټه په تناسلي آله باندي كنبېرډئ .

نوموړي سوري لرونكي پاكه ټوټه د ديد محل محدود كوي او دناروغ روحي فشار راكوي .

۱۳- دناروغ د ورونونو ترمنځ پاكه او معقمه ټوټه كنبېرډئ او پكاريدونكي وسايل ورباندي كنبېرډئ چي په دې سره به وسايلو ته په آسانه توگه لاس رسي ولري .

۱۴- ټوله وسايل پرانيږئ ، ضد عفوني محلول د پنبې په گلوله يا گاز باندي واچوئ .

۱۵- د كتيتر نوک ۵، ۲، ۵ سانتي متره (۱ تر ۲ اينچه) پوري د ليډوكاين په جيل باندي ولري

۱۶- په بټه گوته اوبل د چپه لاس په گوټو د فرج شونډي يودبل څخه جلا كړئ او د ادرار دمجرې سوري ووينئ .

۱۷- په بني لاس د پنبې په پاكوټوټو يا ضد عفوني سواب باندي فرج د لوړ څخه لاندي لورته پاك كړئ وروسته د پنبې ټوټې ليري كړئ او د هر ځل پاكولو لپاره د پنبې ديوټوټي يا گلولي يا دنوي سواب څخه استفاده وكړئ .

۱۸- د كتيتر نوک ۴، ۸، ۷، ۲ سانتي متره (۲ څخه تر ۳ اينچه) پوري د ادرار په مجرا كې چي په حوصله كې دمهبلي څخه پورته موقعيت لري ، داخل كړئ . كتيتر په احتياط او ورو توكه داخل كړئ د چټكتيا څخه ډډه وكړئ . كتيتر په آرامي سره تر هغه حده پوري داخل كړئ ترڅو ادرار جريان پيدا كړي . كه چيري د كتيتر د داخلولو څخه وروسته ، سمدستي ادرار جريان پيدانه كړ ، لاندي څو ټكي په پام كې ونيسي :

- که چیري ناروغ یو ژوره ساه واخلې ، ممکن دتناسلي ناحیې اوگیډي دعضلاتوپه سست کیدلو او شل کیدلوکي مرسته وکړي .
- کتیترلږ څه وخرخوی ، ځکه کیدای سي چي دکتیتر سر دمثاني ددیوال سره په تماس کي وي .
- دناروغ دبستر سررا پورته کړئ ترڅو دمثاني په ناحیه باندي فشار زیات سي .
- د ادرار د تولید لپاره دناروغ دمایعاتو دمصرف دکچي کافي والی ارزیابي کړئ .
- کتیتر دپیچ خوړني له نظره ارزیابي کړئ
- که چیري کتیترمخته نه ځي ناروغ ته وویاست څوځله ژوره ساه واخلې تاسي په دې وخت کي کتیتر وخرخوی اومخته یي بوځئ په هغه صورت کي که کتیترمخته نه ولاړ ، کتیتر وباسئ اوډاکتريه جریان کي واچوئ .

دکتیتر دداخلولوپه وخت کي په کتیترباندي فشارمه واردوئ . دناروغ څخه وغواړئ چي ژوره ساه واخلې ، دکتیتر داخلولوته ادامه ورکړئ اوکه چیري دمثاني خارجي سفنکتر(درېڅې) ته دکتیتر په رسېدوسره ، دکم مقاومت سره مخ سي ، کتیتريه آرامي سره وخرخوی اویاهم لږڅه شبیه انتظاروباسئ ځکه کیدای سي چي دسفنکترونو(دریڅو) تقلص دکتیتر دداخلیدلومخه نیولي وي .

۱۹- کله چي کتیتر مثاني ته داخل سي دکتیترڅخه ادرارجریان پیداکوي کله چي ادرارجریان پیداکړ نورکتیترمه داخلوئ ، په چپه لاس باندي کتیتر د ادرارپه مجرا کي محکم وساتئ . په بني لاس دکتیتردپوکاني دډکولولپاره استفاده وکړئ .

دمخکي څخه دمقطرو اوبوڅخه ډک سوی سورنج دکتیتردپوکاني په برخه کي پیچکاری کړئ . داچي دسفنکتريامثاني انقباض کتیترشاته راټپل وهي ، څوکه چیري دکتیتردپوکانه ډکه وي پوکانه نه پرېږدي چي کتیتر دمثاني څخه خارج سي . دلوي سايزکتیتردپوکاني دډکولولپاره ۱۰ سي سي اودکوچني سايزکتیتردپوکاني دډکولولپاره ۵ سي سي مقطري اوبه پیچکاری کړئ . دپوکاني زیات ډکول په مثاني باندي فشارراوړي اودمثاني زیات حجم نیسي . ډاډترلاسه کړئ چي دپوکاني دډکولولپاره داخل سوي محلول مناسب دی . دپوکاني بشپړنه ډکول هم ددې سبب کیږي چي کتیترداحلیل څخه راووځي . که چیري دپوکاني دډکولوڅخه وروسته بیا هم پوکانه په

کافي اندازه نه وي ډکه سوې ، مثاني ته دنورکتیتر دداخلولوهڅه مه کوي ، کتیتر وباسی اوکتیتربیترته له سره داخل کړی .

۲۰. کله چي پوکانه ډکوي اوناروغ د دردڅخه شکایت وکړي ، دپوکاني ډکول پریږدی . کیدای سي پوکانه دادرابه مجرا کي وي . هغه محلول چي مودپوکاني ډکولولپاره داخل کړی دی وباسی . کتیترخارج کړی اویونوي کتیتر داخل کړی اوپه آرامي سره پوکانه بیاډکه کړی .

۲۱. که چيري کتیترمخکي د ادرار دکڅوري سره نه وي وصل سوی ، کتیتر دادرار دکڅوري سره وصل کړی .

۲۲. کتیتر په کاغذي پلاسترباندي په ورون باندي تینګ ونبلوی .

په ورون باندي دکتیترنبلول دادرابه مجراکي دتروما درامنځته کیدوڅخه مخنیوی کوي . کتیتر باید لږڅه ایله وي ترڅودناروغ پنبه وکولای سي حرکت وکړي .

۲۳. ناروغ ته دآرامي او راحتی وضعیت په رامنځته کیدو کي مرسته وکړی .

۲۷. دادرار کڅوره دبسترپه څنډه باندي راڅوړنده کړی چي دناروغ دمثاني دسویې څخه کنبته وي اوداتاق دفرش څخه لوړه وي .

۲۴. مطمین سی چي د ادرار دتخليې سیستم ادرار جاري ساتي .

۲۵. دادرار کڅوره هراته ساعته وروسته او یا هم کله چې دغه کڅوره ډیره ډکه سي باید هغه تخلیه او د اړتیا په صورت کې باید هغه په نوې کڅوره بدله کړل سي . هغه ناروغان چې کتیتر لري ؛ باید هره ورځ د احلیل هغه برخه چې کتیتر ترې راوځي او همدارنگه په خپله کتیتر د اوبو او صابون په واسطه ومنځي . همدارنگه د هر قضاې حاجت څخه وروسته باید ساحه ومینځي ؛ ترڅو له انتان څخه مخنیوی وسي .

۲۶. وسایل راټول کړی . دستکشي اومحافظتي وسایل(که لازمه وي) وکارې اوخپل لاسونه پاک پریمینځي .

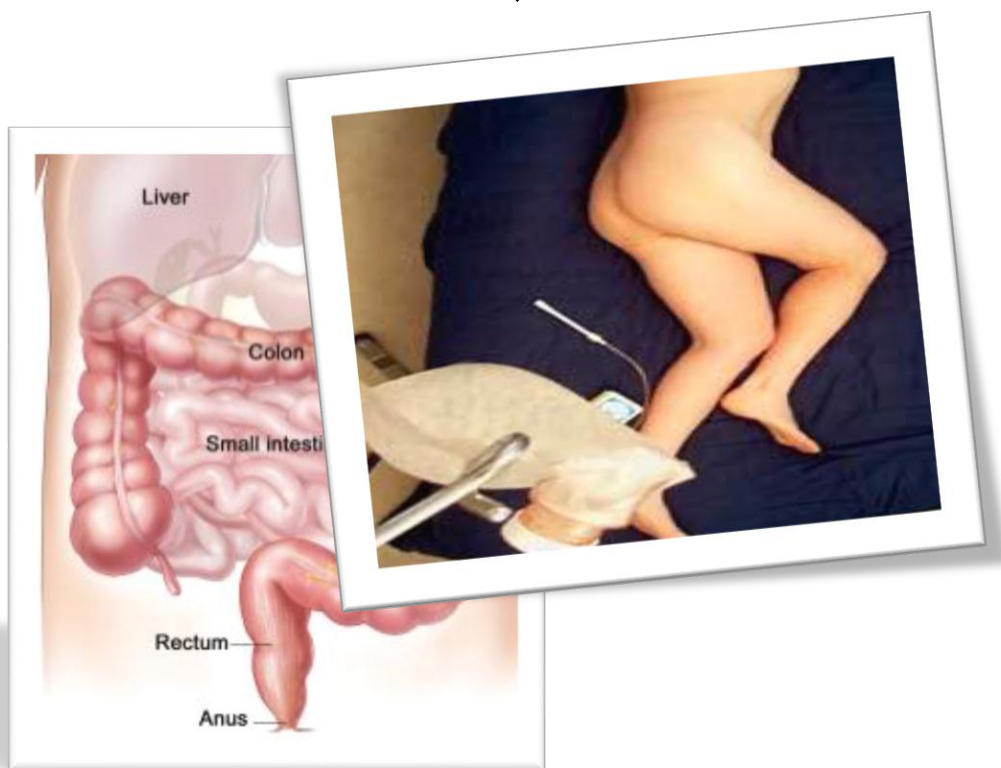
۲۷. د تطبیق سوي کتیتر ډول اوسايز، د کتیتر د تطبیق تاریخ او وخت ، د کتیریزیشن علت ثبت کړی . د ادرار رنگ اورنوالی چک اوارزیایی کړی. همدا ډول د مثاني څخه د تخليه سوي ادرار مقدار اودپروسي په وړاندي دناروغ غبرگون یاد د اښت کړی .

د فولي کتیتر خارجول :

- دهغه تطبیق سوي فولي کتیتر چي ۲ یا ۳ ورځي تیري سوي وي باید د مثاني څخه ویستل سي اودزیات وخت لپاره په مثانه کي پرینښودل سي .
- پاكي دستکشي په لاس کړی او ۱۰ سي سي خالي سورنج راواخلی
- کله چي دناروغ څخه کتیتر باسی لومړی دپوکاني څخه مایع وباسی
- د کتیتر دلیری کولوپه وخت کي د احتیاط څخه کارواخلی ، کتیتر هیڅکله په چټکی اوکش کولوباندي مه را باسی.

لسم خپرکی

دامالی تطبیق

دامالي تطبيق

اماله رکتوم ، کولون او سگموئید داخل ته د یومحلول د داخلولو څخه عبارت ده . دامالي لومړنی هدف د پریستالیتیسیم د تحریک له لاري د دفع د عمل رامنځته کیدل دي په همدې اساس کله چې یوناروغ د غایطه موادو دفع صورت نه نیسي ددې لپاره چې دناروغ غایطه مواد خارج سي ناروغ ته اماله ورکول کیږي. په اماله کي دتطبيق سوي محلول حجم د غایطه موادو دکتلي دحلېدو اوپوتې کیدو باعث کیږي ، درکتوم جدا پراختیامومي او د دفع رفلکس پیل کیږي .

اماله په لاندي حالتونو کي استعمالیږي:

- دقبضیت دله منځه وړلو لپاره
- دتشخيصي او جراحي پروسیجرونو کي دکولمودخالي کولو او آماده کولو لپاره
- دکولون له لاري ددرملودتطبيق لپاره
- د غایطه موادو دکتلو او گازونودله منځه وړلو لپاره
- دولادت څخه مخکي دکولمودتخلیه کولو لپاره

دامالي ډولونه :

▪ پاکونکي اماله (Cleansing Enema):

دکولموڅخه په بشپړه توگه د غایطه موادو دخارجولوباعث کیږي. په دې ډول اماله کي داوبو، نورمال سالین یا هایپرتونیک سیرم اوصابون دمحلول ټاکلی حجم اماله کیږي.

▪ Oil Retention Enema :

دا ډول اماله درکتوم اوکولون دنسوی کولو لپاره کارول کیږي. دروغني امالي حجم معمولاً د ۱۰۰-۲۰۰ سي سي پوري دی .

▪ **Carminative Enema** :

داډول اماله دگازاتودايستلو لپاره استعمالیږي. ددې امالې په تطبیق سره راتول سوي گازات برطرفه کیږي اود ناروغ دراحتي سبب کیږي .

▪ **Mediacated Enema** :

داډول اماله دنومایسین محلول دی چې دیوانتي بیوتیک په توگه دکولمودجراحی د عملیاتو څخه مخکي په کولون کي دباکتریاوو دکموالې لپاره استعمالیږي.

د امالې د تطبیق طریقـــه:

دارتیا وړ وسایل :

- دیوخل مصرف کیدونکي امالې سټ چې دمحلول ظرف اونیوب ولري (Enema bag).
- محلول (دډاکترهدایت مطابق).دمحلول مقداردمحلول په ډول ، دناروغ په عمراو دمحلول دساتني لپاره دناروغ په توانایي پوري اړه لري.
- دمحلول دتودوخي درجې داندازه کولو لپاره ترمومتر (دلاس رسي په صورت کي).
- Lidocaine gel
- یوخل مصرف کیدونکي دستکشي
- کاغذي دستمال / تشاب کاغذ
- کمود

عملیه:

۱- ناروغ ته دامالې کولو لپاره دډاکترهدایت چک کړئ دارتیا وړوسایل په بستریادبسترترڅنگ په میزباندي کښېږدئ.

۲- لاسونه پرمینځئ اوکه لارمه وي شخصي محافظتي وسایل واغوندئ.

۳- دبستر دارخونوپردي کش کړی اوکه شونې وي داتاق ور وتری. ناروغ ته عملیه روښانه کړی اودناروغ سره دغایطه موادو ددفع دخرنگوالي په باره کي خبري وکړی هغه ناروغ چي دکار دطريقي سره آشنایي لري دغایطه موادودفع ته دارتيا په وخت کي په ښه توگه کولاي سي چي همکاري وکړی.

یولگن یا هم یوظرف تیاراوتشباب داستفادي لپاره يي آماده کړی.

۴- بستردکارپه مناسبه سويه باندي پورته کړی

۵- ناروغ ته په چپه اړخ باندي چي ښي زنگون يي خم کړي وي ، وضعیت ورکړی. دناروغ لاندې داوبوضدپارچه هواره کړی. دمقعي ناحيې څخه پرته ، نورټوله ناروغ پټ کړی یوازي يي مقعدي ناحيه لوڅه کړی. کمود په داسي ځاي کي کښپردي چي ناروغ په اسانۍ سره لاس رسي ورته ولري .

۶- دمقعي تيوب دنوک (سر) څخه پلاستيکي پوښ ليري کړی ، دتيوب سردليدوکاين په جيل باندي غورکړی . دناروغ کوناتي په وروتوگه یودبل څخه جلاکړی اومقعي ناحيه څرگنده کړی . ناروغ ته لارښوونه وکړی چي په وروتوگه دخولې له لاري په تنفس کولوسره خپل ځان آرام ونيسي. نفس يا دسا کښل دمقعد دداخلي سفنکترسستي زياتوي .

۷- دتيوب نوك ياسرپه احتياط سره مقعده داخل کړی. په لويانو کي دتيوب نوك د ۷- ۱۰ سانتي متره پوري داخل کړی .

۸- دامالي بوتل ته ترهغه وخته فشارورکړی چي ټوله محلول مقعد اوکولون ته داخل سي.

که دمحلول څخه استفاده کوی :

۹- دتجویزسوي محلول (نورمال سالین) دتودوخي درجه کنترول اوچک کړی. دمحلول دتودوخي درجه باید داتاق دتودوخي سره مطابق یا لږڅه لوړه وي .

دمحلول دتودوخي درجه دلاس دمړوند په داخلي برخه باندي کنترول کړی. یخ محلول دعضلاتود نیوني اوډیرگرم محلول دکولمودمخاطودتروما سبب کیږي .

۱۰- دکاردسترته رسولودآسانی لپاره بستریه مناسبه ارتفاع باندي تنظیم کړی. ناروغ په چپه بغل باندي بیده کړی (یعني ناروغ ته د Sims پوزیشن وضعیت ورکړی). روجایی په دومره اندازه باندي په ناروغ باندي واچوی چي دناروغ دمقعد ناحیې ته لاس رسی دامکان وړ وي.

دناروغ لاندې داوبوضدیوه پارچه هواره کړی.

۱۱- دستکشي په لاس کړی

۱۲- دامالې محلول یا دنورمال سالین محلول دناروغ دمقعد څخه ۴۵ سانتی متره لوړ دسرم په

پایه باندي راځوړند کړی یا په مناسبه ارتفاع باندي یې په خپلولانسونوکی ونیسی. کلمپ خلاص کړی اوپریږدی ترڅومايع دلولې څخه تیره سي ، وروسته بیا کلمپ بند کړی. دغه کړنه دهواڅخه دلولې دپاکیدوسبب کیږي . که څه هم کولمې ته دهوا داخلیدل مضره اوزیانمنه نه وي خوکیداي سي په کولموکي دباد درامنځته کیدوسبب سي. محلول په وروتوگه د۵ څخه تر ۱۰ دقیقوپوري په وخت کي

تطبيق کړی . دمحلول تیزتطبيق په کولموکي دباد اوپه کولموباندي د فشارسبب کیږي. په پایله کي محلول دباندې خارجیږي اودغایطه موادو ددفع کچه راکمیږي .

۱۳- دامالې د تیوب په وروستي برخه باندي ژل د ۵ څخه تر ۷ سانتي متره په اندازه وموښی. دغه کرڼه دمقعد دسفنکترله لاري دامالې د تیوب تیریدل آسانه کوي اوپه غشاء باندي دصدمې درامنځته کیدوڅخه مخنیوي کوي .

۱۴- دامالې تیوب په ورو او تدریجي توگه مقعدته د ۷-۱۰ سانتي متره په اندازه داخل کړی دمقعد کانال د ۲/۵ څخه تر ۵ سانتي متره په حدود اوږدوالی لري ، تیوب باید د داخلي سفنکترڅخه تیرسي. د تیوب زیات داخلول ممکن دکولمو مخاطي غشاء ته زیان واړوي.

د ناروغ څخه وغواړی چې څو ژوري ساوي واخلي ځکه چې ژور تنفس دمقعد دخروجي سفنکترونوپه ایله کیدو کي مرسته کوي .

۱۵- که چیري د تیوب د داخلولوپه وخت کي مقاومت موجود وي پدې صورت کي باید دمحلول یوه اندازه داخل کړی ، تیوب لږڅه شاته کش کړی. وروسته د تیوب د داخلولو عمليې ته ادامه ورکړی. تیوب په زور سره داخل نه کړی. ناروغ ته وواياست چې ژور تنفس وکاري. د تیوب د داخلولوپه وخت کي مقاومت کیدای سي دکولمې سپازم یا دسفنکتر(دربڅې) دنه خلاصوالي په علت باندي وي. پدې وخت کي محلول کولای سي دسپازم په کموالي اودسفنکترپه ایله کولوکي مرسته وکړي. او همدارول د تیوب وضعیت ته تغیر ورکړی .

۱۶- محلول د ۵ څخه تر ۱۰ دقیقو په ترڅ کي په آرامه توگه داخل کړی تیوب همداسي ونیسی ترڅو محلول په بشپړه توگه خالي سي. ناروغ ته وواياست چې د ۵-۱۰ دقیقو پوري دمحلول دساتلو هڅه وکړي ځکه دمحلول ساتل داستداري حرکاتو موثر تحریک اودغایطه موادو ددفع عمل منځته راوړي. ځیني وخت ناروغ نه سي کولای چې دامالې محلول په کافي توگه وساتي په هغه وخت کښي چې ناروغ ته اماله کیږي کیدای سي په بسترکي لگن ته اړتیا ولري. همدارول که چیري ناروغ دمحلول زیات مقدار نه سي زغملاي او درد څخه شکایت کوي باید د تجویزسوي امالې مقدار راکم او وخت یې وځنډول سي. اماله ورکول ودروی . ۳۰ ثانیې یا تریوې دقیقې وخت پوري صبر وکړی. وروسته په کم سرعت سره محلول داخل کړی. که چیري علایمو شتون درلود اماله قطع اوډاکترته خبر ورکړی.

که چیري ناروغ دامالې دمحلول دداخلولوپه وخت کښي دشدیدکرامپ څخه شکایت درلود دامالې دمحلول تیوب راوباسی دمحلول دتودوخي درجه اودمحلول دداخلیدلوکچه کنترول کړی. په هغه صورت کښي چي محلول یخ وي یادمحلول دداخلیدلوسرعت زیات وي دکرامپ درامنځته کیدوسبب کیږي .

۱۷. په هغه صورت کښي چي ناروغ دفع ته تمایل لري یا کله چي کرامپ رامنځته سي ، تیوب کلمپ کړی. دناروغ څخه غوښتنه وکړی چي لنډي اوتيزي ساوي سرته ورسوي . دغه تکنیکونه دعضلاتوپه نرمیدلوکي مرسته کوي اودټاکلي وخت څخه مخکي ، دمحلول دراوتلوڅخه مخنیوی کوي .

۱۸. کله چي محلول داخل سو، تیوب کلمپ کړی او هغه وباسی. دلولې دایستلولپاره دکاغذي دستمال څخه استفاده وکړی.

۱۹. ناروغ ته آرام وضعیت ورکړی. ناروغ وهڅوی چي د ۵ څخه تر ۱۰ دقیقوپوري ځان وساتي . په دې وخت کي دعضلاتوانقباض په ښه توگه سرته رسیږي اوبنه پایله ورکوي.

۲۰. کله چي ناروغ ددفع شدیداحساس وکړي تشناب ته یي راهنمایی کړی یا دهغه سره په کمود باندي په کښېنستلوکي مرسته وکړی. دناروغ ترڅنګ پاته سی یاهم ورته دخبرزنگ ورکړی .

۲۱. ترهغه وخته پوري چي دامالې پایلي مونه وي لیدلي ، ناروغ ته یادونه وکړی کمود خالي نه کړي. لارمه ده چي نتایج یي وویني او ثبت یي کړي .

۲۲. دناروغ سره مرسته وکړی چي دمقعد ناحیه پاکه کړي . سواب ، گرمي اوبه اوصابون دناروغ په اختیارکي ورکړی ترڅودمقعد ناحیه اوخپل لاسونه پاک پریمینځي .

۲۳. دناروغ په پاکوالي اونظافت کي مرسته وکړی اوناروغ ته دراحتي په وضعیت کي قرار ورکړی.

۲۴. دستکشي وکارې اوخپل لاسونه پاک پریمینځي .

۲۵. دتطبيق سوي امالې دمحلول مقدار ، دغایطه موادوکچه ، رنگ ارزیابي کړی اوهمداډول دمقعدناحيې ته هرډول زیان ارزیابي کړی اودپروسې په وړاندي دناروغ عکس العمل ثبت کړی.

يادونه:

- کله چي ماشوم ته اماله تطبيقوي ډاډ ترلاسه کړي چي دمحلول حجم مناسب دی اودمحلول دتودوخي درجه ۳۷ درجې سانتي گراډه ده.
- دامالې تيوب په ماشومانو کي د ۵/۷-۵ سانتي متره اوپه نوي زيږيدلو ماشومانو کي د ۵/۲-۳ سانتي متره په اندازه مقعد ته داخل کړي .
- زاړه عمر لرونکي ياناتوان کسان چي دامالې دمحلول په ساتلوباندي قادر نه وي بايد په داسي حال کي چي په لگن يا کمو دباندي قرار ولري ، اماله ورته تطبيق سي. که لازمه وي دبستر سر ۳۰ درجې راپورته کړي او ياهم دمناسب بالنبت څخه استفاده وکړي .

یوولسم خپرکی د ایلئوستومی ناحیې څخه مراقبت کول

د ایلئوستومي ناحیې څخه مراقبت کول

کومه خاصه ناروغي ياد کولموالتهابي يا کوم بل لامل چي درکتوم څخه د غايطه موادو د تيريدلو دمخنيوي لامل سي ، د همدې ناروغۍ د اعراضو د کنټرول او مخنيوي لپاره د غايطه موادو د دفع په مسيرکي تغيرته اړتياوي چي په دې صورت کي په گيډي کي په موقتي يا دايمي توگه مصنوعي سوري يا Stoma رامنځته کيږي. په گيډي کي دغه سوري په اليوم (ايلئوستومي)

يا کولون (کولوستومي) کي رامنځته کيږي.

په Ostomy سره کولمې تخليه کيږي او کولموته د استداري حرکاتو د تحريك زمينه

مساعديږي . جراح د ايلئوستومي سوري د گيډي متوسط خط ته نژدې رامنځته کوي . د ايلئوستومي دنوموړي سوري سره بگ وصل کيږي چي د غايطه موادو جمع اوري آسانه کوي . هغه ناروغ چي ايلئوستومي لري نسي کولاي چي په طبيعي توگه د غايطه موادو د دفع عمل ولري ، ځکه چي د اليوم محتوا د مایع په توگه وي او په دوامداره توگه خارجيږي . په همدې اساس ناروغ بايد د ايلئوستومي بگ ولري .

د ايلئوستومي سوري بايد درنگ او اندازې له نظره وليدل سي . رنگ يي بايد سور روښانه وي . په ايلئوستومي باندي پلاستيکي کيسه ايښودل کيږي او په پلاستر باندي د ايلئوستومي د سوري د اطرافو په جلد باندي محکم نښلول کيږي .

د عملياتو څخه وروسته بايد د ايلئوستومي څخه د غايطه موادو ايستل پيل سي . دغه غايطه مواد په مایع توگه دي چي په دوامداره توگه د کوچنيو کولمو څخه خارجيږي ، داځکه چي د ايلئوستومي سوري کنټرول کونکي سفنکتر (درېڅه) نه لري . د کولمو محتويات په پلاستيکي کڅوړه کي تخليه کيږي په دې توگه د کولمو محتويات د ناروغ د پوست سره تماس نه پيدا کوي . کڅوړه د محتوياتو څخه په ډکيدوسره ، جلا کيږي اوراټوله سوي مایع اندازه کيږي . داچي دغه ناروغان د عملياتو څخه وروسته په لومړيو مرحلو کي د مایع زيات مقدار له لاسه ورکوي ، لارمه

ده چي دترلاسه سوو مايعاتو كچه اودفعي مايعاتو(كه دغايطه موادوله لازي وي اوكه دادرار له لازي وي) كچه په غورسره اندازه او ثبت سي ترخومايعاتوته دناروغ اړتيا رفع سي.

د Ostomy په ناحيې باندي دايلئوستومي كڅورې د Flange دنصب كولو طريقه:

۱. د Ostoma اودپوست اطراف يي دليف يا دپنبې دگلولې څخه په استفادې سره په صابون اوبو يا بلې پاكوونكي مادې سره پاك كړئ. په آرامه توگه ناحيه وچه كړئ. ډاډترلاسه كړئ چي داستوما داطرافوپوست په بشپړډول وچ سوې دى.

۲. Ostoma اوداطرافوپوست يي درنگ اواندازي ، شكل ، خونريزي ، سوروالي اودپوست دزخم له مخي چك كړئ. داستوما په رنگ اواندازه كي هرډول تغيرممكن په دې ناحيې كي دويني دجريان ستونزوڅخه وي .

۳. داستوماپه شاوخوا باندي دپوست دساتونكي مادې ياپوډرو څخه استفاده وكړئ او ۳۰ ثانيي صبروكړئ ترڅوپه بشپړتوگه وچ سي.

۴. څلورغورې گاز په استوما باندي كنبېرډئ ترڅوداستوما خوله اندازه كړئ ، داستوما داندازه گيري دلاربنودڅخه استفاده وكړئ داستوماخوله اندازه كړئ داستوما مدوره اوگرده نښاني په عين سايزسره دكڅورې په شا باندي نښاني اوپه نښه كړئ. داستوما كڅورې(كيسه) د ۸/۱ اينچه په اندازه د استوما دخولې څخه لويه پري كړئ. كڅورې بايد په بشپړډول داستومي سوري شاوخوا ونيسي اويوازي داستوما داطرافوپوست ۸/۱ په اندازه دليدني وړ وي . كه چيري دكڅورې سوري ډير كوچني وي ممكن داستوما په سوري باندي دتروما درامنځته راتللسبب سي . اوكه چيري دكڅورې سوري دحدڅخه زيات غټ وي ، كيداى سي دفعي مواد دپوست دتحريك لامل

سي. په همدې سبب دکڅورې سورې نه باید داندازي څخه ډیرکوچنی اویاهم ډیرلوي پرې کړل سي. چک کړئ چې کڅوره ترلې ده اوسرېې په خپل ځاي کي قرارنیولي دی .

۵. څلورغورې گازلیري کړئ اوپه کچره دانی کي يي واچوئ دکڅورې دننبلېدونکي صفحې څخه پوښ لیري کړئ اوپه غوراودقت سره په اړونده محل (استیوما) باندي وننبلوئ

اودڅو دقیقولپاره يي کنسېکارئ. دکڅورې په وروکش کولوسره دهغې ځاي پرځایوالی تائید کړئ. کڅوره بایدپه صحیح توگه ځاي پرځاي سي اوتینگه وننلول سي.

۶. که چیري دناروغ خوبه وي دناروغ دملا اوداستومي کڅورې په شاوخوا باندي کمربند وتری. په ځینوناروغانو کي دکمربند ترل داستومي د کڅورې په ساتلو کي مرسته کوي.

۷. که نوي ننبلول سوې کڅوره لیک وه ، کڅوره لیري کړئ ، پوست پاک کړئ اوکاردسره پیل کړئ.

۸. دناروغ سره مرسته وکړی چې په آرام وضعیت کي قرارونیسي.

۹. هر ډول پاته وسایل لیري کړئ ، دستکشي اونورمحافظةي وسایل وکارئ اوپه پای کي خپل لاسونه پاک پریمینځئ.

۱۰. د Stoma دجلد څرنګوالی ، مقدار ، رنگ اودغایطه موادومقدار اوشکل ، د ستیوما په رنگ اواندازه کي هر ډول تغیر اودپروسي په وړاندي دناروغ غبرګون ثبت کړئ.

دایلوستومي دکڅورې د خالي کولو طریقه:

داریتیا وړ وسایل:

- پاکي دستکشي
- کاغذي دستمال ، گاز ، پنبه
- دگرمواوبو لوبنی
- صابون
- داوبوضد پارچه
- ستریل گاز

- داستومي کمربند
- داستومي کڅوره

عملیه :

۱. کله چي دکڅورې نیمایي اویا ۳/۱ برخه یې ډکه سوې وي دکڅورې خالي کولوته اړتیا ، ارزیابي کړئ اوهمداډول کڅوره ددې لپاره چي لیک خوبه نه وي چک کړئ.
۲. دارتیا وړ وسایل د بسترڅنگ ته راوړئ یادبسترترڅنگ په میزباندي یې کښیږدئ .
۳. لاسونه پریمینځئ اودارتیا په صورت کي محافظتي وسایل واغوندئ .
۴. دبستر ترڅنگ پردې کش کړئ اوکه ممکنه وي داتاق وړ وترئ. دکارپروسه ناروغ ته روښانه کړئ اوناروغ همکاري ته وهڅوئ .
۵. ناروغ ته دناستي یا دپروتي وضعیت ورکړئ. د کارداآسانتیا په خاطر بستر په مناسبه ارتفاع باندي تنظیم کړئ. داوبوضدپارچه دستوماپه محل کي دناروغ لاندې کښیږدئ .
۶. دستکشي په لاس کړئ. دایلوستومي دکڅورې وروستی برخه یاخوله په لگن یا ایښودل سوي لوبني کي کښیږدئ. دکڅورې څخه پوښ ليري کړئ کڅوره تشه کړئ اومحتویات یې په لگن یا ایښودل سوي لوبني کي تخلیه کړئ
۷. که لازمه وي دستوما ناحیه په گرمواوبو، نرم صابون اوپښې باندي پاکه کړئ
۸. Stoma درنگ ، اندازې ، شکل ، خونريزي اویانوروتغیراتوله نظره چک کړئ
۹. مرطوب گازید وپیچئ دستوما ناحیه په گازیدباندي په پوره توگه وچه کړئ. دکڅورې محتویات دکڅورې دلاندې برخي څخه خالي کړئ. دتخلیه سوو موادو شکل اومقدارارزیابي کړئ. کڅوره وترئ اوپه کاغذي دستمال سره یې پاکه کړئ اوسرپوښ یې وړ وترئ .
۱۰. هغه کڅوره چي بیا ځلي استعمالیږي ، پریمینځئ. اوپه جاري اوبواوملایم صابون باندي یې په بشپړډول پاکه کړئ ، آبکښه یې کړئ اووچه یې کړئ.

۱۱- دکخوړې flange وصل کړئ اوگازید لیري کړئ اوکلمپ دوباره وصل کړئ. کخوړه په مناسبه توگه بسته کړئ. دکخوړې په ورو توگه کش کولوسره دکخوړې د Clamp دځاي پرځاي کیدلوڅخه ډاډ ترلاسه کړئ.

۱۲- وسایل لیري کړئ ، دستکشي وباسئ اودناروغ سره دآرامی په وضعیت کي مرسته وکړئ .

۱۳- په پای کي لاسونه پاک پریمینځئ.

۱۴- د Stoma مقدار، رنگ اودغایطه موادومقدار اوشکل ، د ستوما په رنگ اواندازه کي هر ډول تغیر اودپروسی په وړاندي دناروغ غبرگون ثبت کړئ .

دایلوستومي کخوړي د Flange دبدلولو طریقہ:

هغه کسان چي معمولي ایلئوستومي لري ، د Flange یابگ دلیک کیدلودشروع څخه مخکي

د Flange دتبدیلولولپاره باید منظم پلان ترتیب سي.

د Flange دساتلو وخت چي ناروغ وکولاي سي هغه وساتي دستوما په محل اودبدن په

ساختمان پوري اړه لري. معمولا Flange دلیري کولولپاره عادي وخت ۵-۷ ورځوپوري دی. Flange (بگ) کیداي سي هر ۴ یا ۶ ساعته وروسته یوځل خالي کړل سي. د Flange

دتخلیې څخه وروسته وروستی برخه یي بایدپه یوې مخصوصي گیرې سره وتړل سي.

عملية:

۱. Flange تبدیلولوتہ اړتیا چک کړئ.
۲. دارتیا وړ وسایل آماده کړئ
۳. عملیه ناروغ ته روښانه کړئ اوناروغ ته خلوت برابر کړئ
۴. دکارپه سطحه باندي داوبوضد یوغل مصرف کیدونکې پارچه کښېږدئ. خالي لوبني ، گرمي اوبه ، پاکوونکي مواد اویوه کچره دانۍ ځانته نژدې کښېږدئ چې لاس رسی ورته ولری .
۵. پاکي دستکشي په لاس کړئ ، یوه داوبوضد(داوبوجذب کوونکې)پارچه دستوما په ناحیه کي دناروغ لاندې کښېږدئ .
۶. مخکي له دې څخه چي دکڅورې Flange کش کړی اودپوست څخه یي جلا کړی ، لومړی په پوست باندي فشار وارد کړئ اوپه وروتوگه دکڅورې Flange دپوست څخه جلاکړئ . اوهمداډول کله چي مویه پوست باندي فشاروارد کړي وي په همدې وخت کي کڅوره دلور لوري څخه جلا کړئ

دسلیکوني پلاسترڅخه استفاده وکړئ په هغه باندي سپري ووهي اویاپه مخکني نښلیدلي پلاسترباندي یي وموښئ .سلیکوني پلاستردنښلیدلي پلاسترپه ژر اود درد څخه پرته ليري

کیدلوکي مرسته کوي اوپوست ته دزيان رسولوڅخه مخنيوي کوي. دپوست څخه دکڅوري د Flange دکشولو او جلا کولو پر ځاي، پوست ته فشار ورکړی اود کڅوري څخه يي جلا کړی.

۷. که چيري کڅوره يو ځل مصرف کيدونکي وي په کچره دانی کي يي واچوی او که څو ځله مصرف کوونکي وي په نیمه گرمه اوبو او صابون سره يي پر مينځی اوسبرو کړی چي په هوا کي وچه سي. دکيسي بشپړ پر يول اودهوا په جريان کي وچول دکڅوري آلودگي اوبدبويي له منځه وړي.

دوولسم خپرکی

دوینی انتقال

Blood Transfusion

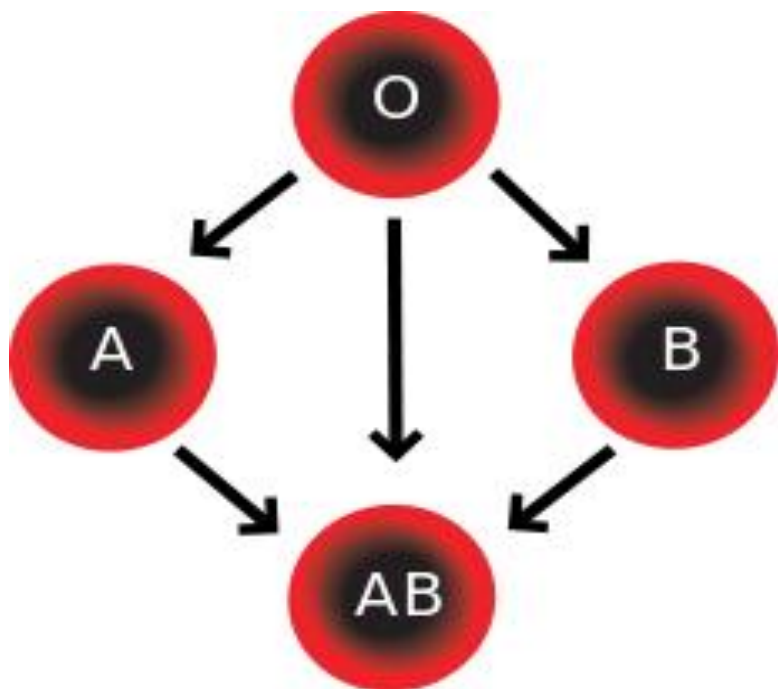
دویني انتقال

Blood Transfusion

ناروغ ته دویني ترانسفیوژن د ډیرو طبي ستونزو په درملنه کې لکه دویني ناروغیو، خونریزیو، کمخونیو اولویوجراحیانو کې چې ناروغ وینه له لاسه ورکړې وي، اهمیت لري.

ډاکتران د کمخونۍ لامل او شدت او د ناروغی نښو ته په کتوسره دویني انتقال ته ډاډتیا کچه تعیینوي او د ډاکتر د تجویز څخه وروسته وینه ډارونده ناروغ په ورید کې لگول کېږي چې په مستقیمه توگه دهغه دویني جریان ته داخلېږي.

یومسلکي نرس باید دویني دگروپونو د تطابق په اړه باید پوره پوهاوی ولري. مثلاً که چیري ناروغ ته د مخالف گروپ وینه تطبیق سي په ناروغ کې دویني د تطبیق اختلالات او کلینیکي اعراض رامنځته کېږي. په همدې اساس دویني د تطبیق څخه مخکې پوره ډاډ باید ترلاسه سي چې تطبیق کیدونکي وینه د ناروغ دویني دگروپ سره توافق اوسمون لري.

(O): عمومي دویني ورکوونکی گروپ.

(AB): عمومي دویني اخیستونکی

گروپ.

دویني دتطبيق عكس العملونه:

دویني دترانسفیوژن په ۳٪ پینوکی دناروغ په عضویت کي یوشمیر عکس العملونه دترانسفیوژن په وخت او یادویني دتطبيق څخه وروسته رامنځته کیږي چي داعکس العملونه امکان لري چي خودقیقي یاخوساعته دوام ولري .داعکس العملونه ممکن خفیف ، متوسط یا هم شدید وي چي عمومي نښي يي دضعیفی ، لږزې ، تبې ، دقطني ناحیې درد ، سردردي ، زړه بدوالي ، کانگو، لږمی او دپوستکي اومخاطي غشاء دخارښت په شکل راڅرگند یږي .

داعکس العملونه دکلینیک له نظره په لاندې څلور ډولونوباندي ویشل سویدي :

1. **Pyrogeic Reaction** : داعکس العمل چي دویني اخیستلو اوپه خاصه توگه دویني

دتطبيق په وخت کي چي د Asepsis او Antisepsis شرایط مساعدنه سي، رامنځته کیږي.

داعکس العمل دلږزې اوتبې په شکل څرگند یږي.

2. **Antigenic Reaction** : هغه وخت منځته راځي چي دناروغ دعضویت

لیکوسایت ، ترومبوسایت اوپلازما پروتینونه دمکروبي ترانسفسوزن په مقابل کي عکس العمل ښکاره کړي.

3. **Allergic Reaction** : هغه وخت منځته راځي چي دناروغ عضویت دزرق سوي

ویني (Immunoglobulin) په مقابل کي عکس العمل ښکاره کړي چي د Dyspnea ،

Asphexia ، زړه بدوالي اوکانگوپه شکل څرگند یږي.

4. **Anaphylactic Reaction** : د Allergic Reaction پرمختللی حالت دی چي

د Vasmotor دحادتشوشاتو، نارامي ، دپوستکي دسوروالي ، دپوستکي اومخاطي غشاء

ساینوز، نفس تنگی، تاکی کارډیا ، اوتیت فشارپه شکل څرگند یږي.

دویني دتطبيق اختلاطات :

۱- دویني ورکونکي (Donor) اوناروغ دویني عدم توافق دایوعمده اختلاط دی چي ډیر زیات رامنځته کیږي. دا حالت په دوو حالتولوکي منځته راځي :

الف) په هغه حالت کي چي ناروغ ته دهغه دویني مخالف گروپ تطبيق سي.

ب) چي د "O" Universal گروپ وینه په زیاته اندازه تطبيق سي. په دې حالت کي ځیني وخت دهغه ډونرپه عضویت کي چي دویني گروپ يي صفر دی د Antibody يا Agglutinin زیات مقدار موجود وي او دا انتي باډي ددې سبب کیږي چي دناروغ یا وینه اخیستونکي په وجود کي Agglutination منځته راوړي له همدې کبله جدا نظر ورکول کیږي چي ناروغ ته یوازي په بېرنيو پېښو کي د "O" ویني گروپ تطبيق سي. خو په دې شرط چي مقداري له ۵۰۰ ملي لیتر وڅخه زیات نسي.

لاندی جدول دویني ورکونکی او وینی اخیستونکو گروپونو ښودنه کوي :

دوینـي ورکـونـکی (Donor)								دوینـي اخیستونکی (Recipient)
+AB	_AB	+B	_B	+A	_A	+O	_O	
							✓	_O
						✓	✓	+O
					✓		✓	_A
				✓	✓	✓	✓	+A
			✓				✓	_B
		✓	✓			✓	✓	+B
	✓		✓		✓		✓	_AB
✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	+AB

که چیري ناروغ ته دمخالف گروپ وینه تطبیق سي دتراسفیوژن په وخت یا له ترانسفیوژن څخه وروسته کلینیکي اعراض ښکاره کیږي په دې ډول چي ناروغ په لومړي پړاو کي په خپل بدن کي دتودوخي احساس کوي وروسته بیا دنس درد، سردرد اودقطني ناحیې درد ورته پیدا کیږي. وروسته دناروغ پوستکی سور کیږي ، چي ورو ورو پوستکی اومخاطي غشاء

دساینوز په شکل لیدل کیږي. په همدې وخت کې ناروغ په غیرارادي ډول تشي متیازي او غایطه مواد کوي چې په تشومتیازو کې Hemoglobinuria موجوده وي. ددې صفحې څخه وروسته یو خاموشه حالت منځته راځي او په کلینیکي اعراضو کې کموالی منځته راځي. له نیم یا یوساعت څخه وروسته په وینه کې د Hemolysis او Agglutination صفحه منځ ته راځي چې دینې او پښتورگوددندي مختل او ناروغ ورو ورو ژبړی پیدا کوي، او د پښتورگو په Tubules کې تخریب سوي او حلقه سوي سره کرویات تراکم کوي او ورو ورو ناروغ د Anuria صفحې ته داخلېږي.

۲. دملوثي ویني تطبیق: که ملوټه وینه ناروغ ته داخله سي ورو ورو د Septicemia

نښې نښانې رامنځته کیږي چې په لومړي مرحله کې په ناروغ باندي لږزه راځي او وروسته شدید تبه پیدا کوي.

۳. هغه اختلالات چې د ترانسفیوژن د غلط تطبیق له کبله منځته راځي:

▪ **هوایي امبولي:** په ناروغ کې هغه وخت هوایي امبولي منځته راځي چې دویني د بهیرد

چټکولو په منظور دویني کڅوړې (Conserve) په داخل کې په فشار هوا داخله سي او بیا

که چیري ورید ته هوا حتی ۳ ملي لیتره او یا له دې څخه زیاته هوا، په سرعت سره داخله سي نوموړې هوا دوریدله لاري زړه اوله هغه ځایه ریوي شریان ته رسیږي، چې دنوموړي شریان یاد هغه د څانگو د بندېدو سبب کیږي، چې دکلینیک له نظره په ناڅاپي ډول دناروغ حالت خرابیږي او ناروغ ته تاکی کار دیا او بیاسیانوزیږي. شریاني فشار کښته او نبض چټک کیږي. ددې

لپاره چې دهوایي امبولي (emboli) درامنځته کیدو مخنیوی وسي باید د ترانسفیوژن

ځانگړي سیټ (T.Set) بشپړ له ویني ډک او قطعاً هوا پکښي موجوده نه وي.

▪ **Thrombo Emboli:** دویني په کڅوړه کې هغه Thrombus او علقه منځته راځي. چې له

Donor څخه په ډیره وروتوگه وینه اخیستل سوي وي او وینه دکڅوړي دمخصوص انتي

کواگولانت سره سمه نه وي گډه سوي او يادستېنډر داندازې څخه زياته وينه اخیستل سوي وي چي کله کله دويني پرند يا علقه رامنځته کيږي بيا دغه علقه او پرند دويني دمخصوص سيټ دفلتر دخرابوالي له کبله اکثرادوريډپه منځ کي دامبولي په شکل داخلېږي. دکلينيک له نظره کوم وخت چي امبولي (emboli) دوريد له لاري داخله سي سرپوته رسيږي اودريوي شريان اويا دهغه يوڅانگه بندوي اوډيرژر دسرودنسج Pulmonary InFarction کلينيکي اعراض اوعلام منځته راوړي لکه : Chest pain ، Hemoptysis ، تبه اوشديد توخي منځ ته راوړي .

۴- دويني دزيات مقدار تطبيق يادوراني **Over Loud** : اضافي که وينه په زيات مقدار ناروغ ته

تطبيق سي په دغه وخت کي په زړه باندي فشار منځته راځي . دڅوساعتونوڅخه وروسته زړه خپل مقاومت کم اواضافي فشارنه سي زغملاي چي په پايله کي دزړه عدم کفايه منځ ته راځي اود Pulmonary edema اودزړه دحادي توسع له کبله دزړه دريدنه منځته راځي. دکلينيک له

نظره وريدي فشار لوړيږي ، شرياني فشار تيتيږي ، نبض چټک اوغير منظم اووروسته ناروغ ته

Dyspnea اوسيانوز پيدا کيږي. که چيري په دغه وخت کي دناروغ بيړنۍ درملنه ونه سي ، دزړه ددريدوله کبله دناروغ دمړيني سبب کيږي .

کله چي په ناروغ کي **Over Loud** نښي نښانې پيداسي بايد دويني تطبيق قطع اودناروغ له يو

وريد څخه ورو ورو يوڅه وينه ويستل سي اوپه ضمن کي ناروغ ته بايد اکسيجن تطبيق سي.

دويني دتطبيق مقدار:

داچي Donor پلازما يوه اندازه Agglutinin د Recipient دحجراتوپه ضد لري په

همدي اساس يو يادوه واحده (۵۰۰-۱۰۰۰ ملي ليتره) وينه ترانسفيوژن کولاي سو ځکه چي د

پلازمادومره کم اگلوتينين د Recipient پواسطه رقيق کيږي. اوکه زياته وينه انتقال سي نو

بڼه نه رقيق کيږي. اودهيمولائيتيک ترانسفيوژن د عکس العمل لامل کيږي .

که د Donor سره حجرات دپلازماڅخه جلا اوترانسفیوژن سي هرڅومره چي وي کوم عکس العمل نه رامنځته کيږي.

دويني دتطبيق طريقه:

دارتيا وړوسايل:

- دويني کڅوړه اودويني داننتقال سټ
- مالگين محلول ۰/۹٪
- دسرم پايه
- يوځل مصرف کيدونکي دستکشي
- پلاستر

عملیه :

۱. ناروغ ته دويني د انتقال اوترانسفیوژن په اړه دډاکترهدايت چک کړئ
- ځيني وخت هغه ناروغانوته چي څوځله يي وينه ترلاسه کړې وي ، دالريژيک عکس العمل دخطر اودتبي دکوالي لپاره دترانسفیوژن څخه مخکي درمل تجویزکيږي. په همدې اساس دترانسفیوژن څخه مخکي دتطبيق کيدونکودرملواړوند دډاکترلابونوني چک کړئ او ددرملودتجویزپه صورت کي ، ناروغ ته درمل دترانسفیوژن دپيل څخه حداقل ۳۰ دقيقې مخکي ورکړئ .
۲. ټوله دارتيا وړوسايل راټول کړئ اودبسترڅنگ ته يي وليږدوئ .
۳. لاسونه پريمينځئ اوکه لارمه وي محافظتي وسايل واغوندي .
۴. ناروغ ته دکاردسرتي عملیه روښانه کړئ.ناروغ ته وواياست چي دهرډول نښولکه لږزي،خارښت ،رشونواوياغيرطبيعي علايمودرامنځته کيدوپه اړه خبر درکړي .

۵. دستکشي په لاس کړی. که چیري ناروغ ته کینولانه وي بسته سوې ، نوموړي ته کینولا بسته کړی.

۶. ناروغ ته تطبیق کیدونکي وینه دروغتون دپالیسی مطابق دویني دبانک څخه واخلي . وینه دتطبیق څخه مخکي په سم ډول چک اووگورئ او اړینه ده چي دویني دتسلیمیدوساعت اودویني داخیستلو اووخت تیرنېټه ، د Cross matching نتیجه اودگروپونوتطابق په پوره توگه دغورلاندې ونیسئ او HBS ، HCV ، Syphilis او HIV ناروغیوڅخه دویني په پاکوالي باندي ځان ډاډه کړی .

وینه باید په ۴درجې سانتي گراد کي وساتل سي اودویني ترانسفیوژن دویني دبانک څخه دویني اخیستلو ۳۰ دقیقې وروسته سرته ورسېږي .

۷. نرس باید لاندې اطلاعاتوته دتائیدلپاره دناروغ ددوسیې ، دناروغ دپېژندنې اودویني په

کڅوړه باندي دشته لیبل سره تطابق ورکړي :

- دویني دترانسفیوژن لپاره دډاکترهدایت
- دناروغ پېژندنې شماره (Bed No)
- دناروغ نوم
- دویني گروپ او RH ډول
- دویني دوخت تیرتاریخ
- دلختي دشتون له نظره دویني
- دمحتویاتوچک
- درضایت پانه

۸. دترانسفیوژن دپیل کولوڅخه مخکي ، دناروغ اصلي حیاتي نښي چک کړی. دویني دترانسفیوژن په وخت کي په حیاتي نښوکي هرډول تغیرممکن دعکس العمل دڅرگندیدلوښودونکی وي .

۹. دویني دترانسفیوژن سټ تنظیم کړی . ددې لپاره چي دمقدماتي مراحلوڅخه مخکي وینه دناروغ بدن ته جریان پیدانه کړي نو دویني دکڅورې دڅاڅکو راتویدلوناحیې ته نژدې کلمپ بندکړی. که چیري دترانسفیوژن ددستگاه څخه استفاده کوی هغه پر "hold" باندي ودروی .

۱۰. دویني دکڅورې دست دنېزې دداخلېدو دبرخي څخه پوښ ليري کړی اودست دلولې دنېزې برخه په پېچي اوفشاري حرکاتوسره دویني کڅورې ته داخله کړی خوږام مو وي چي دویني کڅورې ته داخلېدونکې نیزه ککړه اولوده نه سي. دویني کڅورې دسرم په پایه باندي راځورنده کړی.

دویني دکڅورې څخه دڅاڅکوراتویدلوناحیې ته فشارورکړی ترڅودویني په IV سټ کي موجود فیلتردویني څخه ډک سي. دا کړنه دویني IV سټ ته دهوادداخلیدومخه نیسي.

۱۱. کلمپ خلاص کړی ترڅوینه په لوله کي جریان پیداکړي اوپه لوله کي شته هواخارجه کړی.لوله دناروغ دکېنولې سره وصل کړی.اوکه دانفیوژن ددستگاه څخه استفاده کوی لوله دانفیوژن په دستگاه کي کېنېږدی .

۱۲. ترانسفیوژن پیل اودجریان سرعت يي دتجويزمقدارپه اساس تنظیم کړی .

دویني دجریان سرعت په کلمپ سره داسي تنظیم کړی چي دڅاڅکوشمیريادجریان سرعت يي ټاکلي (دمحاسبه سوي اندازې څخه کم) اندازې ته ورسېږي.دویني جریان اودانفیوژن ددستگاه فعالیت چک کړی .

وینه په وروتوگه تطبیق کړی (په لومړی ۱۵ دقیقوکي بایدد ۲۵-۵۰ ملي لیتره زیاته وینه زرق نه سي).

دترانسفیوژن په لومړیو ۵ - ۱۵ دقیقو په جریان کې دناروغ ترڅنګ پاته سئ ځکه دترانسفیوژن عکس العمل عمومادویني دتطبیق په همدې مرحله کې رامنځته کېږي. دکېنولې دستنې دداخلیدلومحل چک کړئ که چیري کینولا یاستنه دورید څخه وتلې وي ، وینه دنسج په اطرافوکي راټولېږي .

۱۳- ناروغ دنفس تنگی ، خارښت ، سرگرځیدلو، دقطني ناحیې درد ، د Sternum شاته درد ، دوجوددگرموالي ، پوستي راشونو یا هري بلي غیرطبیعي نښي له مخي ارزیابي کړئ. دغه نښي نښاني کیداي سي دویني دانتقال د عکس العمل لومړنی علامي وي. په ناروغ کې دداډول نښونښانورامنځته کیدل داجوتوي چي وینه دناروغ دویني سره توافق نه لري باید سمدستي دویني ترانسفیوژن ودرول سي .

۱۴- دناروغ دلومړني مراقبت اوڅارني(۵څخه تر۱۵ دقیقو)څخه وروسته چي دترانسفیوژن د عکس العمل نښې ونه لیدل سي ، دانفیوژن سرعت زیات کړئ ترڅومحاسبه سوي سرعت ته ورسیږي. که چیري کلینیکي نښي څرګندي سوي ترانسفیوژن په بشپړ ډول ودرول. ناروغ دویني دترانسفیوژن د عکس العملونودنښونښانولکه خارښت ، سوروالي ، لږزې ، عضلي تشنج اونورونښوسره آشنا کړئ.

۱۵- ۵۰۰ سي سي وینه بایدپه اعظمي ډول په دوه ساعتونوکي ناروغ ته ترانسفیوژن کړئ یعني وینه باید دکوتبي په تودوخه کې له دووساعتونوڅخه زیاته پاته نه سي.

۱۶- دیوساعت لپاره حیاتي نښي دهر و ۱۵ دقیقوڅخه وروسته چک کړئ. ددې څخه وروسته دترانسفیوژن ترپایه رسیدوپوري یې په هر نیم ساعت کې یوځل چک کړئ .

۱۷- دترانسفیوژن په وخت کې ، ناروغ په دوامداره توګه دویني دانتقال د عکس العملونودرامنځته کیدوله مخي وڅاری. که چیري دویني دانتقال د عکس العمل یوه نښه ولیدل سوه ، دویني ترانسفیوژن ودرول. دتطبیق کیدونکي ویني کڅوړه ژر بدله کړئ. دنورمال سالیني محلول په وریدي توګه په معمولي سرعت سره (40ml/hr) انفیوژن کړئ اوډاکترته فوراً خبرورکړئ. نورمال سالیني دویني د IV سټ له لاري انفیوژن نه کړئ ، ځکه په دې صورت کې زیاته وینه دناروغ بدن ته ځي چي کیداي سي عکس العمل خطرناکه کړي.

- ۱۸- که چیري دویني دتطبيق په وخت کي عکس العمل رامنځته نه سي اوتوله وینه ناروغ ته زرق سي ، کلمپ بند کړی اوحیاتي نښي کنترول کړی .
- ۱۹- دناروغ د آرام وضعیت رامنځته کولوکي مرسته وکړی .
- ۲۰- دستکشي وباسی اوخپل لاسونه پاک پریمنځی .
- ۲۱- په هغه صورت کي چي ناروغ ته وینه تطبيق سي ، دویني گروپ اود RH ډول يي ثبت کړی. دویني دترانسفیوژن په جریان کي رامنځته سوي عکس العملونه یاددانت کړی اوناروغ ته سرته رسیدلي مداخلات ثبت کړی همدارنگه دویني دانتقال دپروسي په جریان کي دنورو تطبيق سوو مایعاتو انفیوژن ثبت کړی .

یادونه :

- که چیري ناروغ دویني دانتقال په وخت کي د لږزې سره مخ کیږي خودویني دانتقال په نسبت د عکس العمل هیڅ نښي نښانې ونه لري ، ډاکترته خبرورکړی . ډاکترممكن دویني په تطبيق کي وقفه راولي یا دویني دبیا لگولوڅخه مخکي ناروغ ته اسپیرین یاآنتي هستامین توصیه کړي .
- که چیري ناروغ تبه اوتاکی کارډیا ولري اودملا دردڅخه شکایت ولري ، دابښې چي ناروغ دترانسفیوژن په وړاندي عکس العمل بنودلی دی. سمدستي دویني ترانسفیوژن ودروی. ناروغ ته نوي د IV ست وصل او %۹/۰ سوډیم کلوراید ورته ولگوی. ډاکتر اودویني دبانک مسؤلین خبرکړی .
- ناروغ باید دویني دترانسفیوژن په وخت کي گرم وساتل سي.

دیارلسم خپرکی

دزخم مراقبت ،

پانسمان

او بند اژپچلومهارت

دزخم څخه مراقبت

Care For Wound

د پوست په مخ باندې د زخم رامنځته کیدل د بدن داخل ته د هر ډول میکروبونو د داخلیدلو لاره وي او زخم ته په ډیرې آسانی سره انتانونه کولای سي چې لاره پیدا کړي په همدې اساس باید د زخم مراقبت وسي او د هر ډول زخم رامنځته کیدل جدي و نیول سي. د زخم څخه په مراقبت کې د نرس لومړنۍ مسؤلیت په زخم باندې د مایکروارگانیزمونو د تهاجم څخه مخنیوی کول دي.

د زخم د مراقبت څخه هدف :

- د زخم د خونریزی کنټرول
- زخم ته د انتان د انتقال څخه مخنیوی
- زخم ته د زیاتې صدمې اوزیان مخنیوی
- د زخم سوي غړي رغیدو او طبیعي فعالیت ته په راگرځیدو کې مرسته کول

زخم د تخریب د درجې ، د زخم د لامل ، د نسجي صدماتو شدت ، او د زخم د پاکوالي په اساس طبقه بندي کېږي ؛ خو په عمومي توګه زخمونه په دوه ډوله باندي دي :

۱) خلاص زخمونه : هغه زخمونو ته وايي چې د خارجي محیط او پوست لاندې انساجو ترمنځ ارتباط رامنځته سي. په خلاص زخمونو کې هم پوست او هم د پوست لاندې انساج زیانمن سي وي او معمولا د خارجي خونریزی سبب کېږي. خلاص زخمونه ډیر خطرناک دي او د خلاص زخم دانتانې کیدلو خطر د تړلي زخم څخه زیات دی؛ ځکه چې انتان خلاص زخم ته ژر نفوذ کولای سي ، زخم په سرعت سره عفوني کېږي او میکروبونه کیدای سي د پوست ژورو لایوته پراختیا پیدا کړي .

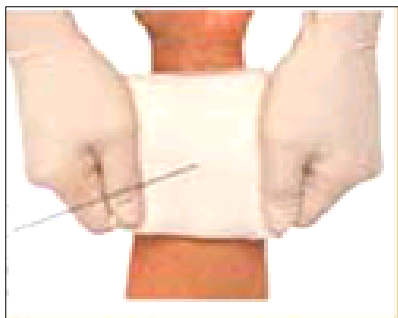
۲) تړلي (بسته) زخمونه : په دې ډول زخمونو کې د پوست لاندې طبقاتو او داخلي احشاء ته زیان رسیدلي وي خو پوست سالم وي. په دې حالت کې کیدای سي خونریزی رامنځته سي خو کیدای سي د بدن څخه خارج نشي .

ددې لپاره چې زخم انتاني او صدمه ونه ویني ، خونريزي يې کنترول او ژر جوړسي باید زخم پانسمن کرل سي . زخم همیشه باید په پانسمن سره وپوښي ځکه دا کار د عفونت څخه مخنیوی کوي او همدارول د زخم د شدیدی خونريزی په صورت کې پانسمن کولای سي په زخم باندې فشار راوړي اود د ویني په پرند کیدلو کې مرسته وکړي .

پانسمن

Dressing

زخم د یو محافظوي پاک تعقیم سوي پوښ (ستريل گاز او بنداز) پواسطه پوښل د پانسمن په نامه

یادېږي . پانسمن زخم د میکروبونو څخه پاک ساتي ، پوست اود زخم انساجوته د زیاتي او ناڅاپي صدمي رسیدلومخه نیسي . د پانسمن لومړی گاز د زخم تر شحات جذبوي کله چې د زخم تر شحات کم سي ، فیرین تشکیلېږي او زخم تړل کیږي .

که چیري پانسمن د زخم د خصوصیاتوسره همېږغی نه وي د زخم د جوړیدلو د خنډسبب ګرځي . د پانسمن د ډول انتخاب اود پانسمن کولو طریقه د زخم په رغېدو باندې اغیزلري . په یومناسب پانسمن کې باید تر شحات د زخم په مخ باندې وچ نه سي چې په دې صورت کې د پوست اوبه کمیږي او کم آبه کیږي او پوست پتري (خړ) نیسي ، چې په پایله کې د پوست دغه خړ داپي تلیال حجراتو د طبیعي رشد په وړاندې د مانع سبب ګرځي اودنوي حجراتوپه سطح باندې هم اغیزکوي همدارول د زخم وچوالي هم کیدای سي دناروغ د ناآرامی باعث سي .

یومناسب پانسمن زخم په ملایم او مرطوبه توګه ساتي ، همدارنګه یو پانسمن د زخم تر شحات جذبوي ترڅو د تر شحاتو د راتولیدو څخه چې کیدای سي د زخم د انتاني کیدو سبب سي ، مخنیوي وکړي . یو پانسمن باید په دومره اندازه باندې وي چې د زخم سطحه وپوښي او ۲،۵ سانتي متره یې اطراف وپوښي . که لږمه وي پانسمن باید ضد عفوني سي ترڅو باکتریاوي زخم ته داخلي نه سي .

پانسمن د لاندې اهدافولپاره استعمالېږي :

- ✓ دمایکروارگانیزمونو اوانتانو نوخخه زخم ساتي اودهغوي خخه مخنیوی کوي.
- ✓ دزخم دخونریزي په کنترول اودویني په لخته کیدلوکي مرسته کوي.
- ✓ دزخم هرډول مایع اوترشحات جذبوي ، زخم پاک ساتي اودزخم په رغیدوباندي اغیزلري .
- ✓ زخم ته دناخپي اوزیاتي صدمې رسیدلومخه نیسي.
- ✓ زخم بې حرکت ساتي اوپه دې سره دزخم انساجواوکوکونو(سوپورونو) ته دزیان رسیدلوخخه مخنیوی کوي .
- ✓ دناروغ دنظرخخه زخم پټ ساتي .

دپانسمن لایي:

اکثره جراحي پانسمنونه دري لایي لري :

▪ لاندنی لایه ، یادزخم سره دتماس لایه :

دپانسمن لاندنی یالومړی لایه مستقیمه زخم باندي ایښودل کیږي ، زخم اودزخم ترڅنگ اړخونه پوښي. فیبرین ، دویني محصولات اونورترشحات په دې لایي باندي نښلي. که چیري دزخم ترشحات وچ سي همدالاندنی لایه دزخم په سطحی پوري نښتي وي اوستونزه رامنځته کوي. په دې صورت کي دپانسمن ژریانامناسب لیري کول دجوړسوو ابي تلیال حجراتو دخرابیدوسبب کیږي .

دپانسمن لاندنی لایه باید په آرامي سره جلاکړل سي که نوموړې لایه ډیره په زخم

باندي نښتي وي په نورمال سالیڼ باندي باید لنده کړل سي په خاصه توگه هغه

پانسمن چي خوورځي نه وي بدل سوی لاندنی لایه یي بایدلومړی په نورمال

سالیڼ باندي لنده اوبیا جلاکړل سي. کله چي زخم پاکولوته اړتیا ولري دپانسمن لاندني

لایه دزخم دپاکولوپه موخه استعمالیږي. هرڅومره چي دپانسمن لاندنی لایه دزخم په

لاندني انساجوپوري نښتي وي ، پانسمن په دې صورت کي دترشحاتوپه

ایستلواودزخم په پاکولوکي مرسته کوي. دهغه زخمونوپانسمن چي ترشح لري

دمايکروارگانيزمونودرشدخخه د مخنيوي لپاره بايد په مرتبه توگه بدل سي اوبل داچي باکټرياوي دپانسيمان په گرم، مرطوب اوتاريک محيط کي په سرعت سره رشد اووده کوي.

▪ **دوهمه لايه ، دترشحاتودجذب لايه :**

دپانسيمان دوهمه يادترشحاتو جذب لايه مستقيما دپانسيمان په لومړي لايه باندي ايښودل کيږي.دالايه دترشحاتودساتني دآلي په توگه کارکوي اودگازپه فتيله اي عمل سره دزخم خخه ترشحات خپل ځان ته راکشوي .

▪ **دپانسيمان دريمه ياباندني لايه (دپانسيمان دساتني لايه) :**

دپانسيمان باندني يا وروستي لايه دزخم سطحه دباکټرياوو اونوروخارجي ککړواوآلوده شيانودتماس خخه ساتي .

دپانسيمان ډولونه:

پانسيمان دزخم دوچوالي اومرطوب والي له نظره په دوه ډوله دي:

١) وچ پانسيمان (Dry dressing): وچ پانسيمان په هغه زخمونوباندي چي ترشح اودريناژ ونه لري استعماليږي.په وچ پانسيمان کي دزخم ساحه په انتي سپټيک سره پاکيږي اودمعقم اوستريل گازپواسطه پوښل کيږي.

٢) مرطوب پانسيمان (Wet dressing): مرطوب پانسيمان په هغه زخمونوباندي چي زياته ترشح اودريناژولري استعماليږي داډول پانسيمان ،دپانسيمان قدرت دزخم دترشحاتوپه جذب اوراتولولوکي زياتوي .

مرطوب پانسيمان دوچ پانسيمان په پرتله دانتاني نکروزه زخمونوپه پاکولوکي ډيرگټوردي . په مرطوب پانسيمان کي پاک گاز د نورمال ساليڼ اوي انتي سپټيک انتي بيوتيک محلولاتو په واسطه مرطوب کيږي وروسته د Forcepse پواسطه په زخم باندي ايښودل کيږي .

دپانسمان تبدیلول :

د اچي پانسمان د زخم په عفونت ، چرک او ویني سره آلوده کيږي بايد تبدیل کړل سي . که چيري پانسمان په زخم باندي دزيات وخت لپاره پريښودل سي نور عفونت رامنځته کوي . دپانسمان د تبدیلولو وخت د زخم ډول ته په کتوسره فرق کوي . په پاک زخمونو کي پانسمان بايد خوورځي وروسته تبدیل کړل سي او په چرکي زخمونو کي پانسمان بايد هره ورځ يا حتی په ورځ کي څو ځله تبدیل کړل سي .

هغه زخم چي وچ وي دپانسمان دوباره نوي کولو ته يي خاصه اړتيا نه احساسیږي . خو مرطوب پانسمان هرڅومره چي ژروي بايد تبدیل سي .

پانسمان بايد د فوق العاده اسپتیک شرایطو لاندې بايد تبدیل سي .

د زخم د پاکولو او پانسمان کولو طريقه :

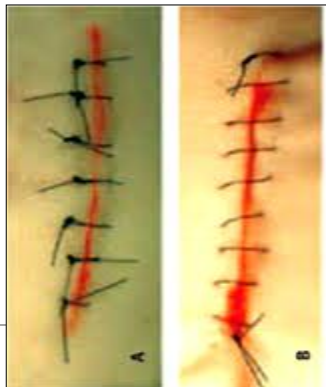
الف (د زخم د پریولولو طريقه :

- ناروغ ته آرام وضعیت ورکولو کي مرسته وکړئ ترڅو په آسانی سره وکولای سي دهغه زخم ته لاس رسي پیدا کړي . دناروغ وضعیت بايد داسي وي چي د پریولولو محلول د زخم د پاکي ناحیې څخه د زخم وروستني ناپاکي ناحیې ته جریان پیدا کړي . د زخم ناحیه بايد د لیدلو وړ وي ، دناروغ د زخم څخه پرته نوري ټولي ناحیې پټي کړئ .
- د ډاکتر د هدایت مطابق ناروغ ته د درد ضد درمل ورکړئ .
- د زخم د ناحیې لاندې داوبو جذبوونکی پد کښیږدئ .
- د گان ، ماسک او عینکو څخه استفاده وکړئ .
- پاکي دستکشي په لاس کړئ . مخکنی پانسمان په احتیاط سره د زخم څخه لیري کړئ . که پانسمان په زخم باندي نښتی وي دنورمال سالیڼ دکم مقدار څخه استفاده وکړئ چي دپانسمان په سستیدلو او لیري کیدلو کي مرسته کوي .

- دمخکني پانسماډ دليري کولوڅخه وروسته ، په پانسماډ باندي دترشحاتو دشتون مقدار، ډول ، رنگ اوبوی ته توجه وکړئ. او همدا ډول دزخم دسکارنسج ، گرانوله نسج ، اپتيليايزه کيدلو، نکروز او درناژشتون ته توجه وکړئ. ککړ اوزور پانسماډ په کچره دانی کي واچوئ او دستکشي وکارئ.
- که لازمه وي يوپاک اومعقم محيط آماده کړئ اودزخم دپاکولو لپاره نورمال ساليڼ اونوراږوندوسايل اوتجهيزات تيارکړئ اوياکي دستکشي په لاس کړئ .
- دمحلول دجمع اوري لپاره دزخم لاندې پاک لگن کښيږدئ .
- دنورمال ساليڼ دسرم يا هم دنورمال ساليڼ دمحلول څخه ډک سوي سورنج نوك زخم ته د ۱ اينچ (۵/۲ سانتي متره) په اندازه زخم ته نژدې کړئ اودنورمال ساليڼ محلول په تکراري توگه په وروډول په زخم باندي جاري کړئ او دزخم ټولي ناحيي ورباندي پريولئ.
- دمايع يوشان جريان اودجاري سوي مايع نرموالي ته پام وکړئ. کله چي دزخم څخه جاري سوي محلول دترشحاتو څخه پاک سو، نور دزخم پريمينځل ودرؤئ.
- په خاورو اوگرد باندي ککړ اوچرکي زخمونو دپريوللو په وخت کي بڼه داده چي دهايډروجن پراکسايډ دمحلول څخه استفاده وکړئ ځکه چي H2O2 د جوشوالي دخاصيت په علت هغه خارجي شيان چي په زخم کي موجود وي خارجوي .
- دزخم داخلي برخه اوداړخونوپوست يي په پاک اومعقم گازسره وچ کړئ .
- په زخم باندي يوپاک اوتازه پانسماډ کښيږدئ .
- اضافي وسايل ټول اوناړوغ ته په آرام وضعيت ورکولوکي مرسته وکړئ.
- دستکشي اونورمحافظتي وسايل ليري کړئ اولاسونه پريمينځئ .

دزخم څخه دکوونو ايستل (Remove Sutures)

کوکونه يا سوچرونه هغه تارونه دي چي دزخم دڅنډو يودبل سره دکوک لپاره استعماليري، دزخم څنډي يوبل ته نژدې کوي اودزخم خونريزي کنټرولوي.

په عمومي توگه سوچورونه دعملياتو څخه وروسته په پينځمه اوشپږمه ورځ ايستل کيږي .

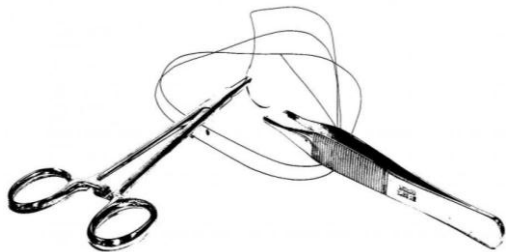
دزخم دسوچورنودایستلوپه وخت کي دزخم څنډي بایدکش نه سي اونه هم بایدصدمه وويني.

دکوک (سوچور) په ایستلوکي مهمترین اصل دادی ، دکوک هغه برخه چي لیدل کیږي هیڅکله باید دنسج دمنځ څخه تیره اوونه ایستل سي ځکه چي دپوست دسطح کوکونه دانتان عامل دي اودنسج له منځ څخه دناپاک سوچورتیریدل دانتان سبب کیږي.

دکوک یوسر باید دجلد سطحی ته نژدې غچي کرل سي اوبل سړیي دپنس پواسطه ونیول سي اوپه احتیاط سره ویستل سي.

دزخم څخه دکوکونو دایستلو طریقه :

۱. دکوکونو دایستلو لپاره دډاکتر هدايت اودروغتون پالیسي تعقیب کړئ.
۲. دارتیاو ورسایل لکه دپانسماں سیت ، blade ، دستکشي ، گازیډ ، نورمال سالین او... آماده کړئ.
۳. ناروغ ته داسي وضعیت ورکړي چي راحتته وي اوهم تاسوزخم ته لاس رسی ولري.
۴. لاسونه پریمینځی اوپاکي دستکشي په لاس کړئ .
۵. دزخم پانسماں په مناسبه توگه اواحتیاط سره خلاص کړئ .
۶. که لازمه وي نوري پاکي دستکشي په لاس کړئ .
۷. زخم په نورمال سالین یا په پایوډینو سره پاک کړئ اوبیایي وچ کړئ .
۸. دکوک یوسر باید دجلد سطحی ته نژدې قیچي یا په blade باندي پري کړئ اوبل سړیي دپنس پواسطه ونیسی اوپه احتیاط سره یي وباسی همداسي نورکوکونه هم په همدې توگه وباسی. دزخم دسوچورنودایستلوپه وخت کي باید دزخم څنډي کش نه سي اونه هم بایدصدمه وويني .
۹. که چیري اړتیاوي په جورسوي زخم باندي نوي پاک پانسماں کنبیږدی .

ب) دزخم دپانسماڼ کولو طریقه:

طریقی وړ وسایل:

- پاکي دستکشي (Sterile Glovies)
- دپانسماڼ پاک سټ (Sterile Dressing Set)
- **Gaze Pad** (نرم گازدی چي په زخم باندي دلوپری اودوهمي لایي په توگه ایښودل کیږي)
- **Gaze bandage** (دابنداژ په زخمونوپه خاصه توگه په سوځیدلوزخمونوکي د Gaze Pad دمحم کولولپاره د Gaze Pad برسیره دوروستي لایي په توگه استعمالیږي).
- **Crip bandage** (دابنداژ دوروستی لایي په توگه د Gaze Pad دمحم کولولپاره د Gaze Pad برسیره راتاویږي).
- **Vaslin Gaze** (واسلین گازدیوې غوړي لایي په توگه وي په خړیدلوزخمونواوسوځیدلوزخمونو باندي چي دجلدلوپری لایي یې له منځه تللي وي اومکروبي نه وي ، اچول کیږي).
- دنورمال سالیڼ محلول ۰/۹٪
- داوبو جذبوونکی پد
- **Leukoplaster** (دپانسماڼ دمحم کولولپاره)
- کچره دانی / پلاستیکی ټوکری

عملیه:

- 1) دزخم دمراقبت په تراود داکترهدایت یادزخم دمراقبت مربوط دنرسنگ دمراقبت اړوند چاري وارزوی .
- 2) دارتیاوروسایل یوځای کړی اودبسترترخنگ یې په میزباندي کښیږدی.

- 3) لاسونه پاک پریمینځی
- 4) دناروغ زخم دپانسماں کولوڅخه مخکي ددرد دکموالي غیردرملیزه مداخلاتو یاددرددردملوته احتمالي اړتیا اوپانسماں دبدلولوله مخي ارزیابي کړی. که چیري ناروغ دپانسماں په وخت کي ددرددردملوته اړتیاولري درمل دډاکتر دلارښووني مطابق ورکړی.
- 5) دپروسیجرپه جریان کي کچره دانی ته اړتیا لیدل کیري ، نومخکي له مخکي یي په مناسب ځای کي کښیردی.
- 6) دکاردستره رسولودآسانتیا لپاره دناروغ بسترسم اوتنظیم کړی
- 7) دناروغ سره مرسته وکړی چي په آرام وضعیت کي قرارونيسي اوپه آسانی سره وکولای سی دهغه زخم ته لاس رسی پیدا کړی. دزخم څخه پرته نوري ټولي ساحي پټي کړی. که چیري لازمه وي دزخم دمحل لاندی داوبوجذبوونکی پد کښیردی.
- 8) یوځل مصرف کیدونکي پاکي دستکشي په لاس کړی اوپه پانسماں باندي مخکني نښلیدلي پلاسترونه جلاکړی ، مخکني ککړاوالوده پانسماں لیري کړی. هڅه وکړی چي دزخم نوي جوړسوي انساج زیانمن نه سی. که چیري دپانسماں هره برخه دناروغ په پوست پسي نښتي وه دنوموړي ناحیي څخه دپانسماں دجلاکولو لپاره دنورمال سالیڼ څخه استفاده وکړی. دپانسماں دلاندی لایي دلیري کولو لپاره دپاک فورسپس (Forceps) څخه کارواخلی ځکه دالایه منته وي.

- 9) دمخکني پانسماں دلیري کولوڅخه وروسته ، په پانسماں باندي دترشحاتودشتون مقدار ، ډول ، رنگ اوبوی ته توجه وکړی. آلوده اوکثیف پانسماں په کچره دانی کي واچوی اوخپلي دستکشي هم وباسی .

- 10) دزخم محل، داندازی، ظاهراوترشحاتوله مخي ارزیابی کړی. اوهمداډول هرډول درد ارزیابی کړی.
- 11) دکاردسرتة رسولولپاره دستریل (sterile) دروش څخه استفاده وکړی، دکارځای ستریل اومعقم کړی دپانسماں معقم سیټ اوپکاریدونکي وسایل خلاص اوپرانیزی.
- 12) دزخم پاکوونکي محلول سرخلاص کړی. دزخم دپاکولولپاره دپرتیاورمقدارمحلول دکوچنیوزخمونودپریولولولپاره مستقیماپه گازباندي اودلوی زخمونودپریولولولپاره په ځانگړي لوبني کي واچوی.
- 13) ستریل اوپاکي دستکشي په لاس کړی.
- 14) زخم پاک کړی. که چیري لژمه وي دزخم دناحیي دپاکولولپاره دپاک فورسپس (Forceps) څخه استفاده وکړی فورسپس دزخم دپریولولوپه وخت کي باید دجلدسره په تماس کي نه سي. په فورسپس باندي گازید ونیسئ اوزخم دلورطرف څخه کنبته لورته یا هم زخم دکمي آلوده اومنتني ناحیې څخه دزیاتي آلوده اوملوثي ناحیې ولورته اودمرکزڅخه واطرافو (بیرون) ته پاک کړی.

مړه سوي نسجونه اونوراضافي مواد دزخم څخه پاک کړی. ددې څخه وروسته دهرځل پریولولولپاره دتازه گازونوڅخه استفاده وکړی اواستعمال سوي گازونه په کچره دانی کي واچوی. دزخم په نوي جوړسویوانساجوبندي گاز مه موبنی یوازي په نوي جوړسویوانساجوباندي گازید کنبیږدی اوپه دې توگه په نوي جوړسویوانساجوباندي شته ترشحات پاک کړی. زخم یوپه بل پسې دلورڅخه کنبته لورته پاک کړی.

15) هغه زخم چي چرك لري اویازخم ډیرژور وي زخم بایدپه انتي سپتيك موادوسره پريمینځی. هغه زخمونه چي گنډل سوي دي دزخم دگنډل سوي ساحي پوست دچرك اودوچوسوو وینو څخه پاك كړی.

16) زخم دپاکولوڅخه وروسته په یووج سفنجي گازیاگازید باندي (دزخم دپاکولوپه ډول)، وچ كړی همدارازدزخم داړخونوپوست هم په بنه توگه وچ كړی. پماد یاددرملو بل هرډول چي تجویزسوی وي په زخم باندي استعمال او ووهی.

17) په زخم باندي دوچ گازید یوه لایه کنبیردی. دزخم دپوښلولپاره بایدگازیدپه كافي توگه غټ وي ترڅووكولاي سی دزخم څنډي هم وپوښی. دگازیدڅنډي ونیسئ اوخپلي گوتي دگازدهغي برخي سره چي دزخم سره په تماس كي کیږي، ليري وساتئ. مطمئن سی چي گازیددزخم دپوښلولپاره په كافي اندازه غټ دی.

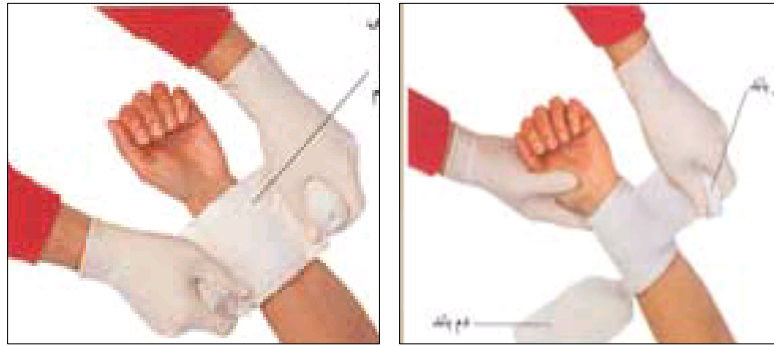
گازیدمستقیمادزخم په مخ باندي کنبیردی اودحرکت ورکولوڅخه یي ډډه وكړی ځكه دپوست څخه زخم ته دمایکروارگانیزمونو دلیردلامل کیداي سي.

په زخم باندي د گازید دلومړی لايي ایښودلو وروسته د گازید نوري پاکي لايي کښیږدی .

18) د زخم نوعیت ته په کتوسره په گازید باندي، Crip bandage یا Gaze bandage داسي راتاو کړی چي د گازیدونو خارجي لايي وپوښي.

19) په زخم باندي د پانسما دمحم کولولپاره د گازبنداژ لايي په لوكوپلستر، قلفي سنجاق سره ټينگي کړی اوياهم د گازید په لايو باندي مستقيما د گازبنداژ لايي يو دبل سره غوټه کړی ترڅو په زخم باندي پايداري فشار رامنځته سي. پانسما بايدنه ډير ټينگ اونه هم ډير سست وي.

دبنداژ دترلوڅخه وروسته ، دویني جریان دپانسماڼ سوي غړي په لاندنيو برخو کي کنترول کړی. که چیري بنداز ډیر تینګ ترل سوی وي هغه سست کړی.

20) دزخم دپانسماڼ کولوڅخه وروسته پاته وسایل راټول او په مناسب ځاي کي کښېږدی ناروغ ته دراحتی په وضعیت کي قرار ورکړی .

21) دستکشي دلاسونوڅخه وباسی اولاسونه پاک پریمینځی.

22) دزخم ځاي او پانسماڼ ، اوناروغ ته تجویز سوي انټي بیوتیک یاد دابنت کړی .

دزخم دپانسماڼ کولو په وخت کي لاندی ټکي په پام کي ونیسئ:

- که چیري دمخکي پانسماڼ سوي زخم څنډي او اړخونه دانتهاپه برخه کي یو دبل سره نه وي نژدې سوي اود زخم داړخونو پوست هم سوراوالتهابي وي او چرکي ترشح وده کړې وي په دې صورت کي ناروغ دتبي ، بې حالي او بې حسي اونورونښولنه مخي ارزيايي کړی. په زخم باندي وچ او معقم پانسماڼ کښېږدی .
- هغه پانسماڼ چي دزخم څخه بنویدلی وي لیري یي کړی او یونوی پانسماڼ په زخم باندي کښېږدی.
- بتادین (پایوډین آیوډین) دمکروب وژلو اوله منځه وړلو یوقوي محلول دی او کولاي سي دباکتریاگانو ، ویروسونو ، قارچونو ټول ډولونه اونورمایکروارگانیزمونه له منځه یوسي. دهمدغه محلول داستعمال په وخت کي ډیره مهمه نکته داده چي په پوست باندي ددې محلول تطبیق ترهغه وخته پوري چي دپوست مخ وچ سوی نه وي هیڅ اغیزنه لري .
- په هغه صورت کي چي وینه دپانسماڼ لومړی لایي ته نفوذ وکړي دپانسماڼ همدالومړی لایه مه لیري کوی دخونریزي دکنترول لپاره دگازید نوري لایي ورباندي کښېږدی .
- دزخم دپوښلولپاره دپنې څخه استفاده مه کوی ، ځکه چي پنې اکثرا ستريلي نه وي.
- پانسماڼ باید په دومره فشار سره وټرل سي چي دپانسماڼ دمحل لاندی دویني جریان مختل نه کړي .
- که لزمه وي پانسماڼ هره ورځ بدل کړی او که چیري مرطوب یا آلوده سو ژړی بدل کړی.

بند اژ پچل

Bandaging

د بند اژونو څخه د پانسماں د محکم کولو، د ویني بهیدني د کنترول، د زیانمن سویو غړو د ساتلو او بې حرکت کولو او د تورم د کموالي لپاره استفاده کیږي. بند اژونه په کلي توگه د کتان او د ململ

گاز د ټوټو (پارچو) څخه چې نرم او کم الاستیکي خاصیت لري، جوړسوي دي او په مختلفو شکلونو سره شتون لري چې په ماریچي توگه د زیانمن غړي چاپیره راتاویږي.

د بند اژونو څخه په لاندې حالتونو کې استفاده کیږي:

- ✓ د مات هډوکي د ساتني او محافظت لپاره
- ✓ د پانسماں د تثبیت او محکم کولو لپاره
- ✓ په زخم باندي د مستقیم فشار د رامنځته کیدو او خونریزي د کنترول لپاره
- ✓ د زیانمن سوي لاس یا پښي د حرکت د محدود کولو لپاره
- ✓ د تورم څخه د مخنیوي او د یوزخم څخه د حمایت لپاره استعمالیږي.

د بند اژ د تړلو په وخت کې لاندې ټکي په پام کې ونیسئ:

- که چیري د بند اژ څخه دماتي سوي ناحیې د ثابت ساتلو لپاره استفاده کوی د بند اژ د محکم کولو لپاره په داسي ناحیه کې چې زیانمنه سوي نه وي د بند اژ نهایتونوته غوټه ورکړی.
- دماتي سوي ناحیې د ثابت کولو څخه مخکي د هډوکي په محل کې د گازید زیات مقدار کښیږدی.
- کیدای سي د زخم د اطرافو انساج متورم سي، په همدې اساس د بند اژ د حد څخه د زیات ټینګ نه تړلو څخه ډاډ ترلاسه کړی او د بند اژ تړل کنترول کړی.
- که چیري په لاس یا پښه باندي بند اژ پیچي نودلاس او پښي د گوتونو کان مه ورباندي پتوی ترڅو د ویني د جریان د کنترول لپاره وکولای سی دهغوی څخه استفاده وکړی او معلوم کړی چې کافي د ویني جریان شتون لري.

- همیشه باید د بدن غړي په لاندې توگه په بنداژباندې وټړی اود غړواناتوميکي وضعیت په پام کې ونیسئ :
 - د داخل څخه بهرته
 - دنژدې څخه ولیري ته
- د بدن هغه برخه یا غړي چې بنداژباندې پیچل کېږي ، باید پاک اووچ وي.
- بنداژپه احتیاط سره په غړي باندې راتاوکړئ ، د بنداژ د تړلوپه وخت کې ماتي سوي ناحیې اوزیانمن غړي ته د حرکت ورکولوڅخه ډډه وکړئ ځکه زیانمن غړي ته حرکت ورکول دناروغ درد اوشاک باعث کېږي .
- بنداژباید دومره ټینګ نه وي چې د ویني د جریان مانع سي بلکې باید په دومره اندازه ټینګ وي چې ددخونریزي مخه ونیسي اودخونریزي ودروي ، پانسماپه خپل ځای کې وساتي اودزیانمن غړي د حرکت څخه مخنیوي وکړي .

دوه ډوله بنداژونه شتون لري :

▶ لوله اي بنداژونه

▶ مثلثي انداژونه

الف) لوله اي بنداژونه : لوله يي بنداژونه دلولې په شکل سره وي اوپه مختلفو اندازوسره شتون لري. لوله اي بنداژونه په زخم باندي دپانسماونودمحکم کولو، دزیانمن سوي غړواومفصلونودساتلو لپاره استعمالیږي. د بنداژ دراتاوولوپه وخت کې باید ډاډ ترلاسه سي چې په مناسبه توگه پیچل سوی اوځای يي نیولي دی .

دلوله اي بندازونود استعمال طريقه :

➤ په ساده توگه دبنداژ پيچلو طريقه : په ساده ډول دبنداژ دتړلو څخه د بدن په استونه يي شڪله غړو (لکه مټ يا ورون) كې استفاده كيږي. په دې طريقه كې بنداژ په داسې توگه په غړي باندي پيچل كيږي چي بنداژ ته دور وركول كيږي او د فريه شكل په غړي باندي تاوېږي او تقريبا په ۳۰ درجې زاويې باندي دبنداژ تاوولوته ادامه وركول سي هر دور بايد مخكنی دور وپوښي يعني دبنداژ د دوو ولونو ترمنځ بايد فاصله رامنځته نه سي.

(۱) كله چي په زيانمن سوی غړي باندي بنداژ پيچي نوموړي غړي ته مناسب وضعیت وركړي. زيانمن سوي ناحيي ته په كتوسره مناسب سايز بنداژ انتخاب كړي.

(۲) دبنداژ لوله په لاس كې ونيسي او دبنداژ سرد زيانمن سوي ځاي دمحل څخه لاندې كښيږدي او بنداژ په مستقيمې توگه د زيانمن سوي غړي چاپيره (د داخل طرف څخه وخارج لورته) راتاو او وپيچي. دبنداژ د سرد محكم كولو لپاره دبنداژ يو ول په تكراري توگه په غړي باندي

ويچي.

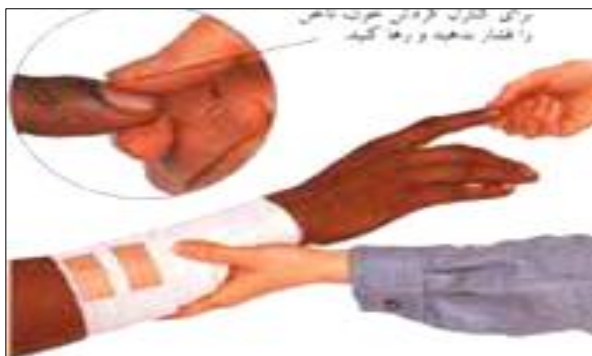
(۳) بنداژ پيچلو ته په ماريچي توگه د غړي د داخلي سطحي څخه د غړي پورتنې لورته په داسې توگه دوام وركړي چي دبنداژ هر دور بايد مخكنی دور په داسې توگه وپوښي چي دبنداژ يوه څنډه دمخكني بنداژ وروستی څنډه په موازي ډول وپوښي.

۴) د بند اژپه یومستقیم دورپیچلو سره د بند اژپیچل پایته ورسوی. که چیري بند اژ ډیر لنډ وي یوبل بند اژ په ورته توگه په زیانمن غړي باندي راتاوکړی ترخوتوله زیانمه سوي ناحیه وپوښل سي.

۴) د بند اژ ډیپچلو خڅه وروسته بند اژ په لوكوپلستر باندي یا قلفسي سنجاق باندي محکم کړی اود نوموړي غړي لاندې برخوکي د ویني جریان کنترول کړی. که چیري بند اژ ډیر ټینګ تړل سوي وي هغه سست کړی.

په لاس باندي د بند اژ پیچل:

الف) که دناروغ د لاس ورغوی لاندې لورته وي :

۱) که دناروغ د لاس ورغوی لاندې لورته وي د بند اژ سر د لاس دمړوند لاندې (د بټي گوتي قاعدې ته نژدې) کښیږدی او بند اژ په مشتقیم ډول د لاس په مړوند باندي راتاوکړی اود بند اژ سرد مړوند په داخل کي ټینگ کړی

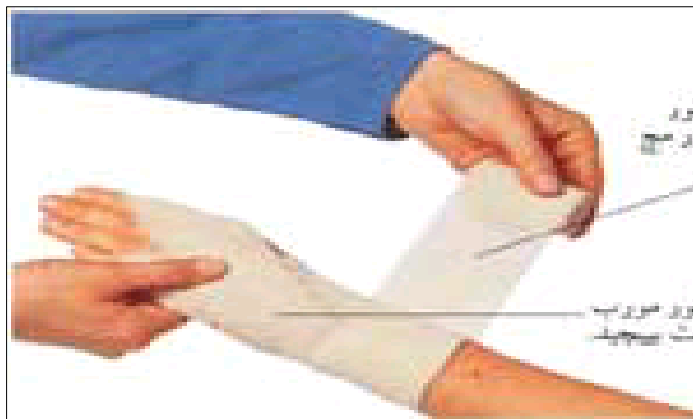
۲) بنداز دلاس دمرونډ دداخلي سطحي څخه کش دلاس دشاخه يي دکوچنی گوتي ولورته ورسوی وروسته يي دلاس دگوتولادي په ورغوي باندي راتاوکړی .

۳) اوس بندازدبتي گوتي څخه پرته په دانورو گوتوباندي په افقي توگه داسي وپيچي چي دبنداژ څنډي دکوچنی گوتي نوک ته نژدې قرارونيسي

بنداژدوباره دلاس په ورغوي باندي راتاوکړئ دلاس په ورغوي باندي دبنداژ ددوهم ځل راتاوولوڅخه وروسته دلاس دشاخه يي بېرته دلاس دمړوندلورته يي کش کړئ. لاس دبنداژدغه مارپیچه تاوولو دوروڅخه په استفادې سره وپوښئ. په پای کې بنداژ په مستقیمه توګه دلاس په مړوند باندي راتاوکړئ اوکارپایته ورسوئ .

٤) بنداژدلاس دمړوندشاته محکم کړئ

٥) دلاس دګوتي دنوک پواسطه دویني جریان چک کړئ.

ب) که دناروغ دلاس ورغوی لوړ لورته وي :

١) که دناروغ دلاس ورغوی لوړلورته وي لومړی دبنداژسردلاس دمړوندپه مخ باندي کښیږدئ اوبنداژ په مړوند باندي راتاوکړئ دبنداژسردمړوند په مخ باندي محکم کړئ .

٢) بنداژدبتي ګوتي اودلاس دورغوي ولورته کش کړئ اوپه لاس باندي يي راتا وکړئ.

۳) بنداژبیرته دلاس دورغوي څخه کش کړئ اودمړوند دداخلي برخي پوري ورته ادامه ورکړئ اوپه مړوند باندي يي بيا راتاو کړئ.

۴) د ۲ او ۳ مرحلې دمړوندبشپړ پوښولو پوري تکراري کړئ .

۵) دويني جريان کنترول کړئ .

په ځنگلي باندي دبنداژپيچل:

۱) زيانمن غړي ته داسي وضعيت چي دناروغ لپاره راحت وي قرارورکړئ .

۲) دبنداژسردځنگلي دمفصل (بند) په داخلي سطحه باندي کښيږدئ بنداژ دځنگلي خارج لورته کش کړئ اوپه ځنگلي باندي يي يو دور راتاو اوويچئ ترڅودبنداژ سرتينگ اوثابت اودځنگلي مفصل وپوښل سي.

۳) بندازپیچلوته په ماریچي توگه دخنگلي دداخلي سطحې څخه دخنگلي پورتنی سطحې ته په داسي توگه دوام ورکړی چې دبنداژهر دورباید مخکنی دورپه داسي توگه وپوښي چې دبنداژ یوه څنډه دمخکني بنداز وروستی څنډه په موازي ډول وپوښي.

۴) بندازدخنگلي دداخلي سطحې څخه دخنگلي لاندې برخې ته دیوقطري دورپه توگه کش کړی اوپه نوموړې ساحه یې راتاوکړی. په قطري توگه دخنگلي دمفصل پورتنی اولاندنی برخې باندي بندازپیچلوته دوام اوپراختیا ورکړی. دبنداژهر دورباید مخکنی دورپه داسي توگه وپوښي چې دبنداژ یوه څنډه دمخکني بنداز وروستی څنډه په موازي ډول وپوښي.

۵) دبنداژپیچلودپایته رسیدلولپاره ، دبنداژدوه دوره په غړي باندي په مستقیمه توگه راتاو اوویچی. دبنداژ دپیچلوڅخه وروسته بنداز په پلستر باندي یاقلفي سنجاق باندي محکم

کړی اودنوموړي غړي لاندې برخوکي دويني جريان کنترول کړی. که چيري بنداژد پيرتینگ تړل سوی وي بيرته يي خلاص کړی ترڅو وینه جريان پيدا کړي دوباره بنداژپه مناسبه توگه سست

وپیچي.

په زنگون باندي د بنداژ پیچل:

(۱) د ناروغ څخه وغواړی چې خپله پنبه په راحت ترين وضعیت کي ونیسي.

(۲) د بنداژ سرد د زنگانه دمفصل لاندې کښيږدی اود پنبې د پنبې لورته يي راپورته اود زنگانه مفصل ته يي نژدې په زنگون باندي په داسي توگه ګرد چاپيره راتاو کړی چې د زنگانه دمفصل لاندې

ایښودل سوي د بنداژ سرهم محکم کړی.

(۳) د بنداژ بل دور دورانه لوري ته کش کړی او په پنبه باندي يي راتاو کړی.

۴) وروسته بندازدپښې دپنډې ولورته کش کړئ اودبنداژلومړنی ول ورباندي وپوښئ .

۵) د ۲ او ۳ مرحلې ته ادامه ورکړئ

۶) بندازپیچل په ورانه باندي پایته ورسوئ اودبنداژداخړني نهایت دمحمکوالي لپاره دبنداژ یو اضافي ول په ورانه باندي راتاوکړئ اودبنداژسره پښه باندي دپلستریاسنجاق پواسطه وترئ. دپښې دگوتې په نوک کي دویني جریان چک کړئ.

دپښې په تلي اوبجلکي باندي دبنداژپیچل:

۱) دپښې لاندې دبنداژ سرکښیردئ اویوخل یې په پښې باندي راتاوکړئ. وروسته بنداز دپښې دمخ څخه کش کړئ اوپه بجلکي باندي یې راتاوکړئ

۲) بند اژبیرته بیادپنبی دتلی لورته کش کری.

دبنداژپه هرخل پیچلوکي ، بند اژونه یوپه بل په داسی توگه راتاوکړی چي دپنبی مخکني اولاندني برخه اودپنبی پونده وپوښل سي اودپنبی مفصل محکم وساتل سي .

۳) په پای کي دپنبی د بند (مفصل) یابجلکي گردچاپیره یواضافي بند اژ راتاوکړی اونور بند اژ پیچل پایته ورسوی اودبنداژنهایت دپنبی د بندخه لیري محکم کری.

۴) که چیري دناروغ یوازي دپنبی دخلف لوری زیانمن سوی وي ددې دساتلولپاره دپنبی دبند یا مفصل گردچاپیره یوخل دبنداژ پیچل کافی دی .

دلوله اي بند اژ پیچلوپه وخت کي لاندی ټکي په پام کي ونیسئ:

- دزیانمن سوی ناحیې مطابق دبنداژمناسب سائزانتخاب کری
- دبنداژ دپیچلوپه وخت کي ناروغ ته آرام وضعیت ورکړی
- دبنداژ پیچلوپه پیل کي دبنداژدوه دوره په مستقیمه توگه په غړي باندي راتاوکړی ترڅو دبنداژسرتشیت اومحکم کړل سي .
- دبنداژ دپیچلوپه وخت کي بند اژ باید ددخخه زیات خلاص نه سي ځکه چي دبنداژپه پیچلوکي دستونزو درامنځته کیدوسبب کیږي .

- دبنداژ پچلپه وخت کي باید دبنداژ فشار په ټوله سطحه کي باید یو ډول وي.
- دبنداژ پچلپه وخت کي دبنداژ نوی دور باید دبنداژ دمخکني دور دوه ثلثه په برکي ونیسي.
- دبنداژ دورې باید یو ډبل سره موازي وي .
- بنداز باید نه ډیر تینګ اونه هم ډیر سست و تړل سي .
- بنداز د پچلوخه وروسته د Clips، سنجاق یا هم د لوکوپلاستر پواسطه تینګ کړی او یا دبنداژ نهایت په منع خیري (پرې) کړی یو ټوټه يي د غړي دلاندي لورخه اوبله د پاسه په غړي باندي يي راتاو کړی او یو ډبل سره يي غوټه کړی .

ب) مثلثي بندازونه (Triangular bandage):

د مثلثي بندازونو خه کیدای سي د بدن په اکثر و غړو کي د لویو (پراخه) پانسما نونو، د پانسما نونو د محکم کولو او د غړو د بې حرکت کولو په توګه ستفاده وسي. مثلثي بنداز عموماً دمټ، څنګلي او د ناروغ د لېڅي د حمايت اوساتي لپاره کارول کيږي او همدارنګه په سر، لاس یا پښې باندي د پانسما ن د محکم کولو لپاره ستفاده ورخه کيږي .

مثلثي بندازونه دري برخي لري :

(a) رأس

(b) نهایت

(c) قاعده

مثلثي بنداز په دري ډوله تړل کيږي :

۱- آزاد بنداز: هغه بنداز ته وايي چي په بشپړ ډول هواري دا ډول بنداز د مات سوي لاس په غاړه کي در اځورند کولو، د لاس، پښې، اوسر په محل کي د پانسما ن د محکم کولو لپاره استعمال کيږي.

۲- پراخ بنداژ: دغه ډول بنداژ د ماتو برخو یا شکستګیو د ثابت ساتلو لپاره ګټور دی او د لاس او پښو په محل کې د پانسما د ساتلو لپاره په کارول کېږي خو دغه بنداژ نه سي کولای چې د خونريزي د کنترول لپاره کافي فشار رامنځته کړي .

د پراخ بنداژ د جوړولو طریقه :

- مثلثي بنداژ هوار کښېږدی او قاعده يې په کمه اندازه راقات کړی
- د مثلثي بنداژ رأس د قاعدې ولورته راقات کړی. تردې وروسته په همدې جهت باندي بنداژ تر نیمايي پوري د قاعدې ولورته راقات کړی .

۳- نري بنداژ: دغه بنداژونه (که چيري هيڅ بل بنداژ موجود نه وي) په مړوند یا د زنگانه په مفصل کې د پانسما نونود محکم کولو لپاره ګټور دي. که پراخه بنداژ په طولاني ډول راقات کړل سي، نري بنداژ ورڅخه په لاس راځي.

په سرباندي د بنداژ پیچل:

د مثلثي بنداژ څخه کولای سو دناروغ په سرباندي د پانسما د ساتلو لپاره استفاده وکړو. البته دغه ډول بنداژ د خونريزي د کنترول لپاره کافي فشار نه سي واردولای. په هغه زخم باندي چې خونريزي لري د پانسما د ساتلو لپاره د cripp bandage څخه استفاده وکړی. په سرباندي د بنداژ د تړلو څخه مخکي ناروغ ته داسي وضعیت ورکړی چې د سر ټولو برخو ته يې په آسانه توګه لاس رسي ولری.

(۱) د مثلثي بنداژ د قاعدې څنډه قات کړی

(۲) بنداژ په سرباندي په داسي توګه کښېږدی چې د بنداژ د قاعدې مرکز په تندي باندي قرار ونیسي او د بنداژ رأس او دوه نهایتونه دناروغ د سر شاته ځوړند وي .

۳) د بنداز دواړه نهایتونه دناروغ په سرباندي چاپیره محکم وپیچئ اود ناروغ د غاړې شاته د بنداز دواړه نهایتونه په متقاطع توگه یو د بل څخه تیرکړئ او د مثلثي بنداز رأس ، د متقاطع نهایتونو د ناحیې څخه لاندې لورته ځوړند کړئ .

۴) د بنداز دواړه متقاطع نهایتونه په سرباندي د تندي لورته راتاوکړئ اود تندي په منځنۍ ناحیه کې دواړه نهایتونه غوټه کړئ.

۵) د مثلثي بنداز رأس پورته خواته قات کړئ اود سنجاق پواسطه یې وتړئ. که چیرې سنجاق نه لری د بنداز رأس د متقاطع نهایتونو لاندې ځای پرځای کړئ.

په پښي يالاس باندي دمثلي بنداز پيچل:

که چيري غواري چي پانسماڼ په خپل ځاي کي ثابت پاته سي اودهغه په مخ باندي مستقيم فشارته اړتياڼه وي کولاي سوچي دمثلي بنداز څخه استفاده وکړو.

۱) په يومثلي آزادبندازباندي دناروغ پښه په داسي توگه کښيږدي چي دناروغ دپښي گوتي دبنداز درأس خواته وي اوپونده يي دبنداز دقاعدي لورته وي . دبنداز رأس په گوتوباندي راقات کړي.

۲) دبنداز دواده نهايتونه راټول کړي. اودپښي په مفصل اوبجلکي باندي راتاوکړي اودنهايتونودواړه سرونه دپښي په قدام کي يودبل سره غوته کړي اودډاډ لپاره ، په سنجاق باندي يي هم وتړي.

دمثلي بنداز پواسطه په افقي وضعيت باندي د مات سوي اوزيانمن لاس دراڅوړندکولو طريقه :

دمثلي بنداز څخه دلأس دمت ، مړوند اوپه افقي وضعيت باندي دلأس د مات سوي اوزيانمن ليخي دساتلولپاره استفاده کيږي .

۱) دناروغ سره مرسته وکړي چي زيانمن اومات سوي لاس په سينه باندي داسي کښيږدي چي لږڅه لوړ وي اودلاس نوکان يي دمقابل لاس په مت باندي وي .

۲) بنداز دناروغ (مصدوم) په سينه باندي داسي کښيږدي چي دبنداز رأس دزيانمن لاس دخنگلي لورته سي اوقاعده يي دناروغ دتني سره موازي اودزيانمن لاس دکوچني گوتي سره هم سطح سي . دبنداز دقاعدي پورتنې نهايت داوږې لورته کش اوپه غاري باندي راچاپيره کړي اوبل نهايت يي دزيانمن لاس څخه لاندي لورته کش کړي داسي چي زيانمن لاس دبنداز ددواړونهايتونوپه منځ کي قرارونيسي.

۲) د بنداز لاندنی نهایت د زیانمن لاس په لیڅی باندی برسیره داسی راقات اوراپورته کړی چي ټوله لاس په برکي ونیسی اود نهایت سربې دمقابلي اوږي لورته کش کړی چي داوږي په محل کي د بنداز د پورتنی نهایت سره یوځای سی.

۳) د بنداز دواړه نهایتونه د زیانمن لاس داوږي په محل کي یو دبل سره غوټه کړی

۴) دناروغ دڅنگلي په محل کي د بنداز رأس مخته کش کړی اود بنداز څوړنده برخي دڅنگلي په اطرافوکي ځای پرځای کړی اود بنداز رأس د سنجاق په مرسته د بنداز د پورتنی برخي سره وتړی .

پای

اخځلیکونه

- ۱) کارول تایلور (لیکوال) ، اسدي نوقابي ، احمدعلي اونور.. (فارسي ژباړونکي) . اصول ومهارتهای پرستاري ، تهران : انتشارات اندیشه رفیع ، دریم چاپ ، ۱۳۹۲ ل .
- ۲) نظري ، رجب ، پوهیالی (۱۳۹۲) . چک لیست اصول وفنون نرسنگ [عملي] (لومړی اودوهم درسي لکچرنوټ) ، دکابل طبي پوهنتون ، نرسنگ پوهنځی ، نرسنگ داساساتوڅانه .
- ۳) مومند ، داکتروزیراحمد (۱۳۹۴) . موضوعات کار عملي فزیولوژی (لکچرنوټ) ، دکابل طبي پوهنتون ، د فزیولوژی څانگه .
- ۴) فقیري ، عبدالصادق ، پوهندوی (۱۳۹۱) . نرسنگ داخله اطفال . پوهنتون طبي کابل ، پوهنځي نرسنگ ، دیپارتمنت نرسنگ اطفال .
- ۵) احمدی ، داکتروسجاداونور... (فارسي ژباړونکي) ، رفرنس های دانشنامه طب اورژانس ، تهران : انتشارات عمران ، ۱۳۹۲ ل .
- ۶) پروفیسور یانگسون (لیکوال) ، لعیاموسایی (فارسي ژباړن) ، کمک های اولیه . تهران : نشرپارسینه ، دوهم چاپ ، ۱۳۹۳ ل .
- ۷) اعظم ، داکترسعیده (لیکواله) ، متین ، داکترعبدالمتین (پښتوژباړن) ، دسپنسنگ گاید ، صدیقی خپرندویه ټولنه ، ۱۳۹۲ ل .
- ۸) دسلامتي مجله ، ۲۰ مه گڼه (۱۳۸۲ ل) او ۵۸ مه گڼه (۱۳۹۳ ل) .

دلیکوال لنډه پیژندنه

دبناغلی نصیراحمد کمال په (۱۳۷۰ل.) کال کې دکندهارولایت دمحل نجات په سیمه کې ددبناغلی استادحاجي غلام محمدخان په درنې کورنۍ کې ودې نړې ته سترگې پرانیستي دي .

نوموړې خپلې لومړنۍ زده کړې تر ۶ ټولگي پوري د شاه محمود هوتکي په ښوونځي کې ترسره کړې دي اوپاتې يې په ظاهرشاهي عالي لیسې کې بشپړې کړې دي . په ۱۳۹۲ل کال کې يې دکانکوردازمويي له لاري دکابل طبي پوهنتون ددرسنګ پوهنځي ته لاره پیدا کړه او په ۱۳۹۵ ل کال کې ورڅخه په اعلي درجه فارغ سو . دبناغلي نصیراحمد دا لومړنۍ هڅه ستايم اوددې کتاب لوستنه ددرسنګ دمحصلي نو لپاره اړينه اوگټوره بولم. هیله ده چې دبناغلی کمال په دې لاره کې اوچت گامونه پورته کړي اوهمداسي نورگټورکتابونه خپلې خوږې پښتوژبي باندي وليکي. په قلم اوژونديي برکت سه اودلوي څښتن تعالي جل جلاله له دربارڅخه ورته دلانورو برياووهيله کوم.

په درنښت !

ډاکټر بريالی همت

Thank you for reading

Find more e-books and articles on Ketabton - your multilingual digital library.

www.ketabton.com

Ketabton - Pashto, Farsi, Arabic & English